מחיר: 5.00 ל"י כ"ו אייר תשל"ה, 7.5.75 שנה 39 מספר 1966

השולם הזה

שרי הביטחון והתחבורה הסתבכו במסכת שקרים וסתירות

פרשת הבאקשיש של פרס ויעקובי

ZOO

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

מכתב השבוע

הרצח והשמאל

במכתבו „רצח הלר והעיתונות" („הארץ" 24.4) מצא לו מר גדעון ספירו הזדמנות לחיפרע מ„העיתונאים הזרי־זים" אשר, במשך מעצרו של יורם בי־כונסקי, „ניסו בשקיקה כה רבה ליצור בציבור קשר אסוציאטיבי בין הרצח ל־שמאל."

אין כל צורך ליצור בציבור קשר אסו־ציאטיבי בין רצח לשמאל. הקשר הזה קיים אצל כל מי שמצוי בתולדות המח־פכות והמישטרים השמאלניים של המאה חנוכחית ועל אחת כמה וכמה אצל רבים מתוכנו אשר חשו את ה„הומניות" ה־שמאלנית על עורם ועל בשרם בארצות מוצאם.

מתוך מכתבו של מאיר יפה
הארץ, 29.4.75

מילון אבן-זוארץ

חנוט מכולת

(על פי הצעתם של **ניצה ואמיר ענבי**, אילת)

אנחנו שוב בחדשות

[illegible] בעיקבות פעולה שנעשתה
[illegible] ידי מקורות באזור א־טור.

אמצעים נגד פליטת מרעומים

(ל.ע.מ.). בעיקבות פליטת מרעומים
[illegible] תגובה

הארץ 2.5.75

אמצעים מיוחדים נגד פליטה מוקדמת או מאוחרת להשיג אצלנו במחירים מיוחדים

ארוס בע"מ

ד"ר זוארץ: לא יעבדו עלינו!

הערבים עובדים עלינו בעיניים ● האמריקאים מתחנפים לסאדאת הרמאי ● הרוסים עושים לנו פרצופים ● אנחנו פוס!

שר החוץ האמריקאי (משמאל) מנסה לעבוד על שר הביטחון של ישראל בעיניים. אבל השר שלנו מרגיש בדאווין (מימין) ולא נותן שיסדרו אותו.

בראיון שהעניק השבוע ד"ר מלכיאל זוארץ לרשת הטלוויזיה של איי פאקו־פאקו אמר שהערבים מנסים לעבוד עלינו ואפילו הם מבטיחים שאם ני־סוג לגבולות 67' יהיה שלום, הם סתם מבלפים.

„אי אפשר להאמין להבטחות של הערבים," אמר זוארץ. „האמריקאים מתחנפים אליהם בגלל הנפט והם חוש־בים את עצמם. אבל אנחנו לא גב־הלים. אם הם רוצים ללכת נגדנו, ש־יבואו לבד. אולי אחרי שנחזיר להם את השטחים, פתאום לא יתחשק להם לעשות שלום?"

„אם הם רוצים לעשות שלום אי־תנו, אז שקודם כל יעשו שלום, ואם נראה שהם לא מנסים לסדר אותנו, אז יכול מאוד להיות שאולי נחזיר להם את כל השטחים כמעט, במשך הזמן."

„ולנו," כך הוסיף זוארץ ואמר, „אפ־שר להאמין."

איך אתם נראים (ב):

הייתי במסיבת יום העצמאות של הסטודנטים הישראליים

ניו־יורק

וזה נראה כך:

משמאל: פיתות, חומוס, טחינה וחמוצים. צלחות פלאסטיק. שירות עצמי. בירה שחורה, אבל IMPORTED FROM ISRAEL.

מימין: באר. מלצרים אמריקאים מערבבים לך משקאות חריפים.

במרכז: שולחנות עגולים. כולם יושבים סביב. „נעים מאוד," אני אומר, „אני מהצד של הכלה." הם עונים לי באנגלית. אני מנסה לשבת. „תפוס!" צועק כל השולחן.

על הבמה כוכב הערב — המנחה. הוא פונה אלינו בקול נורא חשוב ומודיע שצריך לזכור את אלו שנפלו, והוא מבקש כמה דקות דומיה. הוא מסמן תחילת־דומיה והתזמורת פוצחת במנגינות עצובות. אני מתגלגל מצחוק. כולם אומרים לי „TO BEHAVE MYSELF." המנחה ממשיך ובקול דרמאטי מזמין את עזריה רפ־פורט לקרוא שיר של חיים גורי. מר רפופורט עולה לבמה החשופה ובקול עמוק מודיע שהשיר של חיים גורי טוב גם השנה, כמו שהיה טוב בשנה שעברה („וכמו שיהיה בשנה הבאה," אני מנסה לצעוק, אבל השולחן שלי תוקע בי מבטים קשים ואני נאלץ להס־תפק בצחוק). רפופורט קורא את השיר והתזמורת מגנגת ברקע. כולם מייבבים חרש ואני צוחק.

אחר־כך עוברים מעצב לשימחה והמנחה צץ מאחר־רי התזמורת ושר. אחריו שרות שוקולד־מנטה־מסטיק, אבל הוא לא מותר, הוא חוזר לבמה ובפיו שוב בשו־רה. הוא מודיע לנו ש„השנה החלטנו לעזור לארץ, הנמצאת במצב קשה, באופן מוחשי ופיזי וריאלי, עזרה אמיתית וכו' וכו' ואני מבקש מכולם לקנות כרטיסים של הוועד למען החייל. כל כרטיס דולר."

נערות עם סלסילות עוברות בין הקרואים ואוס־פות דולר למען הוועד למען החייל. „יאללה חברה," מעודד המנחה, „אפשר לזכות בדירה." קונים צ'אנס לדירה, גומרים לעזור באופן מוחשי לישראל הנצורה ו...עוברים להגרלות —

שלוש מילגות של 250 דולר כל אחת תרומת בנ־קים בישראל. אני כבר שיכור־גועל וכל מה שאני מסוגל עוד להגיד זה — עזור לנו לעזור לך לעזור לנו לעזור לך לעזור לנו...

וזה בדיוק מה שנקרא — כל ישראל מירושלים חברים זה לזה.

ונאמר אמן.

לפי היכולת

ב"JEWISH MONTHLY" מצאתי מודעה שאפ־שר לתרגם אותה כך:

ישראל זקוקה באופן דחוף לעזרה לבנק הדם שלה, להפקת הדם שהעם בישראל תורם כל כך ברצון.

תן „מתנת חיים"... תרומה של 50 דו־לר — מחיר הפקת מנת דם.

זהו. כל אחד תורם כפי יכולתו: בישראל תורמים דם, בארה"ב — דולרים.

כתוב עד היום ל־

AMERICAN RED MAGEN DAVID FOR ISRAEL
888 SEVENTH AVE.
NEW YORK N.Y. 10091

קובי ניב

הארץ

ממישנתו של מייסדו —
ישיר זה כמו להיות אקספרס
ד"ר זוארץ
(בקופת שרצים)

מבקר המדינה: שחיתות זה לא בסדר

העם: שחיתות זה באמת לא בסדר

חגיגות „יום השחיתות תשל"ה" נפתחו השבוע עם פירסום דו"ח מבקר המדינה. בהתאם למסורת החג, הוקיע הדו"ח רשמית וחד־משמעית את השחיתות שפשתה בגופים שילטוניים וציבוריים, וציין כי אינה תורמת לחיזוק האומה.

יום השחיתות נחוג על־ידי כל שיכבות העם בטקסים חגיגיים שנערכו ברחבי הארץ ובהם גזנו תופעות השחיתות בשירה ובריקודים.

בסימפוזיונים ורבי־שיח שנערכו לכבוד החג, טענו המשתתפים כי השחיתות היא תופעה שלילית ומסוכנת, וניסו לבדוק אם שורשיה נעוצים לפני או אחרי המילחמה האחרונה.

17 מכלל 25 שרי הממשלה אמרו שיש לבער את נגע השחיתות ויפה שעה אחת קודם. נואם אחד הזכיר כי מדינה נאורה נמדדת במיספר מקרי השחיתות שהיא חושפת, והוסיף, כי לנו הבכורה בשטח זה, כבאחרים.

במשאל־בזק טלפוני טענו 76% מהנשאלים כי שחיתות זה לא בסדר. אצל השאר היה תפוס.

החגיגות ננעלו בחידון השחיתות לנוער יהודי בו זכה צעיר מנס־ציונה שזכר את שמותיהם של 254 עבריינים כלכליים.

ירושלים איחוד

— כעיר שחוברה לה יחדיו, בדיוק. ירושלים 75' היא עיר אחת.
— וככה חושבים גם התושבים הערבים בירושלים?
— בהחלט. האיחוד הוא היום עובדה מוגמרת. פאקט. נראה לי שגם הערבים משלימים עם המצב. הם אפילו מרוצים ממנו.
— מהאיחוד?
— ברור. ותרשה לי... שמע, זה היה די קרוב.
— מה זה היה?
— כנראה קטיושה. כבר שנייה השבוע. איפה היינו?
— התושבים הערבים רוצים באיחוד.
— נכון. אגב, אתה ירושלמי?
— למה?
— כי ירושלמי לא היה בועט סתם ככה בקופסת צבע סגורה. היום אי אפשר לדעת מאין יבוא הפיצוץ. תזהר, אוטובוס מאחוריך!
— אבל אני על המדרכה,
— נכון. בכל זאת כדאי לחזהר מאוטובוסים. רק בשבוע שעבר התפוצץ מטען בקו 12. מזל שלא נפגעו אנשים.
— נחזור רגע למיזוג, מן הצד הערבי, ברשותך
— או.קיי. רק בוא נזוז. עומדים לערוך כאן סריקה מונעת.
— אז לפני שאני זז, אתה בטוח שהערבים רוצים באיחוד?
— איזו שאלה?

— מר צור, מהי ירושלים בשבילך?
— בשבילי היא קודם כל ירושלים של זהב.

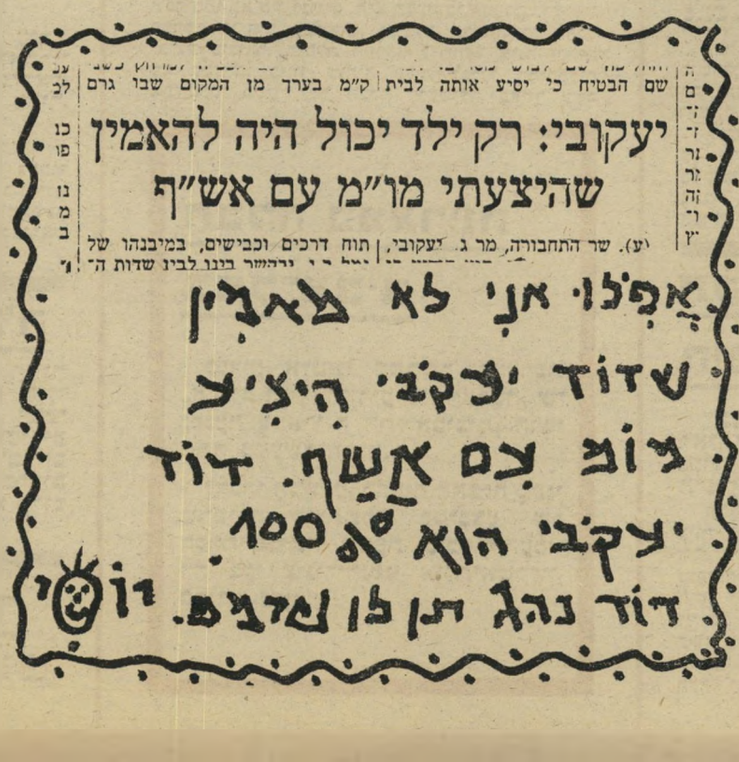

לאחראים על
מערכת הביטחון:

תזכורת אקטואלית

בדרום־וייטנאם המציאו תעריף מיוחד במינו:

2 דולר עבור פגז לסיוע ארטילרי.

8 דולר עבור פינוי חייל פצוע.

25 דולר עבור פינוי קצין פצוע.

(לפי כתבה ששודרה בטלוויזיה)

דבר המערכת

לא ניכנע!

ושוב נשפך דם יהודי.

בחמת רצח שאינה יודעת רחם, בשפלות ובמירמה ההולמים את גזעם ותרבותם, הסתערו חייתו־אדם אל עבר קונסוליית נו מעטירה ועיניהם זועקות לדם.

לא העזו ת"טי־אנוש אלה ות"חיו להתייצב מול חיילינו בשדה הקרב. לכך לא עמדה גבורתם. ילדים ואשה — עד כאן. ואת קצין הביטחון הרגו.

נכונה נהגו שילטונות דרום אפריקה שלא נענו להפצרותיו של אותו מטורף, ויפה החליטה ממשלתנו לבל תיכנס עימו במגע.

יהי הדבר חרוט על דגלנו: לא משא־ומתן עם יהודים ואנשי ביטחון! נהלום בהם בבסיסיהם. נכה נכה בהם בקהילותיהם. נפשוט בגורלתם ובתפוצותיהם. זרועינו הארוכה לא תתן להם מנוח עד כי ייעקר הנגע.

ולא ילמדו עוד קראטה.

מ. צ.

אל אל הפואל

היתה זו תקופה קשה לעם ישראל. רבבות ילדים וילדות, פעוטים יהודיים רכים, נגזלו על פי הוראה מגבוה. נקרעו מזרועות הוריהם והועברו בחשאי לסניפים נידחים, שם אומנו במשך שנים ארוכות ונקשות, לקראת הכינוס העשירי.

לשווא ניסו אמהות חרדות להחביא את עולליהן הרכים מפני רוע הגזירה. שליחי „הפועל" היו פושטים על הבתים וכל תינוק שנתפס אחת היתה דתו — לכינוס. גם נישואי התינוקות שנפוצו בקרב העם לא חביאו לישועה. גם הצטרפות לבית"ר לא הועילה, שכן גם בני בית"ר נטלו חלק בכינוס. רק אם יהודיה אחת, יוכבד שמה, הצליחה להציל את יוצא חלציה כאשר הצפינה אותו בתיבת גומא בנחל איילון.

שנים ארוכות של אימונים קשים, במשמעת ברזל ועבודה מפרכת הביאו הבשלות לתוצאות שעה שנערך המופע המרכזי בכינוס „הפועל" — התעמלות ההמונים. מיליוני ילדים עליזים פשטו על „כר הדשא הירוק" ומילאו את האיצטדיון בשיקשוקי נעורים. הם יצרו כתובות מרתקות ומשעשעות כמו „נשיא

מפלאי הכינוס העשירי
הדמויות מורכבות ממאות־אלפי ילדים

המדינה" (תשע מאות אלף ילד) ו„כל הכבוד" (שש מאות וחמישים אלף) = בגימטריא „כואבות לנו הברכיים" (מיליון ושלוש מאות וחמישים אלף).

הטלוויזיה, שהנציחה את המאורע דאגה למקד את תשומת הלב אל פוגלית נווה־צח (בסרגליק) בת התשע וחצי מפלך עפולה. כל שנותר לצופי הטלוויזיה היה להכפיל את פוגלית, המתכופפת ומתיישרת חליפות ב־16 מיליון (בעיני רוחם) ולזכות בחווייה מרגשת.

ולסיום, סיסמת האש „הצילו אנחנו נשרפים" שעוצבה בחן רב על־ידי 300 ילדים לוהטים כשלמולה יוצר קהל חצופים כתובת חייה „גם אנחנו לא עושים חיים."

חיה ערב מהנה.

דעת הביקורת
על המופע
„ישראל 75"

„חלש..."
י. נבנצאל
על המשמר

„מגוחך..."
יצחק נ.
אומר

„מעצבן..."
יוד נון
פשגלון

תשקיף

הפרוטוקול מגע

הופעת רבין

מאמציהם של יועצי ראש־הממשלה לחבי־טיח את השתתפותו בטכס חלוקת עיטורי־הגבורה, שיועדו השבוע לגיבורי מילחמת יום־הכיפורים, עלו בתוהו. מלבד הטכס שייערך בבית הנשיא, בהשתתפות כל שרי הממשלה, יישאר שר־הביטחון הכוכב ה־יחיד בטכסים.

הסתבר כי על פי הפרוטקול של צה"ל זכאי רק הרמטכ"ל להעניק עיטורים וצל"שים במעמדים פומ־ביים, ולא נמצאה דרך להבטיח גם את השתתפותו של רבין, בנוסף לשר־הביטחון, בטכסים.

מהומה סביב

פירסום הצל"שים

מהומה רבתי התחוללה השבוע מאחרי הקלעים של אמצעי־התיקשורת בארץ, באשר ליום הפירסום של זוכי עיטורי ה־גבורה העוז והמופת.

תחילה נקבע כי הפירסומים בעיתונות יופיעו רק ביום השישי השבוע, יום אחרי הענקת העיטורים. מעריב עירער על כך בטענה כי כתוצאה מכך יזכו הרדיו והטלוויזיה בפירסום ראשוני והעיתונים היו־מיים, שיוציאו מוספים מיוחדים לרגל המאורע, יקופ־חו. אולם בעלי עיתוני־הבוקר עמדו על הטלת אמ־בארגו על הפירסום בעיתונות עד ליום שישי, משום שהיה להם נוח יותר לפרסם את סיפורי הגבורה במו־ספי־השבת הקרובה.

אחרי התרוצצות רבה, בה נטלו חלק שר־הביטחון, יועציו ועורכי העיתונים, הוח־לט להתיר את הפירסום ביום החמישי, כדי־בבד עם הענקת העיטורים.

מאבק בין

ספיר לדולצ'ין

שפע הגיבויים המזעזעים על עזרת הסוכנות למיפלגות החיכור, המגיע לאחרו־נה לעיתונות, נוכע מן הקרע בין יושב־ראש הנהלת הסוכנות היהודית, פינחס ספיר, לגיזברה אריה דולצ'ין, איש החיכוד.

ספיר רואה בדולצ'ין אחראי להסתבכות רסקו — השייכת לסוכנות — באיראן, ואינו מוכן לעבור לסדר־היום על הצורה בה ניהל דולצ'ין את גיזברות הסוכנות עד כה. ניסיונו הפיננסי של ספיר מאפשר לו להתמודד עם הגיזבר, שעשה בתקופת היושב־ראש הקודם, אריה פינקוס, כראות עיניו.

שביתת רעב ברמלה

קבוצת אסירים מינהליים בכלא רמלה שובתת רעב מזה שלושה שבועות. שיל־טונות הכלא משתיקים את הפרשה, ומש־תמשים בכוח כדי להאכיל את האסירים בצינוריות דרך האף. ראשי השובתים הם רסאן אגבריה, אחמד דהמשי ואיברהים ג'אנאיים. כל השובתים יושבים בכלא קרוב לשנה ללא־מישפט.

אגמון מבקש אישור

למרות שאברהם אגמון הודיע כי יפרוש מתפקיד מנכ"ל מישרד־האוצר ב־1 ביוני, והממונה על התק־

לקוראי

העולם הזה

העלייה התלולה של מחירי הניר בשבועות האחרונים חייבה שוב עלייה מתונה במחיר השבועון. „העולם הזה" מקווה כי הקוראים יתייחסו לכך בהבנה.

ציבים ארנון גפני כבר התמנה במקומו. אין אגמון יכול לעבור לתפקיד הממתין לו, מנכ"ל החברה הבינ־לאומית לפיתוח.

הסיבה: אגמון פנה לוועדה הממשלתית המיוחדת לקבלת אישור לעבור מתפקיד ממשלתי לתפקיד בחברה לא־ממשלתית שבעניינה טיפל כמנכ"ל האוצר. לפי החוק הקיים על פקיד הרוצה לעבוד בחברה שבה טיפל בהיותו בממשלה, להמתין שנתיים לצינון. אגמון אינו רוצה לחכות, מבקש אי־שור מיוחד לכך.

מיכרז חדש

לייבוא כבד קפוא

מישרד־המיסחר־והתעשייה יוציא השבוע מיכרז לייבוא 800 טון כבד קפוא, לאחר שלא הוציא מיכ־רזים משך שנה. הסיבה לחידוש המיכרזים: כמה ייבואנים בשטחים המוחזקים הודיעו כי יפנו לבג"צ נגד הממשלה, המסרבת להתיר להם לייבא כבד קפוא לא כשר.

המישרד מקווה כי חידוש הייבוא בשי־טת המיכרזים תאפשר לו לפסול במיכרז כל הצעה לכבד לא־כשר.

בינתיים מתארגנים הייבואנים כדי להגדיל את כמויות הכבד המיובא. אחרי שהממשלה החליטה שלא להעלות את מחירי הכבד הקפוא. הייבואן נחמיה לחוביץ יצא לארצות־הברית לחתום על הסכמים לייבוא כבד כבר מאמצע מאי. הייבואנים רוצים לייבא עתה 400 טון כבד לחודש, לעומת הכמות של 250 טון שהביאו עד כה.

הרשות תנקוט

באמצעים נגד הברון

הרשות־לניירות־ערך הודיעה ל„חברה לישראל" כי תפתח בהליכים משפטיים אם לא תקיים החברה את התחייבותה מינואר השנה, ותפרסם דינים־וחשבונות כספיים נכונים לספטמבר 1974, המועד בו התגל־תה פרשת מיכאל צור.

לאחר שהתברר לרשות־לניירות־ערך שהדו"חות שפורסמו לא היו נכונים, היא תבעה כי החברה לישראל תפרסם דו"חות אמיתיים. וקיבלה הבטחה כי הדבר יבוצע בינואר. הנהלת החברה לישראל אינה יודעת מה לעשות, כיוון שיהיה עליה לכלול במיסמכים את פרטי מעשיו של הברון רוטשילד, כאשר עשה הסכם עם מיכאל צור באופן פרטי, לשלם לו 25 אלף דולר לשנה עבור יעוץ, וכאשר לא שילם תמו־רת המניות שנרשמו כאילו שולם עבורן. הגימוק בו משתמשת החברה לישראל לדחיית הפירסום הוא סי־רובה כי רואה־החשבון עוזי שטיינברג יחתום עלי־הם, ורצונה כי החותם יהיה רואה־החשבון סומך־חייקין, שהוא הנציג הישראלי של רואי־החשבון הפרטיים של הברון רוטשילד באמריקה, מישרד לייטרסדורף.

חבלה במארינה

בחל־אביב

מודיע אלמוני התקשר למערכת „העולם הזה" והודיע כי היאכטה, ש־נפגעה במארינה התל־אביבית, חוש־חתה במעשה־חבלה.

לדברי המודיע, בוצעה החבלה מפני שהסיפון השתמפה במיבצע של חפרת־שביתה בשעת סיכסוך־העבו־דה בקו צינור־הנפט אילת־אשקלון, בחודש שעבר.

יוז"י לריאה

עומד להשתחרר

יוסף („יוז'י") לריאה, בעליו של הבית־מרז „פורטוריקו" ברחוב דיזינגוף בתל־אביב, שנידון לחמש שנות מאסר אחרי ש־הורשע באשמת סחיטה באיומים, עומד להשתחרר ממאסרו, אחרי שינוכה לו שליש מתקופת המאסר בעבור התנהגות טובה.

המטורף הביר

את הממשלה

דויד פרומר, האיש שחשתלט על המונסניה הישראלית ביוהנסבורג ונדם במיתחם המתוק של שני אנ־שים, פציעתם של עשרות ואוסף לתדי־מית ישראל בעולם, הצליח להביך את ממשלת ישראל.

במשך כל מחצית חמישה אני־פול על תביעתו של המטורף, שישחר־רר מבית־ה' בנגלי ליזקיים נפשיים, למרות שהממשלה ידעה את תביעו־תיו זמן קצר אחרי החטיפה. תכנ־שלת ידעה כי החומסים, שחיו אז אני־מוניים לגבית, תובעים לחיפגש עם ראש־הממשלה יצחק רבין כדי לשוחח עימו על „השחיתות שפשטה במדי־נת־ישראל," אולם חשבה לעיפש תביעה זו.

לקראת שיחרורו של יוז'י נערכת מישטרת מחוז תל־אביב לקראת אפשרות של תסיסה בקרב אנשי העולם התחתון בתל־אביב וביצוע מעשי־נקמה, על רקע הירצחו של אילן אשרוב, איש העולם התחתון שנרצח לפני ארבע שנים, ושאוזכר לא פעם במהלך מישפטו של יוז'י.

יוחלף מנהל

„אמנות לעם"

מנכ"ל האגודה „אמנות לעם", צפריר עינבר, יוחלף מכהונתו בתום שנה אחת בלבד מאז מונה לתפקיד זה.

אמנות לעם היא אגודה עותומנית, בה משתתפים מישרד־החינוך־והתרבות, קרן התרבות ישראל—אמרי־קה וההסתדרות, שמטרתה להביא מופעי תיאטרון ואמנות לייישובי־ספר ועיירות־פיתוח.

לצפריר ולאנשי אמנות לעם היו טענות הדדיות על דרכי ניהול האגודה במשך השנה האחרונה. במקומו של עינבר ימונה לתפקיד זה יוסי פרוסט, בעבר שחקן, ובמשך השנים האחרונות איש תי־אטרון בימות.

תקליט של גאון

הופיע בספרד

בספרד, שאינה מקיימת יחסים עם ישי־ראל ושאסרה לאחרונה את כניסת התיז־מורת הפילהרמונית הישראלית לתחומה, הופיע החודש תקליט של יהורם גאון.

התקליט, שהוא העתק של תקליט הרומנסות הספר־דיות שהופיע בישראל, יוצר על־ידי חברת ס.ב.א.ם. הספרדית, ללא ידיעתו של גאון. על עטיפת התקליט מופיעה תמונה אנטישמית: ציור של יהודים עקומי־חוטם העוסקים בחלפנות בביתם. אולם על צידה האחו־רי של מעטפת התקליט התפרסמה תמונתו של יהורם גאון בתוך מגן־דויד. המלחין הישראלי דובי זלצר, שעיבד את הרומנסות המושרות בספרדית, מוצג בפני הקהל הספרדי כ„דון זלצר".

פרסום ארמון עש/

סוד הקסם הנשי

חברת „מדיליין" השוויצרית יצרה עבורך סידרה מושלמת של דיאודורנטים להגברת ביטחונך העצמי ולשלמות נשיותך:

בידקס — דיאודורנט נשי אינטימי יעיל ועדין שפותח ע"י גיניקולוגים ב-3 ריחות נפלאים:
„קלאסיק" — באריזה לבנה, „דיסקרט" — באריזה כחולה,
„יאסמין" — באריזה וורודה.

קוויק פרש — דיאודורנט גוף עדין ב-4 ריחות מפתים:
„פרינטן" — באריזה כחולה, „ספורט" — באריזה וורודה,
„אינטרמצו" — באריזה חומה, „אנטי-פרספירנט" — באריזה ירוקה.

מופץ ע"י יצהר בע"מ. להשיג בכל בתי-המרקחת והתמרוקיות.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386 • תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גרפות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

דויא יקי

„אני אוהב ביקורת — בתנאי שהיא תהיה לרוחי," אמר פעם מארק טוויין. במשך שלוש־עשרה שנה אהבה ממשלת־ישראל את מבקר־המדינה, הד"ר ארנסט נבנצאל. הוא היה לרוחה: סלחני, מאופק, בררן גדול בביטויים וסבלני להרגיז. לפעמים נדמה שהסבלנות והסובלנות שלו הם בסך הכל אדישות.

בביקורת העיקבית והמתמדת שמתח עתון זה על מבקר־המדינה, השתעשענו לא פעם בדימוי מה היה קורה לוא במקום מחברו האלמוני של ספר יהושע, היה זה הד"ר נבנצאל שהיה צריך להנציח עבור הדורות הבאים את פרשת עכן בן־כרמי. הטקסט התנ"כי היה מנוסח בערך כך: „בעת הטיפול ברכוש הנסוג ביריחו, נתגלו כמה אי־סדרים נוהליים. יש להפנות את תשומת־ליבו של המושל־הצבאי המוסמך לפגמים ברישום, שגרמו לקשיים באיתור מקום הימצאם המדויק של מאתיים שקלים." (המבקר התנ"כי השתמש בלשון יותר יעילה: „לקחו מן החרם, וגם גנבו, וגם כיחשו וגם שמו בכליהם.")

בשבוע שעבר, בהגישו את הדו"ח ה־14 שלו מאז החל בכהונתו, חרג הד"ר נבנצאל מנוהגו, והתיר לעצמו להשתמש בביטויים קצת יותר חריפים. ייתכן וזאת היתה הסיבה שגרמה לאשליה כאילו מימצאי מבקר המדינה בדו"ח האחרון שלו חמורים יותר מאשר בדו"חות הקודמים. הם גרמו להתרגשות גדולה. למשך יום וחצי בילבד.

אילו היה משרד מבקר־המדינה מתרשל בעבודתו, מעלים עין מגילויים ותופעות

המבקר מבקר
שמיות —

פסולות, מנסה לטאטא את מימצאיו מתחת לשטיח, היתה הביעה הרבה פחות חמורה. אפשר היה אז להתעלם מקיומו של מוסד כזה מתוך ידיעה ברורה שאין במדינה רשות מבקרת.

האבסורד הוא שמבקר־המדינה ידע כל השנים את מרבית הפגמים, הליקויים ומעשי־השחיתות שהיתגלו במנגנון הממשלתי. הוא לא ידע אלא גם כתב אותם. אולם בגלל ניסיונו הזהירים והסלחניים, ניתן היה לעבור עליהם לסדר־היום. משרדי־הממשלה המבוקרים היו מהרים לצרף לדו"ח המבקר את הערותיהם, טענו תמיד כי מרבית הליקויים כבר תוקנו מזמן והבטיחו להיות ילדים טובים עד לפירסום דו"ח המבקר הבא.

ועדת־ביקורת־המדינה של הכנסת היא מוסד אנמי עוד יותר מהמבקר. היא משולה לחבורת קברנים המהמרים לסתום את הגולל על עוות נרצח כדי לרוץ לשתות תה במיזנון.

בסך הכל ראו הח"כים הנכבדים את תפקידם — או כמו עכשיו — בהשמעת כמה סיסמאות כדי להוכיח את הטוהר והלהט של מיפלגותיהם, ולצבור קצת הון פוליטי על חשבון עבודתו של המבקר — ויותר זה לא עניין אותם.

התוצאה היתה לא רק יחס של זילזול ולעג מצד המבוקרים כלפי מוסד המבקר. ביקורת־המדינה הסכה לגבי הממשלה וה־מנגנון הממשלתי לתופעה שאפשר לחיות עמה ולהמשיך בעסקים כרגיל.

בעקיפין נושא מבקר־המדינה באחריות שווה — אם לא גדולה יותר — עם כל שאר הגופים הממלכתיים להסתאבות ול־התדרדרות במערכת המבצעת. השלמתו עם היעדר התייחסות למימצאיו, עם הזילזול המופגן מצד המבוקרים ועם אי־תיקון ה־עיוותים עליהם הצביע באופן עקבי שנה

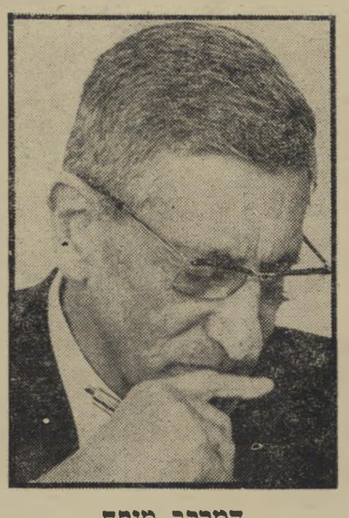

המבקר מנסח
— אי־שמיות —

אחרי שנה, נתנה מעין לגיטימציה ל־שחיתות.

אם העונש הצפוי היחיד הוא כמה שורות מעורפלות, אנונימיות ומשתכחות בדו"ח המבקר, אפשר להמשיך למעול, לתבוע של־מונים, לחלק טובות־הנאה לאנשי שלומנו ולספסר בדם.

נשק נצור וחלוד

הבעיה אינה רק בעיה של מינוח. זוהי בעיה של יעילות הביקורת. הסיגנון עושה לא רק את האדם, הוא עושה גם את הביקורת.

אפילו בשבוע שעבר, אחרי שכביכול יצא מעורו ודימה את המשחיתים את מערכת־הביטחון לבוגדים במדינה, אי־אפשר היה להשתחרר מהתרגשה שלמרות החריגה מהסיגנון הסאלוני המעודן, עדיין אין מבקר־המדינה מתייחס לדברים באותה החומרה שהשתמעה מדבריו.

כאשר הופיע הד"ר נבנצאל בטלוויזיה בתוכנית מוקד, שהתייחסה לדו"ח האחרון שלו, הוא שפע חיוכים, הירבה להתלוצץ בהומור ייקי כבד. נדמה היה כאילו הוא מתאמץ להיות חביב על מנת לבטל את הרושם הקשה, שהשאיר פירסום מימצאיו האחרונים. הוא פשוט רצה שימשיכו לאהוב אותו, כמו בעבר, למרות שהפעם אמר כמה דברים שלא היו לרוחם של ראשי המימשל.

אל יתפלא הד"ר נבנצאל אם בשנה הבאה הוא ייאלץ לחזור בפעם ה־15 על אותה הטפת־מוסר תרבותית, להמשיך לפ־רוט על מיתרי הביקורת הרוגעת כאשר רומא בוערת.

נכון. למוסד מבקר־המדינה אין שיניים. יש גופים אחרים במדינה שתפקידם להפוך את דו"ח המבקר ממילים למעשים ולכתבי־אישום. אולם מבקר־המדינה אינו יכול לרחוץ בניקיון־כפיו תוך טיעון שהוא בסך־הכל ממלא את התפקיד המוטל עליו.

דגל שחור

כאשר דגל שחור מתנופף מעל גורל המדינה, כפי שמשתקף מתוך דו"ח המבקר, הוא אינו יכול להרשות לעצמו לעמוד רק בסוכת המציל ולשרוק במשרוקית. כדי להציל טובעים, במחילה מכבודו, שיקפוץ למים, אפילו אם אינו יודע לשחות. או שיעזוב את סככת המציל.

בתחום סמכותו של המבקר יש הרבה אמצעים העשויים להפוך את ביקורת־המ־דינה למכשיר הרבה יותר אפקטיבי. נמצא בידיו נשק אדיר: אפשרות הפירסום. זהו הנשק ממנו שואבת המעצמה השביעית את כוחה, כדי למלא את ייעודה ככלב־השמירה של הדמוקרטיה. אבל הנשק שבידי המבקר הוא לא רק נצור. הוא כבר חלוד מאי־שימוש.

לעתון זה, שאתה מחזיק עכשיו בידך, אין אפילו החלק האלפי מהאמצעים שיש בידי

המבקר מגנה
או אנטי־שמיות ?

מבקר־המדינה. אין לנו מנגנון. אין לנו תקציבים. אין לנו גישה חופשית לקרבי המנגנון הממשלתי כפי שיש לאנשי המבקר. למרות שפע המידע הזורם אלינו, עדיין אין אנו מסוגלים להגיע לאפס קצה המידע ש־בידי מוסד המבקר. לא תמיד יש ביכולתנו לאמת ולמצוא הוכחות למידע שבידינו, כפי שיכול לעשות המבקר.

ובכל זאת, דומני שלא תהיה זאת משום הגזמה לטעון, שהאפקטיביות של ביקורת העולם הזה עולה לאין ערוך על זו של מבקר־המדינה.

השחיתות והמישטר

מצב זה יכול להיווצר רק משום ש־העולם הזה מנצל כראוי את סוג הנשק העיתונאי שניתן בידיו.

אם העולם הזה מתפקד כפי שצריך לתפ־קד עתון בחברה דמוקרטית, זה נובע בעיקר משני טעמים: הסיגנון והחשיפה.

איננו מחפשים להיות אהודים. מבקר — אם זה בעתון או במשרד מבקר־המדינה — איננו איש יחסי־ציבור. הוא חייב להיות איש ריב ואיש מדון, לפעול לפי מצפונו, בלי מורא ובלי משוא־פנים, ולא לפי מידת הסימפאטיה שהוא רוצה לרכוש לעצמו.

זוהי הסיבה בגללה אנו מפרסמים את גילוינו בסיגנון תוקפני, בלתי מתחסד. הצורם באוזני העתונות ה„מהוגנת". רק כך, אנו מאמינים, ניתן להטיח אמיתות בלתי נעימות בפנים ולהכריח אנשים להתייצב מולן. כאשר בשבוע שעבר פירסמנו ב־תמונת השער הקדמי את ראשו של שר־הביטחון שמעון פרס, כשהחץ המכוון אליו מאשים: „הדג מסריח מהראש!", עיקמו אנשים רבים את חוסמיהם: „איך אפשר?", „יש גבול!", „לשון רחובי". זה היה אולי צורם, אבל זה היה נכון. וזה היה הרבה יותר אפקטיבי מאשר לומר: „שמעון פרס נושא במידת־מה באחריות לגילויים השליליים שהיתגלו במערכת־הביטחון."

פירסום שמות

הנקודה השניה היא השמיות שבפיר־סומי העולם הזה, בניגוד לאי־שמיות (אנו־נימיות) שבפירסומי מבקר־המדינה. ההפשטה שבסיגנון המבקר והכיסוי המילולי והשמי שהוא מעניק לנאשמים בדו"חות שלו, הם חממה אידיאלית לטיפוח השחיתות.

עוד לפני שמונה שנים, בעת ששתף לראשונה בדיון על דו"ח מבקר־המדינה בכנסת, טען אורי אבנרי: כל שנה בא מבקר־המדינה ומניח לפנינו דין־וחשבון, המכיל מאות פרטים מסמרי־שיער, שגם התתון הסנסציוני ביותר — ואפילו השבר־עון המסויים — אינם יכולים להתחרות עמם. שחיתות, נוהלים נפסדים, חלוקת מיל־יונים לפרוטקציונרים, ביזבוז פושע של נכסי הכלל לטובת קומץ יודעי־להסתדר.

באה הוועדה של הכנסת, עוסקת במימ־צאים, כותבת מסקנות. באה הכנסת ואומ־רת: „פויה!" ואחרי שנה — תחת חלילה. מתקנים ליקוי אחד — מתגלות שתי שערו־ריות חדשות. נסתם חור אחד — נפרץ הסכר במקום אחר. מימדי השחיתות אינם מצטמצמים משנה לשנה. הם מתרחבים, פושטים על שטחים חדשים — עד שבימים האחרונים אנו חיים בסימן שערוריות ש־הגיעו ללב מערכת־הביטחון (לפני שנים).

נגיד דברים פשוטים: השחיתות אינה תופעת־לוואי של המישטר הקיים במדינה. השחיתות היא מרכיב מהותי שלו, פועל יוצא מעצם מערכת־היחסים בתוכו. אין בכלל טעם לדבר על עקירת השחיתות מתוך המישטר. כי פירוש הדבר: עקירת המישטר כשלעצמו, שינוי דמותו עד ללא־הכר.

הציע אז אורי אבנרי איך לייעל את מוסד מבקר־המדינה ולהפכו לגורם משפיע ומרתיע: „יש לשנות את אופיו של דו"ח מבקר־המדינה. יש להזכיר בו שמות מפור־שים — שמות האפיקדים שסטו, שמות ה־גופים שנהנו. יש לשנות את כל הסיגנון של הדו"ח. חייבת להיות הענשה של האח־ראים — הענשה של ממש עד להורדה בדרגה והענשה על־ידי פירסום גלוי."

אגב, אבנרי נהג בנאום זה מינהג בל־תי־רגיל. מדי שנה בשנה, בעת הוויכוח על הדו"ח השנתי החדש של המבקר, קרא מחדש את הנאום המקורי הזה, בתוספת הערה אחת: „שום דבר לא השתנה מאז השנה שעברה, וממילא אין לי צורך להגיד דברים חדשים." המבקר, שנכח ביציע בכל הויכוחים האלה, שמע נאום זה בסבלנות שמונה פעמים, במשך שמונה שנים רצופות. הנאום היה אקטואלי כל שנה. גם השנה.

ממלאי־המקום

מובן שהצעותיו של אבנרי הורדו מסדר־היום. הוא ידע זאת מראש באמרו: „אילו נתקבלו כללים אלה היה כל המישטר מתמוטט."

מבקר־המדינה יכול כמובן להתגונן, כפי שעשה זאת השבוע, בטענה שאין זה מקובל גם במדינות דמוקרטיות אחרות, שדו"ח המבקר יהיה שמי. יש רק הבדל אחד בין ישראל לאותן מדינות: מימדי השחיתות אולי אינם גדולים יותר מאשר שם, אבל כאן הם מסכנים את עצם קיומה של ה־מדינה.

משום כך, אל יתמרמר מבקר־המדינה אם יגלה גם להבא שלא מתחשבים במימצאיו וגילוייו. יש רק אשם אחד בכך: הוא עצמו.

ביניתיים, בכל הצניעות והעגווה, תוך הכרה כנה בכל המיגבלות, התסרונות וה־טעויות הנעשות לפעמים, ימשיך העולם הזה שבוע שבוע למלא עבור החברה ה־ישראלית מעט מהתפקידים והחובות, השייכים לתחום סמכותו של מבקר־המדינה.

אלי תגר

גבר אמיתי. אחד שיודע מה טוב. שיודע גם להשיג דברים טובים...
כוס גולדסטאר למשל. תוססת ומקציפה.
אם אתה גבר שכזה, שתה. שתה גולדסטאר-השאר כבר יבוא מעצמו...

תנו לגבר גולדסטאר

העולם הזה 1966

איך למדו ילדיו של אריק שרון שחייה אצל המשוגע מיוהנסבורג

■ אחד האנשים הנדהמים ביותר מתעלוליו של **דייוויד פרוטר** בקונסולייה הישראלית ביוהנסבורג היה **ליבי שרון**, רעייתו של אלוף (מיל.) **אריק שרון**. כשהתפרסמה תמונתו של האיש בעיתונות, זיהתה בו לילי את מדריך־השחייה של שני ילדיה.

■ הכתב הצבאי של שר־דורי ישראל, **רוני דניאל**, נשלח מטעם רשות־השידור לכסות את פרשת פרוטר בקונסולייה הישראלית ביוהנסבורג. באותו מטוס נמצא גם האלוף **רחבעם** („גאנדי") **זאבי**. כשהגיע המטוס ליוהנסבורג נדהם דניאל כשנעצר על־ידי משטרת־הגבול הדרום־אפרי־קאית, שלא הניחה לו לרדת מהמטוס. דניאל לא היה מצויד באשרת־כניסה, והמישטרה, לא זו בילבד שאסרה את כניסתו לדרום־אפריקה, אלא אף לא אפשרה לו לטלפן לארץ או לשגרירות ישראל שם.

■ ליועצו של ראש־הממ־שלה לענייני עיתונות, **דן פתיר**, אין מזל. הוא הכין את מכוניתו למיבחן השנתי, מסרה לצורך זה למוסך תל־אביבי. ה־מוסך טרח שלושה ימים בהכ־נת המכונית, אולם כאשר הגיע בבוקר יום המיבחן לקחת את מכוניתו, הסתבר לו כי בלילה פרצו גנבים למוסך, לקחו עימם, כמובן, את המכונית ה־מצוחצחת ביותר — זו של פתיר.

■ מזכ"ל האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל, **משה רון**, גילה, בראיון שנתן ב־שבוע שעבר לידיעות אחרונות, פרט מעניין על ד"ר **משה סנה** המנוח, מי שהיה מנהיג מק"י. רון סיפר כי אחת לשבוע נהגו הוא, ד"ר סנה ועורך ידיעות אחרונות, ד"ר **הרצל רוזנבלום**, להיפגש לארוחת־צהריים, כשבכל פעם משלם מישהו אחר. בעת הארוחה ה־משותפת היו השלושה מלבנים בעיות שונות. לרבים ממעריצי הוותיקים של סנה לא היה ידוע כלל כי היה בקשרים כה הדוקים עם הד"ר רוזנבלום, שמאמריו הראשיים מבטאים ב־דרך־כלל עמדות לאומניות קי־צוניות ושינאה להטה לשמאל.

■ חבר מועצת־עיריית תל־אביב מטעם הליכוד, **מיכאל קליינר** בן ה־27, שהיה בעבר יו"ר אגודת הסטודנטים באוני־ברסיטת תל־אביב, ידוע כאיש־ימין שרוף. ביחוד רב עורר ביום האחד במאי, כשסרק את חדרי בניין העירייה, המשתר־עים על פני שתים־עשר קומות, ולחץ את ידי העובדים שעבדו בחג הפועלי, כשהוא אומר ב־התרגשות: „אני ממש מאושר שאינכם חוגגים את חגם של הבוגדים." מזכירות־המחלקות מיהרו להתקשר עם **רות ניר**, מזכירת ראש העירייה, כדי להביע את תמיהתן על כך.

■ ערב האחד במאי התר־רוצץ בבניין עיריית תל־אביב גם כתב הצופה **חיים פיקרש**, שהתחנן בפני דובר־העירייה **עמיקם שפירא** וביקש ממנו חומר לעיתונו. כששאל עמיקם מה הדחיפות בקבלת החומר דווקא ביום זה, הסביר לו ה־כתב: „כל ידיעה שאני מביא היום לעיתוני היא סקופ בילי־עדי." הצופה הוא העיתון ה־יחידי המופיע בארץ ביום ה־אחד במאי.

■ במיפגן הפתיחה של כינוס הפועל כובדו שניים מ־וותיקי הספורט בארץ בנשיאת דגל המדינה בראש מיצעד הפ־תיחה. הין אלה הכדורגלן ה־וותיק **יעקב חודורוב** וה־כדורסלן הוותיק **אברהם חמו**, שהוא מאמן ניבחרת יש־ראל בכדורסל. אולם מייד אח־רי שהצועדים הסתדרו למיסדר לא היה המעמד די מכובד עבור השניים, הם נטשו את המיצעד והלכו לשבת בצד.

■ האצנית **אסתר שה־מורב־רוט** החרימה את מיפ־גן־הפתיחה של הכינוס. היא נעלבה על שלא נתנו לה לרוץ עם הלפיד, והעניקו כבוד זה לרצה הוותיקה **חנה שזיפי**.

■ בהפגנת האחד־במאי מ־טעם רק"ח וגוש השמאל, ש־התקיימה בתל־אביב, בלט בין המפגינים **יורם ביכונסקי**, שזכה ללחיצות־ידיים אמיצות ולאיחולי־הצלחה מצד חבריו, שנקבצו מכל רחבי הארץ לר־גל ההפגנה. לפתע הופיעה במ־קום ריכוז ההפגנה גם **אורלי יהל**, שהיתה חברתו של בי־כונסקי תקופה קצרה (העולם הזה 1958). אורלי הפתיעה את ביכונסקי מאחור, ושאלה אר־תו בשימחה לשלומו. ביכונסקי הגיב באדישות, התעלם ממנה כימעט לחלוטין. מפגינה מפור־סמת אחרת היתה **סילוויה אדיב**, שניישאה לפני כשבו־עיים בכלא רמלה **לאודי אדיב**, מנאשמי מישפט־הרי־גול המפורסם. גם סילוויה זכ־תה לברכות מכל עבר, וסיפרה בצער, כי עדיין לא אופשר לה לממש את נשואיה לאודי על־פי ההלכה היהודית, שכן עד־יין לא התייחדה איתו אפילו פעם אחת מאז חתונתם.

■ שלושה ראשי־ערים נפגשו במוצאי־שבת במסיבת־גן רבת משתתפים שערך העי־תונאי **אריה אבנרי** לרגל הוצאת סיפרו שמיים בוערים על חיל־האוויר במילחמה: ראש עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יצ'") **להט** שאינו מחמיץ שום אירוע חברתי, ראש עי־ריית רמת־גן **ישראל פרד** ו־ראש עיריית ראשון־לציון **חנניה גיבשטיין**. בין הק־רואים בלטו גם ראשי חיל־האוויר ומנכ"ל חברת הסנה **איתן אבניאון**, סגן נציב מס־ההכנסה **אביטל דיבנוב**, עורך־הדין **רם כספי**, המיל־יונר, **אריה פינקי**, וכמובן ראשי מערכת ידיעות אחרונות, בן עובד אבנרי, **נוח מוזס** ו־**דב יודקובסקי**. בכניסה ל־מסיבה ניצב שולחן, ועליו סיפרו של אבנרי שנמכר ל־באים במחיר מוזל. בתום ה־מסיבה הסתבר כי האורחים ה־נכבדים ניצלו את ההנחה ה־ניכרת, וכל הספרים אזלו מה־שולחן.

■ בעת ישיבה של ועדת־התיאום העליונה בין הנהלת קופ"ח להנהלת מישרד־הבריא־ות, דיבר מנכ"ל משרד־הבריא־ות פרופסור **יעקב מנצ'ל** על חוק ביטוח בריאות ומתן שירות בריאות שווה לכל ה־אוכלוסייה. הפסיקו מנכ"ל קופ"ח **אשר ידלין**: „פולה **בן־גוריון** אמרה בזמנו כי אין פרוטקציה בארץ, וכי כל עניין הפרוטקציה זו שטות אחת גדו־לה. עובדה, אמרה פולה, את־מול צילצלתי לקופ"ח, ביקשתי תרופות בשביל בן־גוריון, ו־תיכף ומייד סידרו לי." עוד סיפר ידלין כי המשורר **אב־רהם שלונסקי** היה בזמנו כתב דבר, אך מאחר והתרשל בעבודתו פוטר על־ידי עורך העיתון דאז, **ברל כצנלסון**. בדיוק באותה תקופה יצא לאור העיתון המשמר. כשנשאל שלונסקי על־ידי כצנלסון מה בדעתו לעשות, השיב המשורר: „אני אעמוד על המישמר, ו־אראה איך יפול דבר."

■ בהיותו במצב רוח של העלאת זיכרונות, סיפר ידלין כי בעת היותו מזכיר קיבוץ חמדיה פנה אל **לוי אשכול**, שהיה אז שר־האוצר, בבקשה לאשר הלוואה לקיבוצו. אש־כול, שהיה ידוע בסנטימנטים שהיו לו להתיישבות העובדת, אישר לו הלוואה בסך 150 אלף לירות, והפנה אותו אל מנכ"ל מישרדו דאז, **פינחס ספיר**, אחרי שנתן לו פתק בו אושרה ההלוואה. כשבא ידלין לספיר עם הפתק, אמר לו זה כי לא מעניין אותו הפתק של אשכול, הוא לא מאשר את ההלוואה. ידלין חזר אל אשכול, נדהם כולו, ואמר לו: „איך זה ש־מנהל מישרדך אינו מכבד את החלטותיך?" אשכול ביקש את הפתק, לאחר שהביט בו הס־ביר: „כשאני כותב ל.א. (לוי אשכול), נותנים את הכסף, כשאני שוכח את הנקודה שבין שתי האותיות, סימן הוא לא לתת את הכסף." מובן שההל־וואה לקיבוץ חמדייה אושרה לאחר מכן.

■ פרשה מיסתורית מעסי־קה בחודש האחרון את הילדים שקראו את סיפרו החדש של דובר מישרד־החקלאות, **יגאר דרוקר** (בן־נתן), הפרש מן המידבר. הספר, שהוא אותנטי

חיים טופול

היה אחד האורחים בהצגת הבכורה של הסרט הישראלי „שלושה ואחת," שהת־קיימה בשבוע שעבר בתל־אביב. אורח נוסף היה שר־התיסחר־והתעשייה חיים בר־לב, שבא להצגת הבכורה בחברת רעייתו תמר, הציגה בפני חיים טופול, שלחץ את ידה בחמימות. כתום הקרנת הסרט, שזכה לתגובות מעורבות מצד הקהל החגיגי, הוצג בר־לב בפני במאי הסרט, עולה חדש מרוסיה בשם מיכאיל קאליק. בר־לב, שניכר עליו כי לא שבע רוב נחת מהסרט שזכה לתמיכה נכבדת מצד מישרדו, לחץ את ידי הבמאי, ואמר לו באבחנות: „לא נורא, זו רק ההתחלה." היה זה הסרט הראשון של קאליק בישראל.

ששי קשת

שבא לחצגת־הבכורה בחברת אשתו יונה אליאן, שהיא השחקנית הראשית בסרט, נראה נבוך נוכח סצינות־העירום הנועזות של אשתו. ליד הזוג ישב אורי לוי, כוכב נוסף של הסרט, שבניגוד לגיבוריו הגבריים האחרים אינו מסיר את בגדיו בסרט אפילו לרגע. אגב, אחת הסצי־נות בסרט מראה את אורי לוי דג דגים בים־סוף. בעת שהתעכבה המצלמה בצילום מקרוב על חזו, פרץ הקהל בשאגות צחוק אדי־רות ובהערות גיחוך. הסתבר כי הדג שזכה לקלוז־אפ היה דג קר־פיון, שהובא במיוחד לצורך הצילומים. הקרפיון גדל, כידוע, בברי־כות מים מתוקים, ואילו בסרט דגו אותו במימיו המלוחים של הים.

אנשים

למחצה, מתאר את ראשית ה־התיישבות היהודית בפתח־תיקווה, מספר על הרפתקותיו של הפרש **דאוד איבן־יוסף,** שהיה שומר במושבה בשנותיה הראשונות. איבן־יוסף היה בן לשבט יהודי קטן, שנדד בין הרי שמר בערב הסעודית. ה־שבט היה מנותק מכל קשר עם קהילות יהודיות אחרות, ו־איבן־יוסף התגלגל במיקרה ל־פתח־תיקווה והסכים להישאר שומר במושבה. אך כעבור שנה גברו געגועיו אל המידבר, הוא עזב את פתח־תיקווה ועיקבותיו נעלמו. אחרי הופעת הספר, קי־בל דרוקר מיכתבים מילדים ש־ביקשו לארגן מישלחת שתצא.

מייד אחרי חתימת הסכמי־שלום עם מדינות־ערב, לגלות את ה־שבט האבוד בערב הסעודית.

■ כתב הטלוויזיה **ניסים משיעל** כימעט ונפגע באופן פיסי, שעה שצילם כתבה על מירפאות הנרקומנים בתל־אביב. הנרקומנים שחשבו כי ניסים הוא נציג מישרד־הברי־אות, צרו עליו ועל צוות הטל־וויזיה, דרשו ממנו שיינתן להם סם חריף מזה המסופק להם על־ידי המירפאות. כל הסבריו של ניסים לא הועילו. הוא נאלץ לבסוף לברוח מפני הנרקומנים, שטענו כי הם „ב־קריזה," דרך הדלת האחורית.

יצחק רבין ואשתו לאה ערכו לכבוד ואלרי וגלינה פאנוב מסיבת־קוקטייל במלון „הילטון" בירושלים, שהפך לביתה השני של הגברת רבין. המסיבה, שהת־קיימה כתום הופעתם החגיגית של הפאנובים ב„בנייני האומה", התנהלה ברוח חופשית, כשהרבינים אינם חדלים מלהרעיף שבחים על צמד האמנים הרוסי, נעזרים לצורך זה בשירותיו של כתב „ניו־יורק טיימס", טרנס סמית (לימינו של ראש־הממשלה), כמתורגמן. כידוע, שבו הפאנובים זה־מקרוב ממסע־הצלחה בארצות־הברית.

מיגואל דל ריו בראנקו

שגריר בראזיל בישראל, טסר

לגלריה תל־אביבית את אוסף הרישומים ופיתוחי־העץ שלו, כולם מעשה־ידי אמנים בראזיליים קדומים ומודרניים. אולם יותר מכל התגאה השגריר בערב־הפתיחה בחיפי, כלבו האפגאני, שגנב ההצגה.

המזלות

טלה

21 במרס – 20 באפריל

אתם מחפשים אתגר שיתן לכם את ההזדמנות להוכיח את עליונותכם. התלהבותכם תשרה השבוע אווירה של התלהבות על אלה הסובבים אותכם. כדאי להזכיר שהשנה היא שנה טובה לבני מזל טלה החושבים להינשא. לכן, מוטב אולי להזדרז לפני שהשנה תגיע אל סיומה.

שור

21 באפריל – 20 במאי

אתה בטוח שאתה מסוגל לעמוד לבדך בלחץ; אין זו אלא אשלייה. אריה או בתולה עשוי לעזור לך — אבל אם תסרב להראות לו את המצב לאמיתו, זה אבוד. יום א' ו־ב' בתחילת השבוע, יביאו לך שפע של הזדמנויות. צריך רק לעשות מאמץ קטן — אבל לעשות אותו באמת.

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

חוב ישן וגדול, אשר זמן רב העיק עליך, ייעלם השבוע. אותו נושה, שבעבר ידע להיות כה תוקפני, יוותר לך עליו במפתיע. דבר זה ייתן לך מישנה מרץ, ויסייע לך להגשים את שאיפתך העיקרית בעתיד הקרוב ביותר. יחד עם זאת, גם חיי האהבה שלך, עם בת־זוגך הקבועה, יפרחו ויגיעו לשיאים חדשים. משימות שיוטלו עליך במיסגרת חוג חברי, או במיסגרת מילואים יעיקו עליך במקצת. התעסק בספורט השבוע.

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

כפות המאזניים מתחילות לנטות לכיוונכם. המאבק אותו התחלתם לפני שבועות מיספר — ואשר נראה, כי יזיק לכם, הוכיח את עצמו. דווקא אתם מתחילים לקצור את הפירות. ולא כמו שנראה בהתחלה. אל תהססו להשתמש במרפקים, כדי לפלס את הדרך הנראית לכם כנכונה. במישור הרומנטי, הצלחה כרגיל. אסור להחמיץ הזדמנויות.

אריה

21 ביולי – 21 באוגוסט

בחירה בלתי מוצלחת — תיגמר ברע. היזהר! היא רוצה ללכוד אותך, לכן היא מתנהגת כל כך יפה. אבל אין זה פרצופה האמיתי. זאת לא היא. הפרצוף האמיתי יתגלה לך בזמן הקרוב. לכן, עוד הפעם: היזהר! אם אתה צייר — החלף מהר את המיקצוע שלך, אחרת עוד תגווע ברעב.

בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

השותף שלך לא מרמה אותך. הוא פשוט עצבני ומרוגז כמוך. לכן החיכוכים. מוטב שתנסה להיות יותר ותרן. שום דבר לא בוער. התייחסי בסובלנות לסובבים אותך והשתדלי לפייס את השכנה שלך. או מישהו המקורב אלייך. בני בתולה הרווקים עשויים להיתקל השבוע במיכשולים בשטח הרומנטי. אך אל דאגה, העתיד הקרוב צופן הפתעות.

מאזניים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

אינך טורח לחשוב מספיק על עתידך, ואינך מנתח באופן נכון את האינפורמציה שהגיעה לידך. אל תהסס מלהתייעץ עם בן זוגך בענייני עבודה. שמור על ההישגים הגדולים אליהם הגעת לאחרונה. ואל תפטפט. בת מאזניים — זכרי שאי־אפשר לרמות את כולם כל הזמן. הזהרי בדברייך ושקלי היטב את מעשייך פן תיכנסי לצרה גדולה. כדאי שתתחילי לחשוב ברצינות על עתידך. בת מאזניים — לבשי כחול.

עקרב

23 באוקטובר – 22 בנובמבר

מצטער, אבל הזהרתי אותך: אין זה שבוע לערוך מסעות או שינויים מרחיקי־לכת. אם תוכלי לשמור על מיסגרת־חיים דומה לזו בה היית עד כה, בתנאים חדשים, תקלי במיקצת על הבעיות. אם לא — מוטב שתסמכי לחלוטין על שיפוטו של איש בעל שיקול. העיקר — לא להגזים בשום דבר ולא לריב. יום ג' הבא מגיש לך הזדמנות.

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

למרות העובדה שאסור לך לסמוך על אלה המציעים לך הצעות מפתות, השבוע יתחיל תהליך שיקום כלכלי, לאלה מכם שהיו שקועים בצרות כספיות רציניות בייחוד טוב סוף השבוע ובמיוחד יום ו'. יום שבת אינו מתאים לרומנטיקה: יש בו יותר מדי השפעות עוי־נות. אך תוכל לחמר בביטחה על מוצאי־שבת, בשטח האהבה.

גדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

האתגרים שאתה מעמיס על עצמך מבחינה רוחנית עלולים לעייף אותך ולגרום לך כאבי־ראש. תיווכח לדעת שעיכוב רציני בעבודה, שפגע ביוק־רתך, נגרם בעקיפין בגלל אשה נאה. המרגיז הוא שזה בכלל לא היה כדאי. אל תאשימי את עצמך בכך שידידך קר ואדיש כלפיך, היי סבלנית.

דלי

20 בינואר – 18 בפברואר

המשבר הכספי אליו נקלע עיסקך, ישפיע בצורה קשה על מצבך הכספי האישי. בקשר לכך, היזהר מלעשות מעשים נמהרים, עליהם אתה עלול להתחרט מאוחר יותר. אל תתבייש להודות באוזני ידידיך כי מצב עיסקך גרוע. לעומת־זאת, אל תעז לנסות לחפש מוצא מן הסבך בין הכפופים לך.

דגים

19 בפברואר – 20 במרס

זה לא יהיה נוח במיוחד, אבל אם אתה רוצה, אתה יכול להסתכן. כאב־תראש חריגעי, חצרות בטווח קצר, הפגישות עם שונאיך — כל אלה שקולים, אם רק תדע לחתמיד על־ידי החישגים הרציניים וכוח־חרצון, שתפתח על־ידי עצם חתפנית. מיקרה נעים ובלתי־צפוי עשוי להתגלות, אם לא תיזהר, כתגלית של איבה אישית או של קינאה מיקצועית. אל תראי לו שאת נפגעת ממנו. העמידי פנים אדישות.

מכתבים

סי־איי־אי־מאניה

עלי להודות שמעולם לא הייתי אחד ממעריצי של אורי אבנרי, אך בכל זאת ברצוני להעיר שלוש הערות למאמר „הת־מוטטות" (העולם הזה 1962).

(1) אבנרי מציין שעדיפה דיקטטורה קומוניסטית נקייה על־פני דיקטטורה ימנית מושחתת. ובכן: דיקטטורה נקייה — זו סתירה במושגים. לא קיים דבר כזה, ולא יכול להיות קיים.

(2) אבנרי טוען שרוב העם הוויאט־נאמי תומך בקומוניסטים, או מעדיף אותם על־פני שילטון סייגון. מדוע, אם־כן, נסים מיליונים של פליטים מהאיזורים שהולכים ונכבשים על־ידי הקומוניסטים? מדוע הם בורחים מפני משחרריהם, שבהם הם כב־יכול תומכים?

(3) אינני מומחה בפסיכולוגיה, אבל אני חושב שאפשר להגדיר מחלת־נפש חדשה, שהייתי קורא לה סי־איי־אי־מאניה. זוהי מחלה שלוקים בה רוב ה„שמאלנים." למה הם, וגם אורי אבנרי, חושבים שכל מה שקורה בעולם מכוון על־ידי הסי־איי־אי? בזה שמייחסים את כל ההתרחשויות בעולם לסי־איי־אי, מייחסים לאירגון זה כל־יכולות שאני, שהנני קצת ספקן, לא הייתי מייחס לשום גורם, כולל הקדוש־ברוך־הוא.

האם אבנרי באמת חושב שהסי־איי־אי הוא שמושך מאחרי כל התרחשות בעולם?

אם כך — מאחרי כל הפיכה שמאלית בוודאי עומד הק.ג.ב., ואת כל ההיסטוריה המודרנית אפשר לסכם במאבק שבין שני אירגונים אלה.

יעקב רפפר, תל־אביב

● (1) אין מסביר הקורא רסלר את העובדה שחיילי הצפון והוויאט־קונג לחמו בהצטיינות, מול כוחות עדיפים בהרבה, ו־אילו חיילי סייגון לא לחמו?

(2) המונים בורחים מאיזורי־קרבות בכל מילחמה, כולל מילחמות ישראל. יש להניח שבוויאט־נאם בורחים בעיקר מאות אלפי הפונקציונרים והקצינים של ממשלת סייגון ומישפחותיהם, החוששים מפני ניקמת ה־שילטון החדש.

(3) מחלת הנפש קיימת בעיקר בסינאט ובעיתונות בארצות־הברית, שחשפו גילויים שלא־ייאמנו על פעולות הסי־איי־אי — כגון קשר לרצוח מדינאים זרים בעזרת המאפיה, שיחוד שיטתי של מדינאים ב־ארצות רבות, פעולות פרובוקציה ובילוש בארצות־הברית עצמה, ועוד. כל הגילויים האלה אושרו על־ידי הסי־איי־אי עצמה.

העניין לא מצדיק

עורכי המדור „זו הארץ" הגזימו הפעם. נכון שהנייר סובל כל דבר שמדפיסים עליו, אבל זאת לא סיבה להעמיד אותו מדי־פעם במיבחנים קשים יותר ויותר.

העניין עם אגרת־הטלוויזיה (העולם הזה 1966) היה משהו בדיוק מהסוג הזה, ואני לא חושב שהעניין עצמו היה די חשוב כדי להצדיק מילים שבשכמותן הם השתמשו שם (התמונה, מילא).

מרדכי רייך, רמת־גן

מדוע הוצדקה ההשמטה?

ברצוני להגיב על ידיעה שפורסמה (העולם הזה 1964).

ביום־הזיכרון, ערב יום־העצמאות, שב מר מנחם בגין לארץ, לאחר סיור בארה"ב.

בראיון הקצר שנערך בנמל־התעופה, על־ידי כתב־הטלוויזיה איתן אורן, ושנועד להיכנס לשידור בתוכנית מבט באותו ערב, בו תם יום־הזיכרון ומתחיל חג־העצמאות, סקר מר בגין בקצרה את סיורו ורשמיו מביקורו בארה"ב.

אני מניח, שקוראי העולם הזה יצטרפו לדעתי כי היה זה אך טבעי, שבפתח דבריו, יתייחס מר בגין ליום־הזיכרון, וישלח ברכה לעם לחג־העצמאות — וכך נהג.

מוזר, אם כן, כי מערכת העולם הזה

ח"כ בגין
ברכה טיבעית

מצדיקה את עורך החדשות בטלוויזיה, על אשר מצא לנכון להשמיט דווקא את הקטע הזה בדבריו של מר בגין.

יצויין עוד, כי במשך יום־הזיכרון וחג־העצמאות, רואיינו ראש־הממשלה ושריה, לרוב, בכל אמצעי־התיקשורת, ועד כמה שידוע לנו לא הושמטו מראיונותיהם דיברי ההספד לגיבורי מערכות ישראל, ולא בירי־כתם לחג־העצמאות.

משה בן־רובין,
עוזר לדובר תנועת החרות, תל־אביב

ה„שאבאב" והתפילין

את התמונה המצורפת צילמתי בשוק המרכזי בעזה, ב־2 באפריל 1975. אני סבור שהיא מדברת בעד עצמה.

ד. בר־חיים, ירושלים

● התצלום של הקורא בר־חיים — ראה גלופה.

השוק המרכזי בעזה בעיני בר־חיים
נופך של קדושה

למסיימים שירותם בצ.ה.ל!
הרשות לחינוך והכשרה ימיים מודיעה על פתיחת

קורסים לקציני בצי הסוחר

* קורס לחובלים

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות וראיה תקינים, בוגרי 12 שנות לימוד ובוגרי 11 שנות לימוד, בעלי תעודה טובה.

* קורס לקציני מכונה

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים ותלת שנתיים (למעט חניכות), בעלי תעודה טובה במגמות המתכת. כן מתקבלים בוגרי בתי"ס תיכוניים ומסיימי כיתה י"א תיכון שיוכשרו למקצועות המתכת לפני כניסתם לקורס.
למהנדסי מכונה והנדסאי מכונה — מסלולים מקוצרים.

* קורס לקציני רדיו

הקורס יפתח בספטמבר 1975. מיספר המקומות מוגבל. מתקבלים בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת רדיו אלקטרוניקה או בעלי השכלה צבאית מקבילה או בעלי תעודת טכנאי אלקטרוניקה סוג 2; משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה עד גיל 30.

* קורס לקציני חשמל

מתקבלים א. בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת חשמל
ב. טכנאי חשמל, הנדסאי חשמל, מהנדסי חשמל.

לפרטים נוספים פנה למשרדינו:

בחיפה: רח' נתן (קייזרמן) 11 ליד כיכר פריז בימים א'—ו', בשעות 8—14.

בתל־אביב: מגדל שלום, רח' אחד העם קומה 28, בימי ב', בשעות 9—13.

לנוחותך תוכל גם להרשם לפי הספח המצורף.

עכשיו יותר כדאי בצי הסוחר!
ההטבות ותנאי השכר עכ־שיו יותר משמעותיים: **בעת ההכשרה — כלכלה ומגורים ללא תשלום ומענק חודשי גבוה (במטבע קשה). לאחר ההסמכה — קידום מהיר בדרגות ובשכר (חל־קו במטבע קשה), תוספות והטבות שונות.**

היה קציין בצי הסוחר!

לכ' הרשות לחינוך והכשרה ימיים ת.ד. 1909 חיפה 31000

חנני מעוניין בפרטים נוספים בקשר לקורס .....
שמי ..... כתובתי .....
השכלתי ..... גיל .....
תאריך ..... חתימה ..... ה. הזה מאי

יידיש קונסט טעאטער

עמך 200.000

מאת: **שלום עליכם**

קומדיה ב־4 תמונות ● 24 משתתפים

בימוי: **ש. בונים** ● צייר: **בנו פרידל**

מלחין: **שמעון שגיא**

חדרה „חוף" הערב יום ד' 7.5 ב־8.30
תל־אביב „אהל" (בית ארלוזורוב) מיצ"ש 10.5 ב־8.30

מכתבים

זא הובעה דיעה

תשומת־ליבי הופנתה לכתבה (העולם הזה 1961) הנושאת את הכותרת: „שמגר מבדיל בין צור לרכטר.“
לשם הסרת ספק, הנני מבקש להבהיר כי

יועץ שמגר
עניין של הבדלה

לא הובעה על־ידי דיעה, כאמור בידיעה, לגבי האנשים המוזכרים בה.
מאיר שמגר, ירושלים

היועץ טעה והיטעה?

ברצוני להתייחס למאמר שפורסם (העולם הזה 1963) במדור „אתה והלירה,“ בו טענתם שהיועץ־המישפטי־לממשלה מאיר שמגר אוסר על הבנקאים לקבל מאזנים בלי אחריות אישית. וזאת, כיוון שלישכת רואי־חשבון איננה יכולה לפעול נגד רואי־החשבון שחתמו על מאזנים כוזבים, מאחר שעל המאזנים הכוזבים היו „חתומות הפירמות כחברות בע“מ כמו עוזי שטיינברג בע“מ, קסלמן וקסלמן בע“מ וכו', ואילו חוק רואי־החשבון מאפשר הגשת תלונות ונקיטת צעדים רק נגד רואה־החשבון באופן אישי ולא נגד החברה כולה.“
כרואה־חשבון, ברצוני להעיר שלפי חוק רואי־חשבון 1955, אין רואי־חשבון יכולים בארץ (בניגוד לארצות־הברית) להתאגד בחברות בע“מ, אלא רק כשותפות, ששם כידוע האחריות היא של כל שותף בנפרד ושל כל השותפים גם־יחד.
ממילא, יוצא שלטענתכם במאמר הנ“ל אין כל בסיס.
אריה בר, חיפה

● על הקורא להפנות את טענתו אל היועץ־המישפטי־לממשלה, אשר הוציא את החוזר שצוטט במאמר.

מהכתב הכלכלי של העולם הזה ניתן היה לצפות להשכלה מינימלית של ידיעת הוראות חוקיות אלמנטריות. כוונתי לידיעה על היועץ־המישפטי שמגר (מדור כלכלה — העולם הזה 1963).
לידיעתו: בפקודת החברות סעיף 105 (5) חל איסור על פעולת רואי־חשבון במיסגרת חברה בע“מ, כדי לא להגביל את אחריותם האישית של מבקרי חשבונות החברות.
רואי־החשבון בארץ פועלים כעצמאיים, או במיסגרת שותפות. לישכת רואי־החשבון מנסה, כנראה, להתנער מהתפקיד הבלתי־נוח של דיון בתלונות נגד „קליברים“ גדולים, בטענתה שלא ניתן לאתר את המסתרים תחת הכינוי „ושות'.“
טענה זו נראית מוזרה, נוכח סעיף 13 לפקודת השותפויות, המטיל אחריות קולקטיבית על כל השותפים בקשר לכל פעולה ומיסמך הנושאים את הסיומת הנ“ל.
בנימין לויתן, תל־אביב

אגדת הגבורה הכוזבת

שד מצדה

לא היה טעם להיטפל לפרק זה בהיסטוריה היהודית, אשר בא לסמל את רוח־השיגעון של מיעוט קיצוני, אשר „הצליח“ להביא לחורבן הבית השני —
(המשך בעמוד 14)

למרות ההתייקרויות

אנו ממשיכים..

זו ההזדמנות שלך

לרכוש אחד ממוצרי קריסטל המעולים במחיר מוזל
היכנסי עוד היום ורכשי

טיפ☆יוקרה☆עיצוב

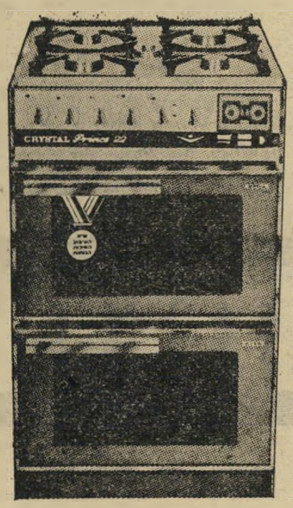

תנור בישול "פריגס"

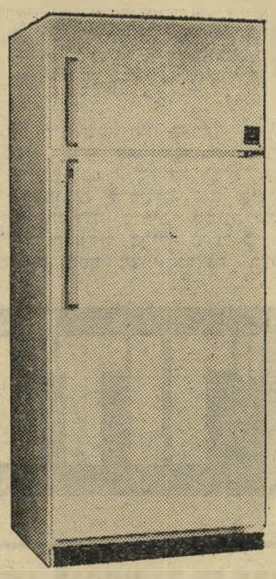

מקרר פרזידנט

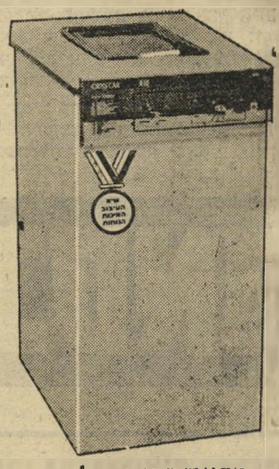

מכונת כביסה "לימי"

גם בעוד 20 שנה תהיי מאושרת עם קריסטל

גיטרות ✶ אקורדיונים
כלי־נשיפה ✶ אורגנים
מיתרים ✶ חלקים
השאלה ● מכירה ● תיקונים
גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א
טל: 03-57773

קצר וצמוד

14% וריבית שנתית מצטברת
או 6¼% ריבית + 100% הצמדה
של הקרן למדד.
(למפקידים ל-60 חודש)

התכנית היחידה
הנותנת ברירת הצמדה
כבר לאחר 24 חודש

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בעים
סניף ראשי: שד' רוטשילד 39 ת"א, טל. 293251

קרנית
מכון לעדשות מגע
עדשות
רכות וקשות
חוברת המברה תשלח לכל דורש. גורדון 31 ת"א, טלפון 238642.

סיפורו של רס"ן (מיל.)

אסא קדמוני

על הקרב הנואש

ממערב לתעלה

שעבורו הוא זוכה

השבוע בעיטור הגבורה

דון קישוט

אסא קדמוני ליד שלט מחאה הקורא להדחתו של רב־אלוף (מיל.) חיים בר־לב בשל אחריותו לקו בר־לב. אחרי מילחמת יום־הכיפורים ניהל אסא קדמוני מאבק פרטי בודד כדי לצרף את בר־לב לרשימת האחראים למחדל. אחר־כך הצטרף לתנועת המחאה של מוטי אשכנזי והיה מיוזמי „ישראל שלנו".

מלחמת יום־הכיפורים עירערה מו־שגים, ערכים ותפיסות לאין קץ. גם משמעות הצל"ש הלכה לאיבוד. לפי אמות־המידה של מלחמות העבר, היה צורך להע־ניק צל"שים באלפים, במלחמה זו. הנורמות של מעשי גבורה זינקו אל על.

אך גם במילחמה זו, שזורת מעשי ה־פלוגה של מ"פ שלא היה בארץ.*

התחלתי לארגן את הפלוגה ולצייד אותה, שהינו בבסיס שלושה ימים. משם הוטסנו במטוסים לרפידים. שם קיבלתי גיזרה עם הפלוגה שהייתי ממונה עליה כבר בלילה הראשון. בלילה השני קיבלנו דיווחים על מטס מצרי מוצנח העלול לנחות באזור. התארגנו בהתאם לכך ש־פלוגה שלי מתארגנת חלקה על משאית ועוד שני קומנדקרים, וחלקה ככח רגלי.

בפעם ראשונה בקאריירה הצבאית שלי הרגשתי כצנחן מגן מול צנחן תוקף. הת־חזקה בי האמונה שכוחות מוטסים ומוצנ־חים יכולים לעשות המון בקרבות־לילה. ערפל הקרב ששורר בכח־מגן הוא עצום. לדוגמה, אני משוכנע כעת שרק צנחנים בפעולות מוצנחות ומוטסות היו יכולים להשמיד את חילות־האוויר של סוריה ומצ־רים כבר בלילה הראשון של כל מלחמה.

לאחר הלילה השני במדבר חזר המ"פ האורגני של הפלוגה, גיורא, שהיה בחו"ל. אני חזרתי למיפקדת הגדוד, תוך שדן מס־כים עימי שאני אחליף את המ"פ הראשון שייפגע.

קיבלנו הוראה לנסוע לאזור המיתלה. עלינו על אוטובוסים ונסענו למיתלה כל החטיבה. הגענו בערך בשלוש אחה"צ וחספנו תקיפת־אוויר, אמנם לא עלינו ישי־רות, שמצאה אותנו עומדים באמצע הכביש במיתלה. רק בנס לא נגרמו לנו אבידות. נכנסנו ללינת־לילה מינהלתית בוואדי, ש־היה לא פחות ולא יותר אלא מיצבור טי.נ.טי.

לא עברה שעה, ושתי התפוצצויות אדי־רות הקפיצו אותנו מהמקומות. עוד לא הספקנו לגמור להתווכח אם אלה טילים או פצצות, אירעה התפוצצות שלישית, ו־הבהק נראה מדפנות הוואדי. אלה היו פצ־צות־השהייה של 250 ק"ג, שנזרקו על־ידי המיגים בתקיפת אחה"צ. פצצות־השהייה כאלה חודרות לעומק של חצי מטר באד־מה. לא היה שום בטחון שאיזה פלוגה לא ישנה במקרה על פצצה נוספת — ועוד בוואדי שהיה מלא חומרי־נפץ.

היות שהפלוגות ישנו צפוף ומינהלית, והוואדי היה מלא עשרות משאיות־ענק טעונות חומרי־נפץ, וכדי למנוע מצב שכל הפלוגה תתרומם באוויר ע"י איזה פצצת־השהייה נוספת, ביקשתי מדן להחליף את אזור הלינה. הוא סירב, ונשארנו ללון בוואדי.

עם בוקר, כשיצאנו באור ראשון מהוואדי — התפוצצו עוד שתי פצצות־השהייה, מיד כשהפלוגה האחרונה יצאה.

עיקר מ"פ מיפקדה — בחיפוש זחל"מים כדי לצלוח את התעלה. אני נסעתי לרפי־דים לחפש זחל"מים. כשחזרתי, נסעתי ל־מטה החטיבה שהתמקם בטסה, כדי להביא לגדוד חומר מודיעיני, תצלומי־אוויר ו־מפות של אזור הצליחה.

טילים אישיים

סכיבות לפנה"צ הגיעו איכשהו ה־זחל"מים המיוחלים והגדוד התארגן על

„טרומפלדור" בסאראפיאום

סיפור קרב־הגבורה של אסא קדמוני בסאראפיאום המתפרסם בזה הוא פרק מסיפרו החדש של אורי דן, הפרשן הצבאי של „מעריב", העומד לצאת־לאור בשבוע הבא. הספר, „ראש־גשר" עוסק בסיפורי קרבות הצליחה של תעלת־סואץ, והקרבות ממערב לתעלת סואץ במהלך יום־הכיפורים.

מאת **אורי דן**

גבורה המופלאים, בלט הקרב בסאראפיאום כיחיד במינו.

וגיבור הקרב בסאראפיאום היה אסא קדמוני.

אסא קדמוני השתחרר מצה"ל ערב מיל־חמת ששת־הימים. כקצין בצנחנים נטל חלק בפעולות־התגמול של תחילת שנות השישים. את מילחמת ששת־הימים עבר ללא שריטה. אולם לאחר מכן, כמ"פ במי־לואים, נפצע קשה בפשיטה על בסיס ה־מחבלים בכראמה. הוא לקה ב־50 אחוז נכות, פרופיל 24, ויד שמאל משותקת.

כך, יכול היה לעבור לעורף. אולם אסא לא ויתר. שלושה חודשים לאחר הפציעה — כבר צנח. כאשר נתבקש לחתום קבע, עשה זאת ברצון — למרות התנגדות כל הרופאים בצה"ל. הוא הלך לנפח, שילם לו מכיסו כדי שיכין לו מיתקן המאפשר לדרוך את העוזי ביד שמאלו המשותקת, וירד לביקעת הירדן הלוהטת, למארבים המתישים והמירדפים המסוכנים.

„טרומפלדור," מכנים אותו חייליו בחי־בה. סיכום הפעילות, בה הוא נוטל חלק: תוך שלושה חודשים נהרגים 31 אנשי פתח, ביניהם בנו של אבו־ג'ילדה המפור־סם, מפקד הכנופיות הערבי במאורעות 39—1936. כן נלקחים שני שבויים, ונת־פסים עוד 140 איש בגדה, הקשורים ל־מחבלים שנהרגו. כל זה — ללא אף אבידה בפלוגתו של קדמוני.

ב־1970, בגיל 28, הוא משתחרר. בתעו־דת־השיחרור שלו נכתבת חוות־הדעת ה־באה: „קצין מעולה, בעל כושר ויכולת גבוהים מהרגיל." בשלוש השנים הבאות מבלה אסא קדמוני בצי הסוחר, אולם זה לא מפריע לו לצאת בתקופה זו שלוש פע־מים למילואים.

זהו סיפורו האישי של אסא קד־מוני על מילחמת יום־הכיפורים, ועל קרב הגבורה בסאראפיאום:

הפלוגה של גיורא

מלחמת יום־הכיפורים תפסה אותי בחודשיים חופש, לאחר הפלגות. הייתי מוצב בגדוד של דן. למעשה ללא תפקיד של מ"פ, כי לכל הפלוגות היו מ"פים. באתי לבסיס בחמש אחה"צ, עם פרוץ המלחמה. לקראת בוקר, קיבלתי

ביום קבלנו אמון בטילי נ.ט. לאו חדשים שהגיעו בלילה מאמריקה. קיבלנו הוראה לנסוע למחנה טסה כדי להתכונן לצליחת התעלה. התארגנו בשיירה מינהלתית, כל הגדוד, ונסענו כל הלילה. עם אור ראשון הגענו לאזור טסה, ושם כבר שמענו את המלחמה משתוללת בכל עוזה. ארטילריה, תקיפות־אוויר, או חשש לתקיפות־אוויר.

את מירב זמננו בשעות הבוקר הוציאו רצי הגדוד, המג"ד, הסמג"ד, המ"פים, וב־כך עיבדנו את הפרטים הטכניים של הצליחה. הפקודות לצליחה ניתנו בחטף. היה לזה צידוק, מאחר שלחץ הזמן היה נורא.

עם רדת הלילה התחיל הגדוד לנוע בשיירה אחרי מיפקדת החטיבה לכיוון תעלת סואץ. ברגע האחרון העמסנו על הזחל"מים, בארגזים סגורים, עשרות טילי לאו חדשים שקיבלו זה עתה. כמו־כן הצטרף לגדוד סמג"ד נוסף, וסרן אהוד, שהיה מ"פ צנחנים.

מאותו רגע נכנסנו ל„תאוצת קרב." נסענו בעקבות מיפקדת החטיבה בציר עכ־ביש, התגברנו על פקקי־תנועה. את קרבות האש עושות שאר יחידות האוגדה, ואילו אנו זורמים הישר לתעלת סואץ. כעבור שעתיים של נסיעה התחברנו עם סירות ההצלה. עכשיו נסענו 22 איש בזח"ל, וב־חלק מהזחל"מים אפילו שתי סירות, נוסף ל־22 איש.

היתה לנו אמונה שנבצע את הצליחה, אם כי תיארנו שזה יעלה לנו באבידות קשות. כשהתקרבנו לתעלה, הצטרפה ל־הכביש בטור הצליחה החטיבתי. הפקודות לצליחה ניתנו בחטף. היה לזה צידוק, מאחר שלחץ הזמן היה נורא.

עם רדת הלילה התחיל הגדוד לנוע בשיירה אחרי מיפקדת החטיבה לכיוון תעלת סואץ. ברגע האחרון העמסנו על הזחל"מים, בארגזים סגורים, עשרות טילי לאו חדשים שקיבלו זה עתה. כמו־כן הצטרף לגדוד סמג"ד נוסף, וסרן אהוד, שהיה מ"פ צנחנים.

מאותו רגע נכנסנו ל„תאוצת קרב." נסענו בעקבות מיפקדת החטיבה בציר עכ־ביש, התגברנו על פקקי־תנועה. את קרבות האש עושות שאר יחידות האוגדה, ואילו אנו זורמים הישר לתעלת סואץ. כעבור שעתיים של נסיעה התחברנו עם סירות ההצלה. עכשיו נסענו 22 איש בזח"ל, וב־חלק מהזחל"מים אפילו שתי סירות, נוסף ל־22 איש.

היתה לנו אמונה שנבצע את הצליחה, אם כי תיארנו שזה יעלה לנו באבידות קשות. כשהתקרבנו לתעלה, הצטרפה ל־

לא יברח איש כמוהו

אסא קדמוני באחת מהפגנות המחאה שנערכו אחרי המילחמה. הוא ניהל אז גם מערכה פרטית בתוככי צה"ל נגד מפקדי יחידתו, אותם האשים באחריות לניהול הקרב בו כותרה יחידתו. כתוצאה מכך הוא שוחרר מהיחידה וצה"ל סירב לקבלו חזרה לקבע.

* פלוגתו של גיורא רביב, קצין הביטחון של שגרירות ישראל ביוהנסבורג, שנהרג בשבוע שעבר. רביב היה בשעתו חניכו של אסא בצה"ל.

מיפקדת החטיבה פלוגת טנקים, ובסביבות השעה אחת בלילה הרחנו את אוויר מי התעלה. מסביבנו נראו ללא הרף הבהקים של קרבות השריון והארטילריה, אף שמענו באלחוט את ניהול הקרב. הטור המשיך לנוע לתעלה

התחלנו לחטוף אש דלילה של טילים ונשק קל, ובשכל רב לא הגבנו. המשכנו להתקרב למים, והגענו לאזור המעוזים, ואחר למים.

החלה הצליחה בסירות הגומי של רס"ן ב. לפני הצליחה ביקשתי מהמג"ד לחלק את טילי הלאו הסגורים בארגזים, מתוך הנחה שנשק נ.ט. הינו משמעותי בצנחנים מאז 1956, והוא נדרש לנו כאוויר לנשימה, בייחוד אם יקרה לנו להיות מנותקים

חיילי פלוגתו של ח., שהיו ממוקמים לאורך הכביש בין האקליפטוסים.

היתה שעת צהריים. שקט. אנחנו עסקנו בתצפיות. מספר הטנקים שחצו את התעלה גדל, והם יצאו לפשיטות מערבה. עם ערב חזרו הטנקים, והתמקמו לחניון־לילה בטווח מיפקדת הגדוד, בחורשות האקליפטוסים, כשתותחיהם מופנים לדרך. אז שמענו מפי מפקד הפשיטות על ההשמדה שהם ביצעו ועל ההפתעה שהפתיעו את המצרים.

הלילה עבר בשקט, אבל עם בוקר מוקדם החלו ההפגזות. הן הלכו וגברו, והפכו ל־בעלות עוצמה יותר ממה שהכרנו אף במלחמת ההתשה.

בשעה 08.00 בערה החצר כולה, ממזרח לתעלה. האזור שלנו החל אף הוא להיות מופגז. ההפגזה הפכה לרצף אחיד של התפוצצויות, כולל ממרגמות 82 מ"מ. הם נשמעו באות מטווח קרוב. הוצאנו את

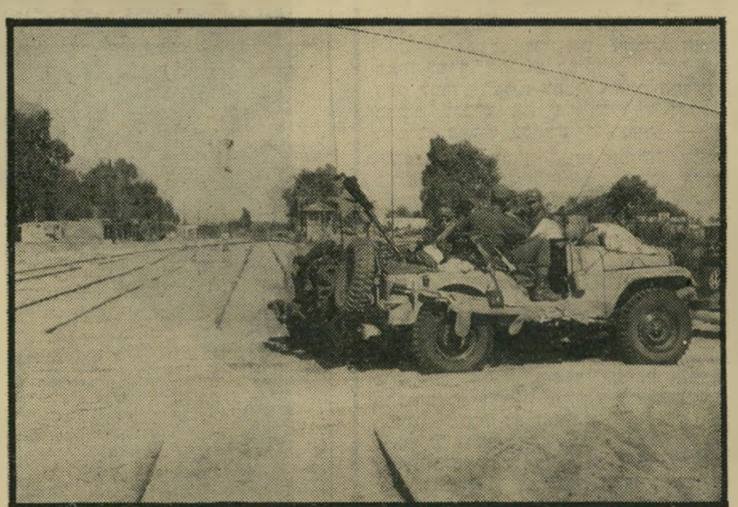

על הצומת

זוהי צומת סאראפיאום, שם ניהל אסא קדמוני את קרב הגבורה שלו נגד כוח מצרי בסדר גודל של גדוד. הג"פ בתמונה חונה על פסי הרכבת (מיספר 1 במפה משמאל) כשמשמאל נראות החושות של התחנה (מיספר 2 במפה). אסא קדמוני ויחידתו כותרו משמאל למקום בו ניצב הג"פ מעבר למסילת־הברזל שבתמונה (מיספר 6 במפה אשר משמאל).

בעורף המצרים. לתדהמתי הוא סרב, ונתן הוראה להשאיר אותם על הזחל"מים. אני אישית שמתי על עצמי ארבעה טילים.

צלחנו את התעלה, והפלוגות נעו עצ־מאיות למשימות שלהן. פלוגה של בר. נעה לרמפה, ק"מ וחצי מצפון לנקודת הצליחה. פלוגה של בי. אמורה היתה לנוע לגשר שמעל תעלת המים המתוקים, שהיה נקודת־מפתח בראש־הגשר. פלוגה של חי. לאזור הצטלבות הכבישים לפני שדה דוורסואר. הפלוגה של גיורא בצד המזרחי של תעלת סואץ, ומיפקדת הגדוד התכנסה באזור חורשות האקליפטוסים, כמה מאות מטר מערבה משפת המים. זהו צומת מר־כזי: צפונה לאיסמעיליה, דרומה לצומת צח ושפת האגם המר, מערבה שדה־התעופה דוורסואר, ומזרחה תעלת־סואץ.

משום מה, לא הועברו עם הגדוד מרגמות ה־81. בצליחה עצמה, כל אזור דוורסואר בער מלהבות מהפגזת הארטילריה הישרא־לית. באזור הצליחה לא היה אף חייל מצרי, פרט לשקמיסט מבוהל ללא נשק, שתפסנו. רס"ן עוזי תיחקר אותו, אבל לא ביעילות. לא נודע לנו שחמישה ק"מ צפו־נה לנו יש מיתחם חטיבתי מצרי.

עם בוקר התמקמה מיפקדת הגדוד ב־בונקר. האזור היה שקט ושליו. רק הפלוגה של בר. נתקלה בעשרות מצרים, שלא ידעו שיושבים שם ישראלים.

כשזרחה השמש וראינו שאין שום גשר, הבנתי שאנו די מנותקים. פלוגה אחת מוק־מה ע"י דן באזור האקליפטוסים, לאורך הכביש היוצא מהצטלבות, במרחק של 200—300 מטר ממיפקדת הגדוד. הפלוגה של בי. מוקמה באזור ההצטלבות. רק חודש לאחר שוך הקרבות הסתבר שהפלוגה ה־זאת לא ביצעה את המשימה שלה בליל הצליחה הראשון — תפיסת הגשר של תעלת המים המתוקים, שהיה חיוני מאד לראש־הגשר.

השחר התחיל להפציע. בסביבות שעה תשע צלחו, לשמחתנו, עשרה טנקים שלנו עם מ"פ, סרן ג'נג'י. הם נתקבלו על־ידינו במחיאות כפיים, והסתדרו בשורה ליד בונקר מיפקדת הגדוד.

המג"ד שלנו, דן, עלה על הטנק ה־ראשון. הוא נסע להצטלבות, מרחק 200 מטר מהבונקר, פנה דרומה לכביש ההולך לכיוון האגם המר, תוך שהוא עובד בתוך כלי־הרכב. יד. קיבל באלחוט פקודה: להור־יציא סיור פלוגתי דרך שדה־התעופה דוור־סואר, תעלת המים המתוקים ומסילת ה־ברזל לאיסמעיליה צפונה, ולהיעצר שני ק"מ לפני תחנת־הרכבת בכפר סאראפיאום, להמתין שם להוראות.

הפלוגה התרכזה תחת הפגזה קשה, באזור האקליפטוסים. צורפה לנו מחלקת תול"ר מפלוגתו של בי., בפיקודו של גורן. ה־פלוגה של בי. עצמה קודמה לתעלת־המים המתוקים, באזור הגשרים, מרחק של שעה הליכה רגלי מכל נקודה שהיא על ציר הסיום, כולל שלושה ק"מ טווח בטחון של טעות.

הסיור נערך בצורה הבאה: שני טנקים בראש, זחל מפקדת הגדוד שבו היו דן, סרן בארי, אני, סרן אהוד, סמלים וסמלי קשר, ובן צור הנהג, שלא נהג זחל. לאחר מכן הפלוגה של חי. וזחל שבתוכו הסמג"ד, עוזי, ומחלקת תתול"ר.

טעות בניווט

לצאנו לדרך היא פקודה ברורה כלשהי. אך לאחר שיצאנו מהאזור ה־מוסגר, חצינו את שדה־התעופה ונענו צפונה על אדני מסילת־הרכבת עצמן. כבר בחצי ק"מ הראשון פרש טנק ראשון זחל בגלל האדנים. גם זחל"ם פרש זחל. הטנק הושאר במקום תחת שמירה. אנשי הזחל הועלו על אחר, והסיור המשיך לנוע צפו־נה, בלי שלאנשים יש צל של מושג מה מטרת הסיור. באותו זמן התרסקו מעלינו שני מטוסי פנטום, והטייסים נראו צונחים רחוק מאיתנו בשטח מצרי. המקרה קצת דיכדך את האווירה.

דן עצמו ניווט את הכח, שכשהוא היחיד היודע לאן צריך להגיע. קיבלנו ידיעה, תוך כדי תנועה, שייתכן שיש כח טנקים מצרי מאחורינו. דן השאיר את מחלקת התול"ר כחסימה מאחורנית לכיוון דרום, והכח המשיך לנוע על מסילת הברזל, כש־הטנק הבודד מוביל את הכוח.

פתאום ראינו משמאלנו, לכיוון מערב, חורשות אקליפטוסים דלילות, ובתוכן מה שנראה כבונקרים מצריים ולידם חיילים מצריים. המרחק — 200—300 מטר מאיתנו. התחלנו לנסוע בזהירות, כשאנו יורים ל־כיוון המצרים, ולא מקבלים אש בחזרה.

נענו הלאה צפונה, יותר בזהירות, כשאנו צופים לעבר הבונקרים משמאלנו. לאורך המסילה, 10—30 מטר מאיתנו, נראו בברור שלדי עמדות עזובות. לפתע הגענו לעיקול במסילה. למעשה המסילה התיישרה שם מקשת של דרום־מערב לצפון־מזרח. לכיוון צפון, משמאלנו, היתה תלולית גדולה. ואז נעמדנו בטווח 300 מטר ממה שלי נראה מיד כמיתחם חטיבתי לפחות. גם לי, גם לאהוד, גם לבארי ז"ל, ולמעשה לכל מי ששאלתי אותו.

ממזרח למסילה, קדימה ושמאלה לנו, נראו כמה גבעות עם בונקרים. רשתות הס־וואה גדולות נראו בברור אף לדן עצמו. בראש הגבעה היה מיבנה של שלוש קומות. שראיתי בו עשרות חיילים מצרים. צייתי זאת לדן.

מולנו, טווח 500 מטר על המסילה, נראתה תנועת חיילים מצריים מכיוון מזרח למערב: ז"א ציר הצליחה של הדיוויזיה המצרית 21 וכיוון הצליחה. כן נראו שני כלי־רכב אמפיביים חוצים את המסילה.

הטנק ירה פגז לעבר אחד מהם, שנעלם מאחורי תחנת־הרכבת ולא נפגע. משני צידי המסילה, בטווח 600 מהמקום שעמדנו היו חושות. מצד מזרח של המסילה, עד חצר גדולה, טווח 300 מאיתנו, מישור רחב שאורכו 300 מטר. לאורך המסילה — קטע חסר מיבנים משני צידי המסילה. ואיזור של שורות של שוחות משני צידי המסילה, שאורכן 200—300 מטר צפונה, עם רמפה של המסילה, מיסגד גבוה, וצמחיה גדולה בצד המזרחי של המסילה.

מצד דרום מהמקום בו עמדנו, ומצד מזרח למסילה, היתה דרך עפר טובה ו־נמוכה שהיתה בשטח מת לגבי כל אזור הגבעות של המיתחם החטיבתי. דן רצה לנסוע הלאה על המסילה. דרשתי ממנו בתוקף שניסע צפונה על הדרך הנמוכה כדי שנהיה בשטח מת לגבי המיתחם.

הוא סירב לשמוע על כך. לפיכך הצעתי לו שאם הוא מתעקש, נתחלק לשני כו־חות: אחד ינוע על המסילה, והשני על הדרך ממזרח למסילה, הנמצאת בטווח 20 מטר מהמסילה. כך שבמקרה של מארב, אגף אחד יהיה מיד בשליטתנו. גם על כך הוא סירב לשמוע. למעשה הסתבר שהוא טעה בניווט. אף אחד לא הבין שאנחנו נמצאים בנקודת התצפית שלנו במרחק של 2 ק"מ מהמקום שבו חשבנו שאנחנו נמ־צאים.

דן ביקש ארטילריה, וקיבלנו. אלא שזה כוון לפי הטעות של שני ק"מ בניווט, ו־כמובן שהפגזים נפלו הרחק. דן זעם על

(המשך בעמוד 32)

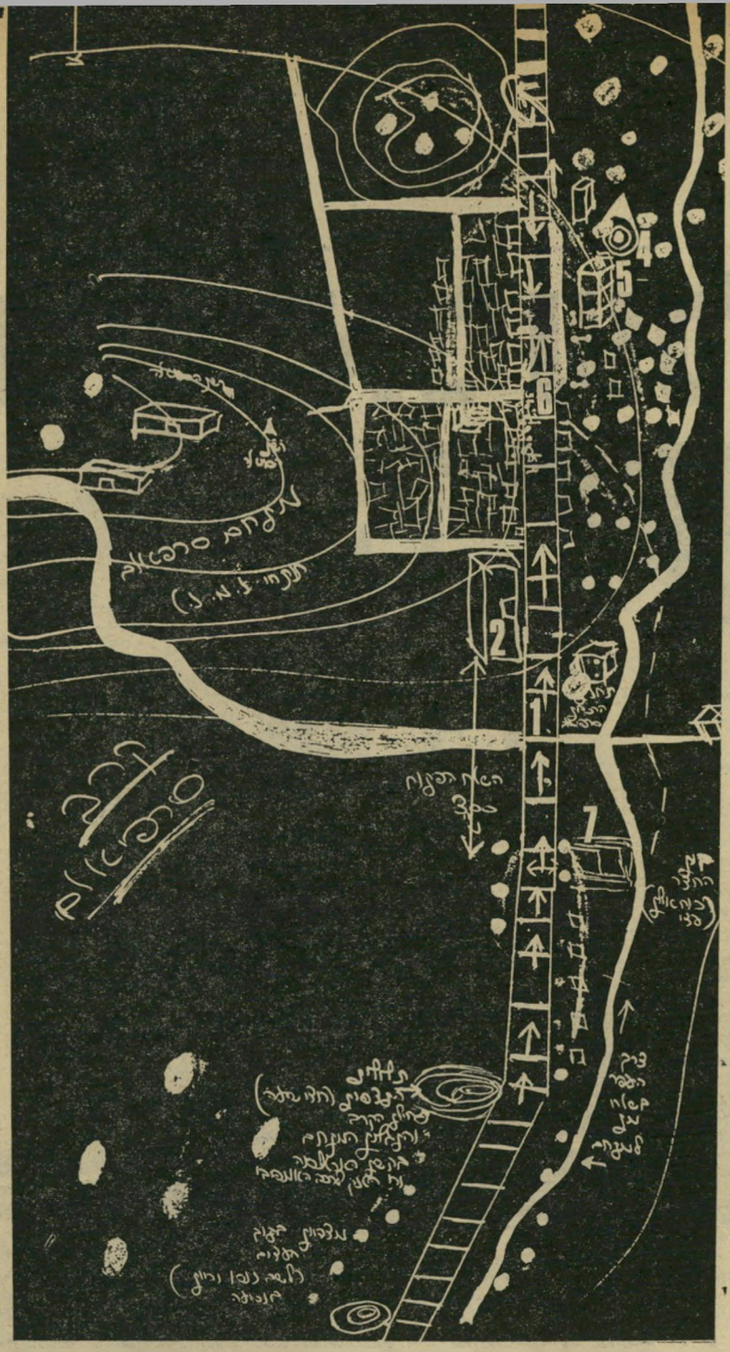

מפת הקרב

זוהי מפת הקרב על סאראפיאום, שהיה אחד הקרבות הקשים ביותר שניהלו כוחות צה"ל שצלחו את תעלת־סואץ. המפה צויירה בידי אסא קדמוני עצמו, זמן קצר אחרי הקרב, כשהוא מפרט בה את מהלכי הקרב. המיספרים במפה הוספו כדי להקל את ההתמצאות בה ואת קריאת הקרב. מיספר 1 היא הצומת, שם חוצה דרך עפר רחבה את פסי הרכבת שהוליכו מקנטרה לסואץ. מיספר 2 היא קבוצת החושות שבהם היו בתי־עסק שונים בתחנה. 4 — המיסגד של הכפר סאראפיאום. 5 — קבוצת חושות ממיזרח לפסי הרכבת. 6 — המקום בו כותרה יחידתו של אסא, ושם נלחם במצרים במשך 4 שעות. 7 — המקום בו חנה נמצא הכוח הקרוב ביותר ליחידתו של אסא. החיצים מצביעים על כיוון תנועת היחידה עד לכיתור.

מכתבים

(המשך מעמוד 11)

ואחרי כישלונו הסופי של המרד, שהיה מיותר, המשיך במילחמה הפרטית אי־שם על צוק־סלע במידבר.

אולם האגדה הכוזבת על גבורת מצדה משפיעה מזה חמישים שנה על דורות של בני־נוער בישראל. במקום להצהיר הצהרות תפלות בנוסח: „שנית מצדה לא תיפול" (מדוע לא שנית, ושלישית?! או כל אימת שתשע־מאות מטורפים יחליטו להתאבד מול עוצמתה של אימפריה רומית זו), היתה חייבת הסיסמה להיות: „שנית לא נתמרן עצמנו אל פרשת מצדה."

מפליא, איך חוקרים בעלי שאר־רוח טרחו ויגעו ושיחזרו כל סרט ממרד־הנפל של מצדה, בלא לשאול עצמם: וכל זאת, לשם מה?!

המרד נכשל. ירושלים חרבה. האחראים למרד, המיעוט הסיקריקי שדחף את העם למרד, הצליח להביא להרס המדינה. במקום לכבוש את פניו בקרקע ולבקש רחמים, החליט „להמשיך" במרד.

בהבדל מן המרד בגיטו ורשה, שהיה כורח טראגי של לוחמים נצורים, היתה מצדה כולה — מראשיתה ועד סופה — יזומה, פרי רוח־עיוועים של חבר מטורפים קנאיים, אבות־אבותיהם של האדון אלדד שייב והגברת גאולה כהן.

בסופה של מילחמת־העולם השנייה זממה חבורת קצינים־ס.ס. להתבצר בהרי האלפים, בגבול אוסטריה־גרמניה. מצדות ודאי לא חסרו בארץ הררית זו. גרמניה הנאצית כבר חוסלה. היטלר התאבד. הרייך התפורר — הרעיון השואב את השראתו מפרשת מצדה לא התממש.

אחרת, ודאי היתה כבר למצדה שעל שפת ים־המלח „מצדה" מקבילה אי־שם ליד ברכטסגאדן שבאלפים הבאווריים — אטפקלריה שהיתה מצליחה להפוך לקריקטורה את גבורתו של אלעזר בן־יאיר, שאילו לא הוא וחבורת־הקנאים שלו בימי בית־שני, לא היה הבית חרב ולא היה צורך להתחיל מבראשית, כעבור אלפיים שנה.

כ. יחזקאל, קופנהאגן

פרק נוסף בטרגדיה

לפני כמה חודשים פירסם העולם הזה שורת מאמרים על ההוצאות האישיות של מנכ"ל משרד־התיירות חנוך גיבתון, שגבלו בשחיתות.

והנה, עתה מודיעים כי גיבתון יתמנה קונסול ישראל בניו־יורק.

האם אין מקום לתגובה? האם אין זה פרק נוסף בטרגדיית המדינה שלנו?

קורא נאמן, תל־אביב

טעות לעוזם צודקת

חדרי־ניתוח ניידים הוכנסו לשימוש בצה"ל

כותרת בידיעות אחרונות, 24.4.75

שרה ברון, רמת־גן

העירום בשירות הדת

הגני אתיאיסט מובהק, המאמין כי אין כל צווים עליונים חלים על האדם, וכי זכותו לפעול בהתאם לרצונותיו ואינטרסיו.

אני מגנה מאד את ניסיונותיכם לשרת את כבלי הדת בכלל והיהדות בפרט, תחת מסווה של תמונות־עירום (עלובות גם הן). לדעתי, גם אורי אבנרי הוא דתי מוסווה, וזקנו יעיד על כך.

יצחק אפיזונסקי, חיפה

גניבה ציבורית ולא סיבה

ברצוני לכתוב על דבר שחורה לי באופן חמור ביותר. הנושא הוא: מחירי הכרטיסים באוטובוסי דן.

מחיר הכרטיס בקו 61 מרחוב ארלוזורוב בתל־אביב עד לרחוב כצנלסון בגבעתיים, מרחק שתי תחנות בסך־הכל, הוא 1.20 ל"י. ואילו בקו 55 (הנוסע לקריית־אונו) המחיר, באותה דרך עצמה, בקו 45 (הנוסע לאוניברסיטה) הוא 70 אגורות בלבד.

כלומר, אותה חברת־אוטובוסים, באותה דרך, בקווים שונים, גובה מחירים הנבדלים בחצי־לירה שלמה. אני רואה בדבר זה גניבה ציבורית חמורה, ואינני רואה כל סיבה שתתרץ גניבה זו.

משה שטרנזיס, הרצליה

בישראל של היום

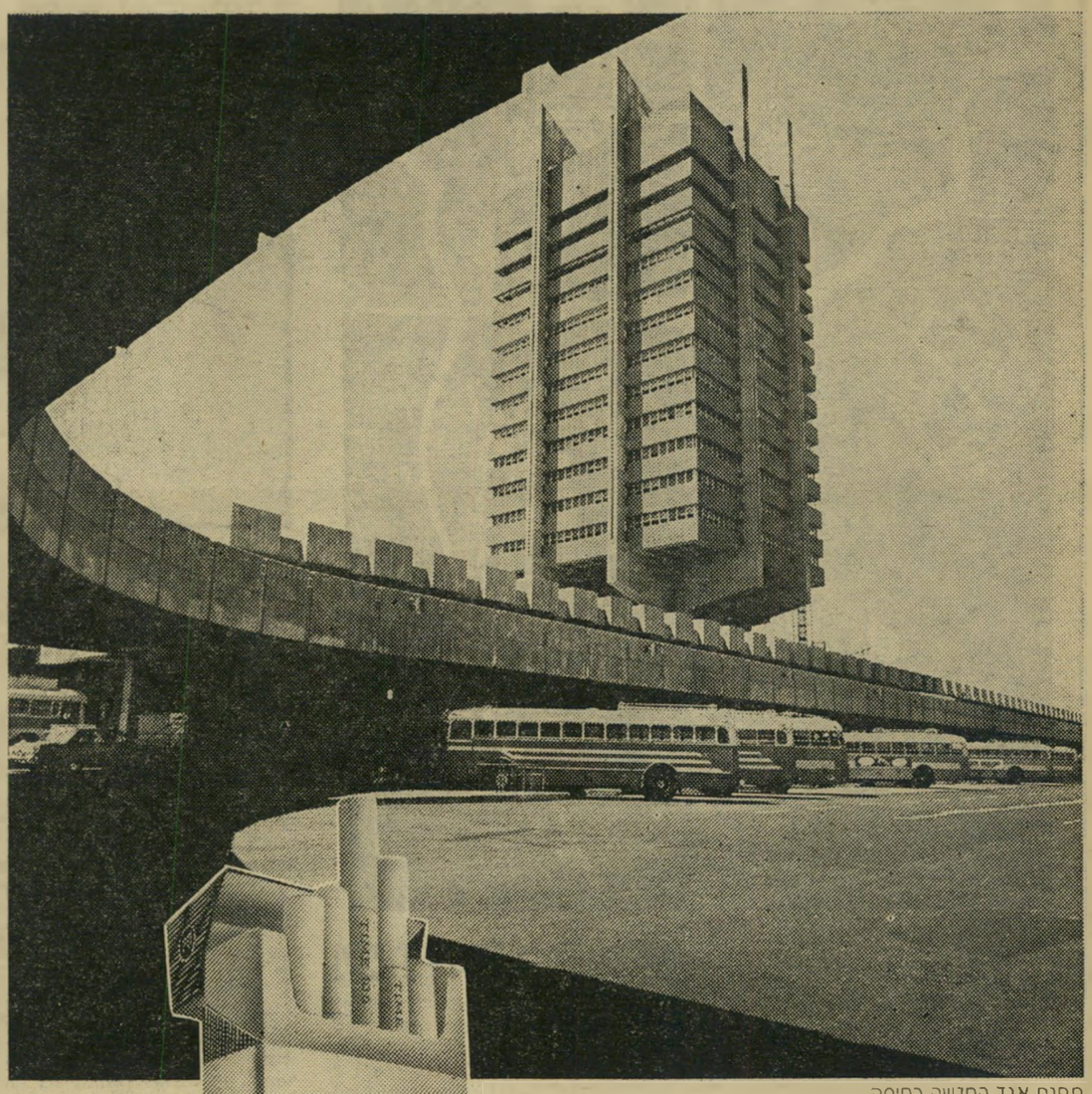

תחנת אגד החדשה בחיפה

מעשנים TIME 100

סופר קינג־סייז פילטר הארוכה והעדינה אחת היצירות המעולות של דובק

4

פרסום ד"ר יעקבסון

זהו סיפור שלא ייאמן:

פרשה המטילה אור

מחריד על הצורה

שבה נקבע גורל המדינה

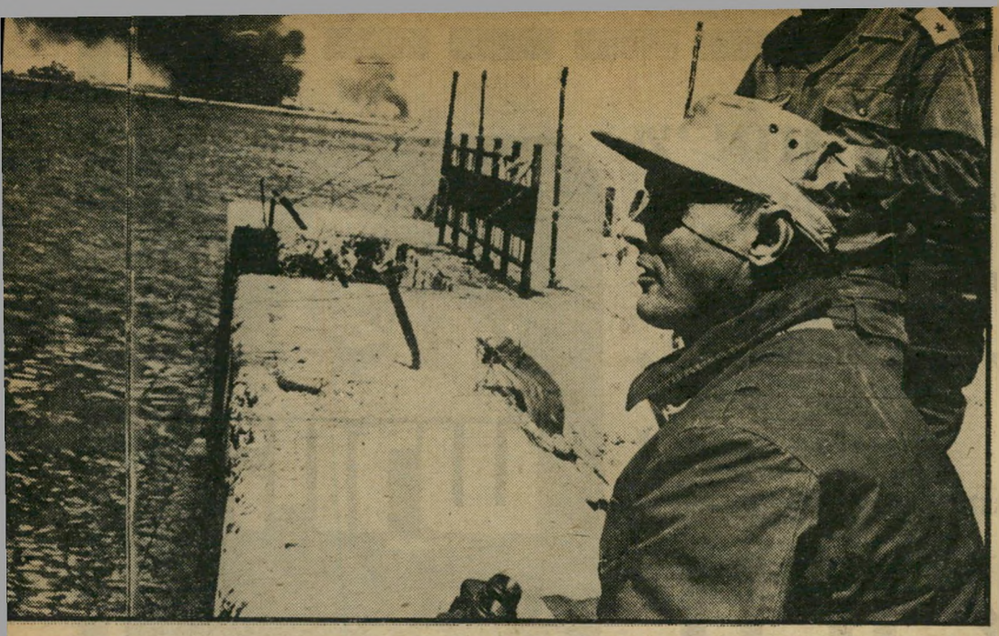

1969: משה דיין מסתכל בבתי־הזיקוק הבוערים של העיר סואץ

ברק היכה בסנורים

זהי בדיחה לא־צורמנית. מאותן בדיחות שאפשר לומר עליהן: „צחוק, צחוק — אבל...“ **...אבל כמה אלפי צעירים שילמו עבורה בי־חייהם.**

משה דיין, כך אנו למדים מן העיתונות, נאם עוד נאום אחד באמריקה. בנאום הזה אמר כי אינו מייחס חשיבות רבה להסדר־ביניים עם מצריים, מפני שלדעתו פתיחת תעלת־סואץ ושיקום ערי־התעלה הם ערובות טובות יותר לאי־חידוש המילחמה.

כלומר: פתיחת תעלת־סואץ ושיקום ערי־התעלה מביטחים את ביטחונה ושלומה של ישראל יותר מאשר הסכמים חתומים והישגים דיפלומטיים.

כזה בא מפיו של משה דיין, זה מצחיק מאד.

איני מתכוון לעצם הבדיחה שבנאומי דיין. הוא מוציא עתה, כימעט מדי־יום, בהרצאות מיסחריות, שתמורתן הוא גובה לפחות 5000 דולר — שהם 30 אלף לירות ישראליות. האיש הזה, שהיה כישלון מונומנטלי בתפקיד שר־הביטחון, ושמימדי חוסר־כישרונו בענייני צבא ומדיניות נחשפים עתה יותר ויותר, גובה מחיר כה מפולפל תמורת נאומים דווקא על אותם נושאים שאי־הבנתו בהם כבר הפכה עובדה היסטורית. הוא נואם במצח נחושה, מישהו משלם, מישהו מדווח, מישהו משדר, מישהו מדפיס.

אכן, בדיחה. אבל זוהי רק הקצה שונית. הבדיחה האמיתית — ואוי לבדיחות שכאלה! — טמונה בדברים עצמם.

כדי להסביר אותה, עלי לגלות כמה עובדות היסטוריות, שנשארו גנוזות עד עצם היום הזה. אני מפרסם אותן כאן לא רק בתור שירות להיסטוריונים, אלא גם כדי להסיק מהן לקחים לגבי ההווה והעתיד.

הוליווד בקנטרה

ב יום ה־13 ביוני 1967, שלושים־ושלושה ימים אחרי תום מילחמת ששת־הימים, נפגשו כמה אישים על גדת תעלת־סואץ.

איש מהם לא ניחש אז שזהו מעמד היסטורי. לכל הנוכחים היתה זו פגישה שיגרתית לגמרי.

שר־הביטחון האגדי, משה דיין, ערך סיור בחזית התעלה והגיע לקנטרה. עימו נמצא סגן הרמטכ"ל, חיים בר־לב, מפקד החטיבה שהחזיקה אז בקו, וכמה קציניים זוטרים.

משה דיין העיף מבט בתעלה, הרים את המישקפת וסקר את המתרחש על פני המים. לעינו נתגלה מראה שיגרתי. בתעלה, בצד המצרי, שטו ספינות־מנוע, שהובילו מיטענים ונוסעים. החיים שקקו לאורך התעלה. התעלה היתה, אמנם, סתומה לאוניות גדולות, אך ספינות קטנות יכלו לנוע בה. הן שירתו את הקשר הפנימי בין ערי התעלה וכפריה.

בר־במקום, השמיע משה דיין פסוק נחרץ:

„או ששנינו נשוט בתעלה, או שאף אחד לא ישוט בה!“

חיים בר־לב הופתע. „אין פקודה להוריד סירות למים,“ אמר.

דיין לא היו בעיות. „הנה, יש!“ השיב.

בר־לב פנה אל מפקד חטיבה 7 — החטיבה שתפסה זמן קצר לפני כן את הקו.

„אם יש פקודה, האם אפשר לבצע אותה הלילה?“ שאל.

המפקד, שהתפאר תמיד ביכולתו לפעול במהירות ובהחלטיות, השיב: „כן!“

כל זה ארך כמה דקות. בכמה דקות אלה נקבעה ההיסטוריה לכמה שנים, אולי לדור שלם. אבל איש לא היה מודע לכך.

לפני שנעקוב אחרי התוצאות של אותן דקות, עלינו לעמוד על המיקריות של המעמד כולו — מיקריות שהיתה ראוייה לעטו של סופר בעל חוש דרמאתי. דיין בא במיקרה לקנטרה. הוא ראה במיקרה את הספינות המצריות. הוא אמר מה שאמר במיקרה, כתוצאה של מצב־רוח ריגעי, אולי כדי לעשות רושם על סמליית הקציניים הזוטרים. נערות שהיו במקום. המצביא הגאון בפעולה — זורק מבט, מסיק מסקנות, קובע הלכה. הוליווד על גדת התעלה.

כאשר הלכו האישים לדרכם, החל תהליך שאי־אפשר היה עוד לעצרו.

מאת **אורי אבנרי**

דגלים על סירות־גומי

ל מיפקדת חטיבה 7, שישבה אז ברפידים, לא היה זמן רב להכין את ביצוע המשימה. הכל נעשה בחיפזון. המיבצע זכה בתואר מיבצע־ברק.

הסירות שנועדו לקבוע את הנוכחות הישראלית על מימי התעלה היו מצויות בחיפה. תוך דקות יצאה הפקודה להעבירן לקנטרה, בדרך היבשה. היו אלה סירות־גומי של חיל־הים. הן הגיעו לקנטרה לפנות בוקר.

כדי לקדם פני תגובה מצרית אפשרית, הציבה החטיבה 18 נקודות לאורך התעלה, מן היס־התיכון בצפון (במקום שבו קם לאחר־מכן מעוז בודפשט) ועד לראס־מסלה בחוף מיפרץ־סואץ (לאחר־מכן מעוז אגרופית).

בכל נקודה היו שניים־שלושה חיילים, על קו־המים ממש. היו אלה אנשי חרמ"ש, שהתחפרו בשעות הלילה. מאחור, במרחק של שניים עד שמונה קילומטרים, הוצבו כוחות כדי להגן עליהם.

(המשך בעמוד 26)

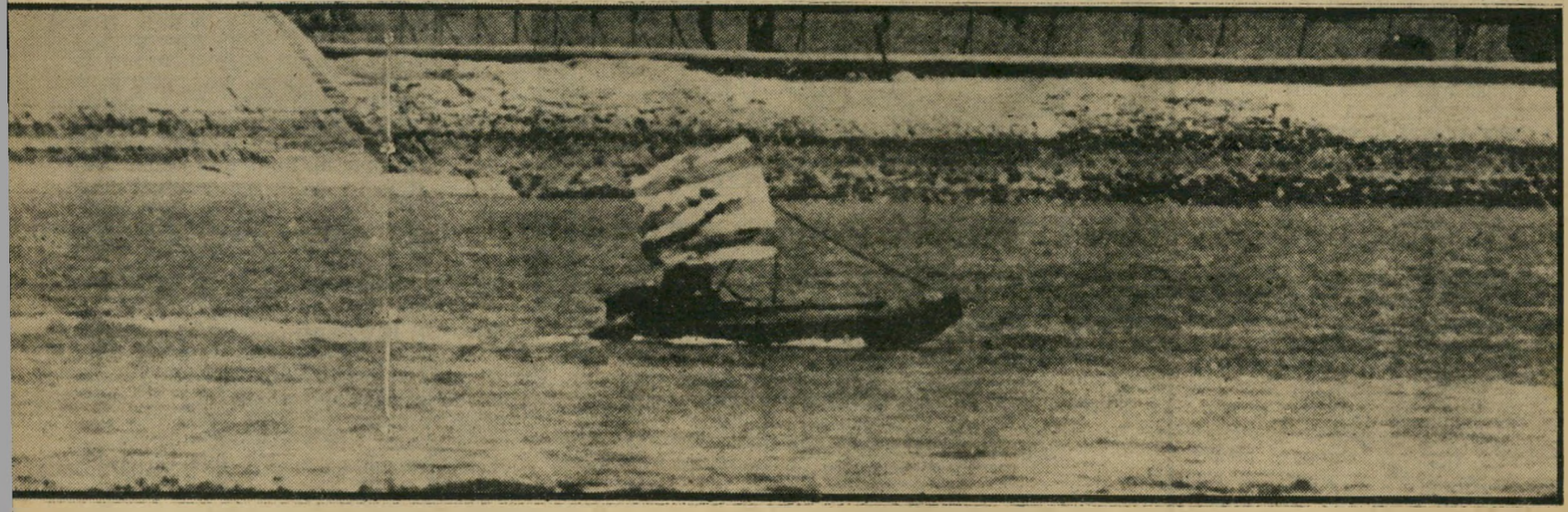

14 ביולי 1967: דגל ישראל על סירת גומי בתעלת סואץ, ביום הראשון של „מיבצע ברק“

במדינה

העם

צל"ש מול באקשיש

מקביי־הבאקשישים מעניקים את הצל"שים לגיבורי המילחמה

כמו מול המראה, יתייצב השבוע עם ישראל מול מסכת הגבורה העלאית, ש־תיחשף לעיניו בטכסי הענקת עיטורי הג־בורה, העוז והמוסת, והצל"שים לגיבורי מילחמת יום־הכיפורים.

מאות הסיפורים האישיים, שכל אחד מהם הוא אפוס בפני עצמו, סיפוריהם של חיילים אלמונים, של אזרחים אפו־רים, של נערים ובעלי מישפחות ענפות — יציירו תדמית שונה מזו שיש לעם בעיני עצמו. מול המראה המכוסה שחורים יופיע העם כעם של גיבורים בימי מיל־חמה, שתכונות ההקרבה, המסירות וחי־רוף־הנפש טבועות כימעט בכל אחד מ־בניו.

נוכח גילויי השחיתות וההסתאבות המ־ציפים את המדינה ואת כל שלוחות ה־שילטון, יקשה להאמין כי המדובר הוא באותו עם עצמו. זה מול זה יתייצבו בעלי הצל"שים מול מקבלי הבאקשיש, כשתהום מוסרית עמוקה מפרידה ביניהם.

הקו המפריד בין שני המחנות ברור וגלוי לעין. מצד אחד בעלי־השררה, המ־קורבים לצלחת, המשתמטים הכרוניים ש־הם גם הדברנים. מצד שני אנשים עוב־דים, משלמי־המיסים, חיילים בשירות־קבע עם עשרה או תשעה חודשי חופשה בשנה. הם העושים, המקריבים והשותקים. את תדמית העם המסולפת קובעים הפט־סטנים שבצמרת.

הערמומים והמתים. מעולם לא היה ניגוד חריף יותר בין העם ומנהיגיו. בתום מילחמת־העולם השנייה טבע הסופר האמ־ריקאי נורמן מיילר מטבע־לשון כאשר קרא לסיפרו האנטי־מילחמתי בשם הע־רומים והמתים. על מישקל זה ניתן להג־דיר את ההבדל בין שני מרכיביו של העם בישראל כהערמומים והמתים.

גם השבוע, ערב התייצבותו של העם מול גילויי המופת של אזרחיו וחייליו, שבשעת־מיבחן עשו מעבר לצו החובה המוטל עליהם, המשיכו הערמומיים והצ־בועים לתת את הטון.

מבקר־המדינה, הד"ר ארנסט נבנצאל, התריע בפומבי כנגד „אורח החיים הנוצץ והבזבזני המקלקל את המידות," וקרא להצניע לכת, לחסוך ולהילחם בחמרנות. העובדה שהוא היה מראשוני נותני הטון באורח החיים הנוצץ והבזבזני, בעת ש־בנה את בניין־הפאר שלו ברובע היהודי בעיר העתיקה, לא הפריעה לו לומר דב־רים אלה ללא הכאה על חטא.

השר ללא־תיק, עורך־הדין גידעון האוז־נר, יצא גם הוא בגנות הביזבוז והראוות־נות, כשהוא מתעלם מכך שהוא עצמו הפך מיליונר בפרקטיקה הפרטית שלו, לא במעט בזכות השיטה הקיימת בישראל, כשהוא גבה סכומי־ענק מגופים כמו ה־חברה לישראל וגורמים שביקשו לעשות עסקים בשטח התיירות, שעליו מופקד חב־רו־למיפלגה, משה קול.

אך עלה על כולם שר־הביטחון לשעבר, משה דיין. בחזרו ממסע־הרצאות בארצות־הברית, בו גרף רבבות דולרים, נשאל דיין לדעתו על תופעות השחיתות במער־כת־הביטחון. האיש, האחראי יותר מכל אדם בודד אחר להשחתת המידות בצמרת השילטונית, מצא לעצמו די חוצפה כדי להתחזות בדמותו של הנלחם בשוודדים.

„אלה לא פרשיות," אמר דיין, „אלה הן גניבות".

ובשיטת „תפוס את הגנבו" היה לו גם מה לומר בקשר לפיתרון הבעייה: „צריך לתפוס את הגנבים ולהעניש אותם!" הוא שכח רק להוסיף במאמר מוסגר „מילבד אלה שיש להם חסינות."

האיש המרגיז. במצב זה אך טבעי שהשבוע, במרכז האירועים של הענקת ה־עיטורים לגיבורי־המילחמה יעמוד שימעון פרס, שלא לחם בשום מילחמה, והמתחמק עתה מלהשיב על האשמות חמורות של קבלת באקשיש.

איש הבאקשיש מעניק את הצל"שים.

מי אחה מר רבין?

* האם זהו הקלף האחרון של ישראל?
* מי מנהל את המישחק הגדול בגורלה של ישראל?
* האם תהפוך ישראל לוייטנאם שניה?
* מיהו הג'וקר?

תשובות לשאלות אלה תמצא בספר

היורש

הראשון מסוגו המתפרסם בארץ

להשיג בכל הקיוסקים ודוכני העתונים

הופיע בהוצאת „פלג". הפצה: „גד" בע"מ, צ'לנוב 13, תל-אביב.

המנוי

קיבלת חשבון, אנא, פרע אותו בהקדם.

מחלקת המינויים

נפגש ב- טנדי

קפה טנדו * דיזנגוף 193 * תל-אביב

הרוויה והזנה בתכשיר אחד

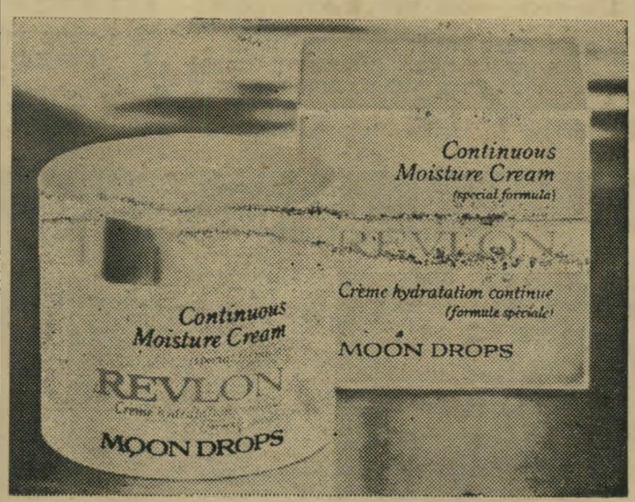

בימים אלה הוציאה חברת „רבלון" לשוק, את התכשיר המחפכני החדש — „קרם־לח".

„קרם־לח" הינו קרם־לילה להזנה והרווייה משלימה — להארכת נעורי עור־הפנים.

ההזנה והלחות הן הגורמים החשובים ביותר בשמירת גמישותו, רעננותו ומראהו הצעיר של העור.

על־מנת להבטיח התחדשות מתמדת של תאי־העור, זקוקים התאים להזנה ולהרווייה מתמדת מבפנים. אולם, העור נתון להשפעות חיצוניות כמו: אוויר, אבק, טמפרטורה, שמש, זיהום וחיכוך פיסי — מחד, ולהשפעות פנימיות הקשורות בגיל, מצב־ברי־אות, מאמצים־פיסיים ומתחים עיצביים — מאידך. כל אלה עלולים להפחית את ההזנה וההרווייה הטבעיות או להגביר את צריכתן.

התוצאה בכל מקרה — **התייבשות והתבלות העור.**

„קרם־לח" הוא נוסחה בלעדית המשלימה **מבחוץ** את תהליך ההזנה וההרווייה של העור **מבפנים.**

מרכיבי ההזנה וההרווייה של „קרם־לח" נספגים בעור בקלות ופועלים מתוכו מיידית וברציפות. פעולתם היא כימית־ביולוגית ולפיכך מבטיחה, איזון ההרווייה והחזנה של העור ושמירה על גמישותו, רעננותו ומראהו הצעיר.

„קרם־לח" מתאים לכל סוגי העור ונועד לטיפול בכל חלקי הפנים, לרבות סביב העיניים ובחלקת הצוואר.

המיכסה המוזהב של צנצנת התכשיר יכול לשמש כמראה בעת משיחת הקרם.

הכנסת

שחיתות: הצגה חוזרת

כיוון שלא הופיעו עיתונים למחרת היום, היה אולם המליאה ריק בעת שדנו על השחיתויות

מעולם לא הוכיחה כנסת ישראל את אפסותה, פשיטת־הרגל שלה ותלישותה מ־הציבור שבחר אותה לפני פחות משני־תיים, כמו ביום הרביעי בשבוע שעבר, עת הועלו שש הצעות לסדר־היום בנושא השחיתויות.

צופי־הטלוויזיה ובאי־הבית כבר התרגלו לתופעה שאולם־המליאה ריק כימעט־לח־לוטין כאשר דנה הכנסת בנושאי־דיומא. אולם מדי פעם מתמלא אולם־המליאה, כאשר הבית דן בנושאים מעניינים או אק־טואליים, כאשר חברי־הכנסת מצפים לדיון סוער, לחילופי־דברים חריפים או לסערות פרלמנטריות מפוברקות, שישתקפו למחרת בעיתונים.

אך באותו יום אומלל, בו אמור היה בית־המחוקקים לדון בנושא אשר מעטים כמוהו הטילו צל על השילטון והחברה במדינה, ומעטים כמוהו היו כה מסוכנים להמשך קיומה של מדינת ישראל כמדינה, אפשר היה למנות את יושבי אולם המליאה על אצבעות שתי ידיים.

לשפוט, לא לשבות. ההיעדרות ה־חמורה ביותר היתה סביב שולחנה העגול של הממשלה. באחת מכנפותיו הצטמק לו בכורסתו, מבוייש קימעה, שר־המישטרה שלמה הילל, אשר מונה על־ידי ראש־הממשלה יצחק רבין להשיב בשם הממשלה על שש הצעות לסדר־היום על השחי־תויות.

רבין אומנם מינה את הילל להשיב בשם הממשלה, אולם תשובתו של הילל לששת המציעים היתה נטולת כל בשורה, גילוי, הכאה־על־חטא או הבטחה לשינוי בעתיד. כל מה שהילל מוכן היה למסור לבית הריק היה שהממשלה מרשה לכנסת לדון בנושא השחיתויות, אך אינה מסכימה לתקים ועדת־חקירה ממלכתית לדון בנושא זה.

רמז למה שעומד להתחולל ניתן כבר בתחילת הישיבה. לפני שש ההצעות המר־כזיות, היתה ועדת־הכספים אמורה למסור הודעה משלה, בלי קשר לנושא השחי־תויות. אך נציג הוועדה, ח"כ עדי אמוראי (מערך), לא היה באולם כדי למסור אותה. יושב־ראש הישיבה, ח"כ שניאור זלמן אברמוב, העיף מבט על־פני האולם הריק, הבחין שכל חברי ועדת־הכספים נעדרים. אברמוב נזף בוועדה על כך שהיא נועדת בעניניה בזמן שמתקיים דיון במליאה, דבר שהוא נדיר בכנסת, ודרש להודיע מייד ליושב־ראש הוועדה, ח"כ ישראל קרגמן, כי עליו לפזר את הוועדה ולהת־ייצב, על כל חבריה, באולם המליאה.

על קרגמן לא עשו דברים אלה רושם רב. ועדת־הכספים המשיכה לשבת בקומת הוועדות שבבניין הכנסת, ולדון שם על משכורותיהם של השופטים בישראל.

הסביר אחר־כך אחד מחברי־הוועדה: „השופטים איימו לשבות. אילו היו שוב־תים, לא היה מי שישפוט את המשחתים בפרשות האחרונות. אנחנו הצלחנו למנוע את שביתת־השופטים, ולתרום למניעת נושא השחיתויות יותר מאשר כל בירבור באולם המליאה."

נואמים ויוצאים. רק חמישה חברי־כנסת ישבו באולם המליאה במשך כל זמן הדיונים: ח"כ אברמוב, אשר היה חייב להישאר באולם — הן משום שהיה אחד ממגישי ההצעות, הן משום שכיהן כיושב־ראש הישיבה — חברי־הכנסת מה־מערך אורה נמיר וז'אק אמיר, ושני חברי־כנסת מהליכוד, ח"כ שימחה ארליך וליאון דיציאן.

אפילו מגישי־ההצעות עצמם לא ישבו ב־משך כל זמן הדיונים באולם המליאה. יהודה יודין (מפ"ם), אריה („לובה") אליאב (ח"כ יחיד) ויהודה שערי (ל"ע) היו די מנומסים כדי לשמוע את מחצית הנאום שאחרי הנאום שלהם. ח"כ אברהם לבנ־בראון (רק"ח) ישב מרבית הישיבה, אך לא כולה, ואילו שולמית אלוני (ר"צ) ערכה אחרי נאומה סידרה של קריאות־ביניים שבהן מחתה על מיעוט המשתתפים ויצאה אחר־כך בעצמה מהאולם, ישר למיזנון.

אילו היתה האופוזיציה מייוצגת כהלכה באותה ישיבה אומללה, היו חבריה עושים בוודאי מטעמים מההיעדרות הכללית, אולם כמו בכל נושא אחר, מועלת האופוזיציה, ובעיקר סיעת הליכוד, בתפקידה כאו־פוזיציה בעלת יומרות להחליף את ה־שילטון, ומועל כל אחד מחבריה, כחבר־כנסת נבחר, במשלם משכורתו, האזרח.

שיא החוצפה. החוצפה הגדולה ב־יותר היתה של השרים, בראשם שר־הביטחון, שימעון פרס, ראש־הממשלה יצ־חק רבין ושר־האוצר יהושע רבינוביץ. אין ספק כי מרבית השחיתויות שנתגלו לאח־רונה הן באחריותם הבילעדית של שרי הביטחון והאוצר, ואילו ההתרסה כנגד ה־שיטה והמיבנה השילטוני המאפשר שחי־תויות אלה, היא כנגד ראש־הממשלה. יצחק רבין שהה באותה עת בטיול בן יומיים בסיני, שימעון פרס היה בסיור בחיפה ואילו רבינוביץ היה עסוק בפגישות ב־נושאים מיפלגתיים־פנימיים בתל־אביב.

רק לחבר־כנסת אחד היה פיתרון ל־שאלה מהיכן שאבו חברי־הכנסת והשרים את החוצפה לא להופיע בדיון זה. הסביר ח"כ יוסי שריד: „מחר זה האחד־במאי, ולא יוצאים עיתונים. מה זה מעניין את חברי־הכנסת לבוא לישיבות. אם לא יכתבו עליהם למחרת בעיתונים?"

הצגה שניה. ביום השני נערכה מהדו־רה נוספת של אותו דיון, הפעם תחת שם אחר. בעוד שביום הרביעי הוא נקרא „נושא השחיתויות", הרי ביום השני הגיש הליכוד הצעת־אי־אמון בממשלה, בעיקבות דו"ח מבקר־המדינה, שדיבר על השחיתו־יות.

למרות שסיעת הליכוד הוכיחה את אי־רצינות הצעתה בכך שהטילה דווקא על

ח"כ קרגמן

ח"כ אברמוב

נדיפה מהדוכן

● בישיבת ועדת־הכספים שדנה בתק־ציב מישרד־הדתות הותקף שר־הדתות, **יצחק רפאל**, בצורה חריפה ביותר על־ידי ח"כ **משה שחל** (מערך). למרות ש־האהבה בין השניים אינה גדולה, מיהר ח"כ ד"ר **יהודה בן־מאיר** להגן על רפאל, חבר־מיפלגתו, אולם לכל הנאספים היה ברור כי נאום־ההגנה של בן־מאיר הוא מן הפה ולחוץ. לחץ בתגובה על נאום זה ח"כ **אברהם מלמד** לח"כ **פנחס שיינמן**, אף הוא מהמפד"ל: „עוד הגנה כזו על רפאל, והוא גמור."

● דובר המיפלגה הליברלית בכנסת, **סמי טוויג**, החליט להאריך את שהותו בירושלים ולחזור לתל־אביב רק ביום החמישי האחרון, במקום ביום הרביעי, בו הסתיימו ישיבות הכנסת. החלטה זו של טוויג עלתה לו בכאב־לב רב. כשהגיע לתל־אביב התברר לו, כי דירתו נפרצה בצורה מוזרה ביותר. מאומה לא נלקח מ־הדירה, אם־כי היא נמצאה הפוכה מהמסד עד לטפחות. חוקרי המישטרה, שהוזעקו למקום, העלו את הסברה כי „מישהו מ־חרות החליט לשתול מיקרופונים בדירת דובר הליברלים."

● בפני ח"כ הצעיר **אחוד אולמרט** (המרכז העצמאי), עמדה השבוע בעייה חמורה. אולמרט החליט להזמין לבריתּ־המילה של בנו, **שאול**, את כל חברי־הכנסת בהזמנה אישית. אולם הזמנה אי־שית לכל ח"כ היתה מחייבת אותו לפנות גם אל ח"כ **שמואל תמיר** (המרכז ה־חופשי), עימו אין אולמרט מדבר כבר כמה חודשים. אולמרט פתר את הבעייה בכך שהזמין את כל חברי הכנסת מטעם ה־ליכוד. בהזמנה כללית, אותה מסר בישיבת סיעה זו.

● לפני שמצא ח"כ **אריה** („לובה") **אליאב** את השם יעד, למיפלגה החדשה שהקים יחד עם מיפלגתה של **שולמית אלוני** ר"צ, הוא פנה למיספר עיתונאים שישבו במיזנון הכנסת בבקשה שיעזרו לו למצוא שם למיפלגה החדשה. אחד העי־תונאים הציע לו את השם ריצ"ר"צ, אשר לא התקבל על־ידי אליאב.

● בדיון העובר שנערך בכנסת, בנו־שא השחיתויות שנתגלו לאחרונה במדינה, נכחו באולם המליאה פחות מ־20 חברי כנסת, ורק חבר־ממשלה אחד, שר־המיש־טרה **שלמה הילל**, אשר מונה על־ידי ראש הממשלה **יצחק רבין** להשיב למ־ציעי ההצעות לסדר היום. ח"כ **אורה נמיר** (מערך), אשר רגזה על כך שרק הילל נמצא ליד שולחן הממשלה, בעוד ראש הממשלה עצמו ושר הביטחון **שמ־עון פרס**, אשר לעברם הופנו מרבית הטענות, נעדרו, קראה: „בסוף יסתבר שהילל אשם בכל השחיתויות שהיו במ־דינה."

● לאותו דיון הגיע גם יושב־ראש הנהלת הסוכנות ח"כ **פינחס ספיר**, או־לם כשהבחין ספיר שאולם־המליאה כימעט ריק, החליט לא להיכנס ועמד משך כל הדיון ליד דלת־הכניסה, שמדי־פעם הוא שולף מהאולם חבר־כנסת אחר, כדי לשוחח איתו.

● ויכוח חריף פרץ במיזנון הכנסת בין ח"כ **מרדכי בן־פורת** לבן כתב שי־דורי־ישראל בכנסת, **אבנר תבורי**. בן־פורת סיפר על הצעת־חוק חדשה שאותה הגיש, לפיה יחוייבו כתבות רדיו וטל־ויזיה המשודרות מאירועים ביטחוניים

(המשך בעמוד 24)

ח"כ יורם ארידור להגיש אותה מטעמה, התייצבו הפעם 105 חברי־כנסת באולם־המליאה. להתייצבות המלאה היו שלוש סיבות עיקריות. האחת: הן האופוזיציה והן הקואליציה רצו להציב מכסימום יריים להצבעה. הסיבה השניה: הממשלה וה־כנסת נבהלו קצת מן הסערה הציבורית שקמה בעיקבות ההיעדרות־רבת בשבוע הקודם. הסיבה השלישית, ואולי החשובה מכולן: למחרת הישיבה, ביום השלישי השבוע, לא היה שום חג, והעיתונים הו־פיעו כסידרם.

פרפראות מהמיזנון

ריצ"ר"צ היה השם החדש שהוצע למיפלגה המאוחדת ר"צ עם ח"כ יובה אליאב

סכים קטנים אלה נשמעו השבוע ב־מיסדרונות הכנסת:

● שופטי ישראל כמעט שזכו לסכום ענק של כסף, רק משום הדלפה מוטעית בעיתונות. ועדת־הכספים של הכנסת הח־ליטה לתת לכל שופט סכום חד־פעמי בן 2000 לירות נטו עד ליישום מסקנות ועדת בן־שחר. למחרת בבוקר נכתב בעיתונים כי השופטים יקבלו סכום זה מדי חודש בחודשו עד ליישום מסקנות בן־שחר. שופט בית־המישפט המחוזי בתל־אביב **שלמה הלמוט לוונברג** מיהר לטלפן ליושב־ראש ועדת־הכספים, ח"כ **ישראל קרגמן** (מערך), ולהודות לו על המתנה שקיבלו השופטים. קרגמן התרגז על ה־הדלפה הלא־נכונה, ומיהר להאשים את הח"כים **אליעזר רונן, אהרון אפרת ועדי אמוראי** כי הדליפו לעיתונות ב־זדון מידע לא־נכון.

● קרגמן זכה השבוע לעוד הפתעה בלתי־נעימה. לכנסת הגיע מיכתב אשר המען שלו היה: „לכבוד יושב־ראש ועדת־הכספים, ח"כ **ישראל אשל**. כידוע, מא־שימים ח"כים רבים את קרגמן בכך שהוא עורך ישיבות רבות של ועדת־הכספים רק כדי לקבל את האש"ל היומי, ובכנסת מכ־נים את ישיבות ועדת־הכספים בשם „אש"ל קרגמן".

● לאחר דו"ח מבקר־המדינה **יצחק נבנצל**, אשר האשים את נגיד בנק־ישראל **משה זנבר** בהאשמות חמורות, נשאלה במיזנון הכנסת השאלה להיכן נעלם זנבר עצמו. השואל היה ח"כ **אברהם מלמד** (מפד"ל), אשר קיבל את התשובה: „זנבר נמצא בסיור בן ארבעה שבועות באוסט־רליה." „באוסטרליה?" הגיב מלמד, „זה לא בסדר. אין לישראל הסכם־הסגרה עם אוסטרליה."

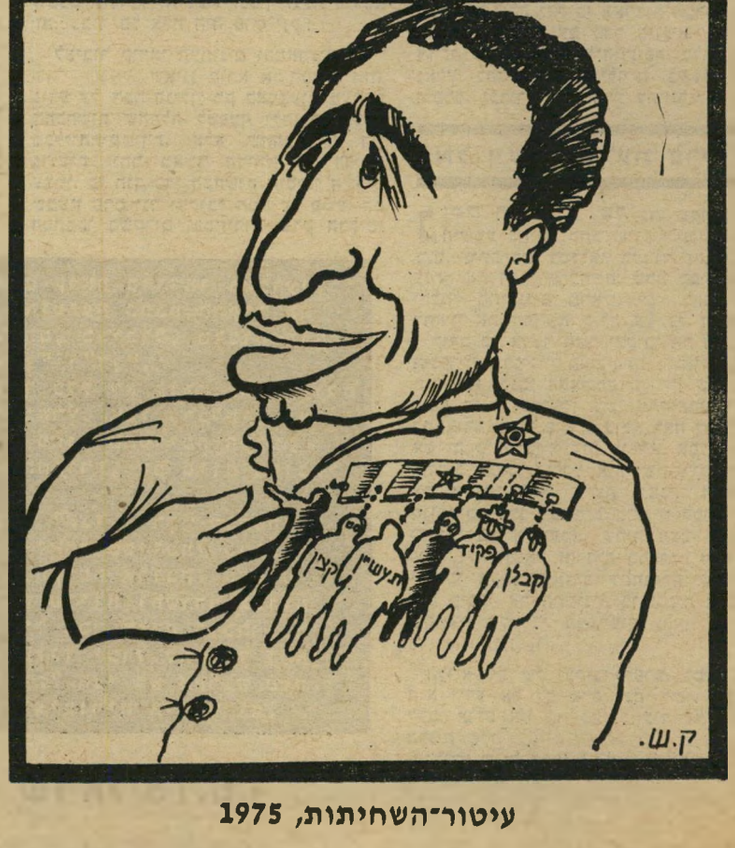

עיטור־השחיתות, 1975

פרס ויעקובי מקבלים את תמונות הבקשיש

אוטובוס ושמו באקשיש

א חיות־העיניים הגדולה התנפצה ה׳ שבוע.

כל הדיבורים, ההצהרות, ההתחייבויות וההבטחות שהושמעו בעקבות מלחמת יום־הכיפורים, היו כלא היו. דיברו על שינוי ערכים, על כפירה במוסכמות שהיו מקובלות על החברה הישראלית עד המילחמה, על ניפוץ אלילים ועל הפסקת הסגידה לפרות קדושות. הבטיחו לא לחפות עוד על מחדלים ומעשי שחיתות. אפילו העתונות התחייבה להיות שונה. כל זה התפקע השבוע כבועת סבון. שום דבר לא הישתנה.

בשבוע שעבר פירסם העולם הזה (1965) את אחד הגילויים המרעישים של השנה. בשיא חשיפת מכת השחיתויות שפשטה במערכת־הביטחון, כאשר שר־הביטחון שמעון פרס היתחזה בעצמו כראש חושפי הנגע והפך את עצמו למוכיח בשער, גילה העולם הזה כי פרס אינו נקי כפיים. לפני שנה, כאשר פרש מתפקידו כשר־התחבורה במשלת גולדה מאיר, עשה פרס מעשה שמבחינת משמעותו המוסרית אין כל הבדל בינו לבין המעשים בהם מואשמים עתה, ובצדק, כמה מעובדי מערכת־הביטחון.

פרס, ומי שהיה אז סגנו כשר־התחבורה, גד יעקובי, חסכימו אז לקבל מתנות פרידה מכמה שני הקואופרטיבים הציבוריים לתחבורה, „אגד" ו„דן", שהיו תלויים בשיקוליהם ובהחלטותיהם בתקופת כהונתם במישרד־התחבורה.

לא היו אלה מזכרות צנועות. המדובר בשני ציורים יקרי־ערך של שניים מטובי צייריו של ישראל, נפתלי בזם וז׳אן דויד, שנרכשו ברבבות לירות על־ידי הנהלת אגד ודן והועברו במתנה למי שמכהנים כיום כשרי הביטחון והתחבורה בממשלת־ישראל.

אפילו אם לא היתה בכך עבירה על החוק ועל התקנות, טען העולם הזה, הרי זה מעשה פסול מבחינה אתית־ציבורית. הוא שומט את התוקף המוסרי שיש לשמעון פרס להתייצב בראש המערכת לטיהור מערכת־הביטחון.

„יונייטד פרס" קם לתחיה

א פשר היה לצפות כי כלי־התיקשורת בישראל, הששים לאחרונה לפרסם כל מעילה או גניבה של פקיד זוטר או קבלן־מישנה, יתייחסו לגילוי זה בהתאם לחשיבותו הציבורית. העובדה שהוא פורסם לראשונה בהעולם הזה, לא היתה אמורה להפריע. בחודשים האחרונים השתרש בעתונות הישראלית הנוהג הבריא שלא להתעלם מגילויי עתונים אחרים ואפילו לאזכר את חלקו של עתון זה או אחר בחקירה ובחשיפה.

גם העובדה שהמדובר הפעם היה באישיות רמת־מעלה, מצמרת השילטון בישראל, לא היה בה כדי לקלקל. העתונות הישראלית, שהפכה מאז מילחמת יום־הכיפורים ברומטר לרגישות הציבור, לא נהגה בכפפות של משי גם כלפי ראש־הממשלה יצחק רבין, ביקרה וגינתה אותו קשות על פרשת ההר־צאות בשכר שלו בתקופת כהונתו כשגריר ישראל בוושינגטון — באיחור של שנה אחרי גילוי הפרשה על ידי העולם הזה.

והנה, לפתע פתאום, כמו על פי היגף מטה־קסמים, גזרו כלי־התיקשורת על עצמם אלם מוחלט. **פרשת דיין המושחת והמשחית חזרה על עצמה בצורה קאריקטוריסטית, אבל בכי הכאריזמה של משה דיין. כשם שבמשך שנים רבות חששה העיתונות הישראלית לגעת במעשיו המופקרים של שר־הביטחון משה דיין, קשרה קשר של שתיקה לגבי הפרות החוק שלו, ניאופיו וגניבות העתיקות שלו, כך נהגה גם הפעם לגבי שמעון פרס. מעשיו היו בבחינת טאבו לגביה.**

„יונייטד פרס" — אותה מערכת קשרים שהיתה בשעתו לשמעון פרס בעתונות הישראלית, ושנדמה היה כי עברה מן העולם יחד עם כל התופעות הפסולות של ימי גולדה־דיין — היתגלתה שוב בכל עוצמתה. אף עתון לא העז להתייחס אל גילויי העולם הזה. אף אחד מלוחמי השחיתות בעתונות לא העז לבדוק את הפרשה ולחקור אותה. אף אחד מכל אנשי־המוסר המטיפים דברי תוכחה באוזני העם מעל דפי העתונות השכם והערב, לא מצא לנכון לגעת בנושא זה. עבור כל אלה היה פרס יוק!

לציבור קוראי העתונים והמאזינים לשידורי־ישראל, שאינו קורא את העולם הזה, נודע על דבר הגילוי רק באמצעות מערכת ההכחשות שהחלה לטפטף ולהוסיע בכמה מכלי־התיקשורת. אלא שההכחשות היו גרועות יותר מאשר הדיווח על הגילוי עצמו. כי תוך כדי הכחשות הוסיפו השרים שמעון פרס וגד יעקובי חטא על פשע. הם הסתבכו בשקרים ובסתירות שרק הבליטו את חומרת המעשה ששעו.

שמעון פרס העדיף לשתוק. הדברן המופלג, הנושא חצי תריסר נאומים ביום ושאין כמעט נושא בעולם שאין לו מה לומר בקשר אליו, לא מצא פשוט את הביטויים המתאימים לגבי עניין הקשור בו ובמעמדו כשר־הביטחון. היתה בכך לפחות נחמא פורתא. שכן עד לפירסום הגילוי, לא עבר יום מבלי שפרס יוכיח וייסר ויאיים לעקור כל עשב שוטה במערכת־הביטחון. כאשר הגיעו הדברים אליו הוא השתתק לפתע. מאז הפירסום חדל לדבר על השחיתות המיתגלה ונחשפת במימדים גדלים והולכים בממלכתו.

מי שהתחיל בתיסבוכת ההכחשות היה שר־התחבורה גד יעקובי. בשעת פירסום הגילויים שהה יעקובי בארצות־הברית. הוא לא היה מתואם עם פרס בנושא. מיד עם רדתו מהמטוס בנמל־התעופה בלוד, הוא נאלץ להגיב על הגילויים בקשר אליו ולפרס. וכדור השלג החל להתגלגל.

אל תשכחנו לעת פרישה

ב וסח הכחשתו של גד יעקובי, שהושמע באוזני כתב שידורי־ישראל בני רום, מתפרסם במלואו בעמוד זה. כדאי לנתח את דברי ההכחשה, שהיו ספונטאניים ובלתי מתוכננים מראש. יש בהם כדי להאיר את הפרשה כולה על כל היבטיה.

קודם כל אישר השר יעקובי את העובדה היסודית שבגילויי העולם הזה. „אני קיבלתי" אמר לגבי ההאשמה כי יחד עם פרס קיבל ציור יקר־ערך כשי מהקואופרטיבים לתחבורה. לגבי פרס הוא לא רצה להתחייב אם זה קיבל ציור כזה או לא. אפשר היה לחשוב לפיכך, שכל אחד מהשרים קיבל את מתנתו ללא ידיעת השני. הדברים מגוחכים. שכן הציורים הועברו לפרס ולי־עקובי באותו מעמד, שהיה מעמד פומבי וגלוי ולא חשאי. זה היה במסיבת הפרידה שערכו הקואופרטיבים לתחבורה לשניים, והם קיבלו את התמונות בו זמנית במעמד שהונצח על ידי המצלמות (ראה תמונה בראש כתבה זו).

הלוויאליות של יעקובי לפרס, לפיה אין הוא יודע אם גם פרס זכה לשי, נוגעת ללב. אולם אין בה כדי להעיד על מידת הכנות שלו.

נקודה שניה הראויה לעיון בהכחשתו של יעקובי היא טענתו כי אנשי דן ואגד „בוודאי לא ציפו שאשנה את רווחתם או מדיניותם לאחר שסיימתי כהונתי."

מנוסח זה משתמע: אין פסול בקבלת

בני רום: במאמר שטרם קראת בוודאי בשבועון האחרון של "העולם הזה", הופיעה כתבה=חקירה בה נאמר שאתה והשר פרס קיבלתם, כביכול, טובות=הנאה בצורת ציורים מחברות "אגד" ו"דן".

גד יעקובי: אני בדרך כלל לא קורא את "העולם הזה". הפעם גם לא הייתי בארץ. אני קיבלתי – אינני רוצה לומר בשם השר פרס – מתנה המסיימת תקופת עבודה עם פרישתי ממשרד=התחבורה, עם סיום כהונתי כסגן שר=התחבורה.

בוודאי לא ציפו אנשי "אגד ו"דן" שבמשהו אשנה רווחתם או מדיניותם לאחר שסיימתי כהונתי. אדם כיהן בכהונה ציבורית תקופה ארוכה. אנשים רואים מחובתם לציין במסיבת פרידה ותשורה צנועה שאכן קיבלתי אותה. מה פסול בכך שאדם זוכה בכך לאחר סיום תפקיד, אחרי שאינו יכול להשפיע במאום על מהלך ענייני אותן חברות? אני לא מחרגש מזה. אין לזה כל אחיזה באתיקה ציבורית אלמנטרית.

הכחשה א׳: שידורי ישראל 1.5.75

זהו נוסח הראיון עם שר־התחבורה גד יעקובי ששודר בשידורי־ישראל למחרת שובו של יעקובי לארץ. שידור ההכחשה, בה פורטו האשמות העולם הזה, הרס את קשר־ההשתקה של פרס.

מתנה מחברות שהיו קשורות עמו בתקופת כהונתו כאשר הוא פורש מהתפקיד ומנתק את היחסים הממלכתיים שלו עמם. זוהי טענה פסולה אפילו לגבי אדם היורד סדר־פית מן הבמה הציבורית ופורש לגימלאות.

אולם לא כך היו פני הדברים. ייתכן שהעובדה שהוא מונה בינתיים כשר־התחבורה — שבידו לקבוע את גודל הסובסידיות, התגאים וההטבות האחרות הניתנות לקואופרטיבים לתחבורה — נשתכחה מגד יעקובי. **כי אחרת אי אפשר להבין מדוע לא החזיר את התמונה היקרה שניתנה לו כשי עם פרישתו, כאשר חזר למישרד־התחבורה, כשר וכא כפגן־שר! אם בפרישתו לא ציפו אנשי „דן" ו„אגד" ממנו שיגדיל את רווחתם כתוצאה מהמתנה שהעניקו לו, הרי לפי קו המחשבה שלו עצמו הם יכלו לצפות לזאת ממנו כאשר הפך לשר־התחבורה!**

אולם הטענה כי המתנה הוענקה לו בתום כהונתו ולא בעת מילוי תפקידו, אינה תופסת גם מסיבה אחרת. אם עובד־ציבור ידע שהוא זכאי ורשאי לקבל טובות־הנאה מחברות ובודדים שעמם היה בקשר בתוקף תפקידו רק אחרי פרישתו — הרי מובן מאליו שהיה לכך השפעה על שיקוליו ו־החלטותיו בשעת כהונתו. רק טבעי הוא שיהיה מודרך על־ידי הרציון, שככל שישרת יותר את האינטרסים של החברות הקשורות בו, כן יקבל עם פרישתו באקשיש יותר גבוה.

לא מתרגש!

מצב זה הוכח הלכה למעשה. השרים פרס ויעקובי אינם השרים היחידים וגם לא הראשונים שזכו עם פרישתם מתפקידם למתנות מהקואופרטיבים לתחבורה. והנה, מסתבר כי כגודל הסיוע שהגישו אלה לקואופרטיבים היה שווי המתנות שקיבלו.

● רמון הראל, מי שכיהן שנים רבות כמנכ"ל מישרד־התחבורה, קיבל עם פרישתו מתפקידו שי מקואופרטיב דן. היתה זו שרשרת לשעון שנקנתה במחיר של 120 ל"י. הנהלת דן אף ערכה לכבודו מסיבה צנועה. אנשי אגד לא נטלו חלק במסיבה זו כדי להפגין את מורת רוחם מהפיקוח הקפדני שהטיל הראל בתקופת כהונתו על תחשיבי הקואופרטיבים ועל תעריפי הנסיעה שנקבעו להם.

● עזר וייצמן, שכיהן מיספר חודשים כשר־התחבורה בממשלת הליכוד, קיבל רישום צנוע שמחירו היה 200 ל"י בלבד ושנמסר לו במישרדו.

אולם פרס ויעקובי, שבתקופת שליטתם במישרד־התחבורה מצאו שפה משותפת עם הקואופרטיבים לתחבורה זכו ליחס והערכה מעבר לכל מה שהיה מקובל בעבר. נוסף לשני הציורים יקרי הערך שנקנו עבורם בסכום המתקרב ל־20 אלף ל"י, נערכה להם גם מסיבת קוקטייל מפוארת שהוצאותיה הסתכמו ב־4500 ל"י. וכל זה קרה חודשים מעטים אחרי ההלם של מילחמת יום־הכיפורים.

ההתחמדות של יעקובי כאילו מדובר ב„תשורה צנועה" רק משקפת את סולם הערכים שלו. אם הוא מתייחס לתמונה בשווי של 9000 ל"י (במחירים של ראשית 1974) כאל „תשורה צנועה", אפשר לקבל מושג על מערכת החושים שלו לגבי צנועות.

ניתן רק לנחך לגבי טענתו של יעקובי כי התשורה הצנועה ניתנה לו לרגל פרישתו, ולכן אין הוא רואה כל פסול בכך. מכיוון שחדל להשפיע על מהלך ענייני אותן חברות. כאשר פרש פרס ויעקובי ממישרד־התחבורה במרס 1974, הם לא עמדו לפרוש למידבר פוליטי. סיעתם לא פרשה ממיפלגת השילטון ומהקואליציה. היה ברור לכל כי הם יהיו שרים בממשלה שתקום ובממשלות שיקומו אחריה.

יעקובי אינו מתרגש מכך, וחבל. כי רגישות בנושאים כאלה היא אחת הדרישות האלמנטריות שדורש ציבור מנבחריו. ממי שאין לו רגישות לקבל באקשיש בתום כהונתו הציבורית, אי אפשר לצפות שיגלה רגישות בנושאים נוספים המסעירים את רוח העם.

„צייד מכשפות"

אחרי ההכחשה הרדיופונית של יעקובי, ששודרה בשידורי־ישראל, התפרסמה הכחשה נוספת. היא הופיעה במעריב ונשאה את הכותרת „פרס ויעקובי החזירו תמונות שקיבלו במתנה." כך יכלו קוראי מעריב ללמוד בפעם הראשונה שהשניים בכלל קיבלו תמונות כאלה במתנה ושמשהו שאינו כשורה כרוך בכך.

גם הפעם שימש יעקובי כדובר. אחרי שהתייעץ ביועציו המשפטיים, כדי למנוע פרשנות מסולפת ו„צייד מכשפות", החליט להעביר את הציור שקיבל כשי מהקואופרטיבים לתחבורה, למישרד. שמעון פרס נהג כמוהו. וכך, נאמר בידיעה, הועברו הציורים היקרים לרשות המדינה.

חבל רק שפרס ויעקובי לא התייעצו עם יועציהם המשפטיים בטרם קיבלו את המתנות, ועשו זאת רק אחרי פיצוץ העניין מעל עמודי העולם הזה.

אילו היו פונים בשעתו ליועץ־המשפטי לממשלה, מאיר שמגר, ספק אם הוא היה ממליץ בפניהם לקבל את המתנות מהקואופרטיבים לתחבורה. השבוע, בעקבות פניית העולם הזה אליו, חיווה היועץ־המשפטי לממשלה את דעתו על פרשת המתנות לשני השרים.

„הנושא כבר התעורר לפני כשנה," אמר שמגר. „ב־28 במאי 1974 כתבתי לאחד ממישרדי הממשלה בזו הלשון: נתתי דעתי לשאלה שהוצגה בפני והיא — על מי הבעלות במתנות הניתנות לנושאי תפקידים רשמיים. הנני סבור כי יש לבחון את הנושא על פי נסיבות העניין.

„כללית ניתן לאבחן בין שני סוגי מתנות. יש ונושא תפקיד רשמי מקבל מתנה בתוקף תפקידו במיסגרת מגעו עם גורם־חוץ. בנסיבות כגון אלה מלווה קבלת המתנה בדרך כלל גם במסירת מתנה על־ידי הגורם הישראלי, כאשר המתנה נרשמת על חשבון המדינה. **הנני סבור כי בנסיבות אלה הכלל הנכון הוא כי גם המתנה המתקבלת עלייד הגורם הישראלי תהפוך ברכוש המדינה.**

„יש מאידך מקרים אחרים, בהם נותן פסל או צייר או סופר מספרי יצירתו לאישיות ציבורית כמתנתו האישית וכביטוי להערכתו האישית. במקרים כגון אלה יהיה נכון לראות את המתנה כעוברת לבעלות הפרט. למותר להדגיש כי שני תיאורי המצבים שהובאו לעיל אינם ממצאים את כל האפשרויות ויש לבחון כל מקרה בהתאם לנסיבותיו. בהקשר זה אזכיר כי ראוי שנאמץ את הנוהג המקובל בהרבה ארצות, בהן הוסדר הנושא על פי כללים מפורטים, בין היתר בעניין הפקדת מתנות, שמירתן ותצוגתן ברבים."

אין ספק, למרות שהיועץ־המשפטי לא אמר זאת, כי לאור עקרונות אלה לא היה היועץ־המשפטי ממליץ בפני פרס ויעקובי לקבל מתנות מהקואופרטיבים לתחבורה, שאנשיהם אינם ציירים או סופרים וגם לא גורמי־חוץ, שקיבלו מתנות על־חשבון מדינה מהשניים. אם היו מתייעצים בו אחרי שכבר קיבלו את המתנות, ודאי שהיה ממליץ בפניהם להעביר את הציורים לרשות המדינה. אבל הם לא עשו זאת. רק אחרי הפירסום בהעולם הזה הודיעו כי „החזירו" את המתנות, והעבירו אותן לרשות המדינה.

טענה זו לא הופיעה כלל בהכחשה הראשונה של יעקובי ברדיו.

שתי הטענות אינן נכונות. התמונות לא הוחזרו, גם אילו הועברו לרשות המדינה, שכן הם לא ניתנו לפרס ויעקובי עלייד המדינה. התמונות גם לא הועברו לרשות המדינה כלל. העובדה שהשניים הורידו את התמונות מדירותיהם והעבירו אותן למשרדיהם עדיין אינה הופכת אותן לרכוש המדינה.

(המשך בעמוד 20)

סוניה פרס ועקובי שובה יעקובי

רעייתו של שר־הביטחון לצד בעלה. היא השתתפה בבחירת התמונה שניתנה כשי לבעלה במסיבת הפרידה שנערכה לו עם פרישתו ממישרד־התחבורה, על־ידי הקואופרטיבים דן ואגד (ראה תמונה בראש העמוד מימין).

ובעלה, שר־התחבורה הנוכחי. בתמונה בעמוד מימין נראים פרס ויעקובי מקבלים את הציורים שנבחרו עבורם מידי דובר אגד, מרדכי שיפמן ודובר דן, אהרון שני.

פרס ויעקובי החזירו תמונות שקיבלו במתנה

שני ציירים יקרי־ערך שהועברו בשעתו על־ידי „אגד" ו„דן" לשרים שמעון פרס וגד יעקובי, עם סיום תפקידם במשרד התחבורה כממשלה הקודמת — הועברו בימים אלה מבתיהם לי־משרדיהם — כדי למנוע כל לזות שפתיים.

בעקבות פרסום ב„העולם הזה" על הענקת שנג ציורים אלה מטעם הקואופרטיבים לתחבורה, דחה מר גד יעקובי מכל וכל את הטענות שהועלו נגדו עם קבלת התשורה הזאת בציינו, שקיבל את הציור עם סיום תפקידו.

יחד עם זאת, כדי למנוע פרשנות מסולפת ומה שכינה „ציד מכשפות", ואף כי לדברי היועצים המשפטיים אין כל פסול משפטי בקבלת מתנת פרידה בעת פרישה מתפקיד ציבורי, העבירו בימים אלה שני השרים את הציורים, לי־משרדיהם, כלומר — לרשות המדינה.

הכחשה ב': מעריב 2.5.75

נוסח ההכחשה שפורסם ב־מעריב, שהיה הפירסום ה־ראשון בעיתונות הישראלית בתגובה על גילויי העולם הזה. הכותרת כוזבת לחלוטין.

„התמונות — רכוש המדינה"

מאת א. קדן
סופר „הארץ"

תמונות שהועניקו כשי ליר שמעון פרס ולמר גד יעקובי, עם פרישתם מתפקידיהם כשר התחבורה וסגן ה־שר, הועברו ללשכותיהם הניכחיות. התמונות הועניקו להם על ידי אגד ודן כמתנת פרידה.

דובר משרד התחבורה, מר יהאל אמיתי, אמר כי התמונות לא הועניקו לשניים בסתר אלא בטכס במעמד עיתונאים וצלמים.

דובר אגד, מר מרדכי שיפמן, ביקש לתקן מידע שפורסם בשבועון „העולם הזה" באשר למחיר התמונות ומקום רכישתן. „התמונות המטופשות לא עלו על ששת אלפים לירות", אמר מר שיפמן בהוסיפו כי „לא המחיר שפירסם ולא המקום בו נרכשו נכון". לדבריו „הגשנו כמחווה של רצון טוב והפתעה כאות־תודה בגמר תפקידם ואין שום אמת שנשות השרים הלכו לבחור אותן. זו היתה הפתעה לשר ולסגנו". להלן הביע צער „על אי־הנעימות שנגרמה להם עקב זה" כי איש לדבריו לא ראה בכך ענין חריג או אפילו כשהו שיש בו פגם אסתטי. „ואנו מצטערים שהתמונות לא תלויות בבתי השרים".

דובר מישרד הביטחון, מר נפתלי לביא, אמר כי מר פרס הביא עמו ללשכת שר הביטחון כמה תמונות ומזכרות שקיבל בתפקידו וכי „זה לא נחשב כרכוש פרטי — זה רכוש המדינה והיא רשאי לקשט בזה את המישרד בו הוא עובד מטעם המדינה".

הכחשה ג': הארץ 4.5.75

באיחור של חמישה ימים הגיב גם הארץ על גילויי העולם הזה. אבל בצורת הכחשה שמאשרת למעשה את מרבית הפרטים שפורסמו.

מדינת ישראל
משרד החקלאות

מבצע ההוזלות

בחנויות השרשרת של הסופרמרקט, השופרסל
וחנויות פרטיות אחרות

ל ה ל ן

לוח המחירים
ל־9.5.75 עד 4.5.75

	לצרכן	
ירקות		
עגבניות מעולות	5.50	ל"י ק"ג
מלפפונים מעולים	2.15	" "
גזר	1.45	" "
תפו"אד חדשים	1.90	" "
תפו"אד חורפיים ארוזים	1.95	" "
תפו"אד חדשים ארוזים (ירושלים)	2.15	" "
בצל יבש	0.85	" "
בצל ארוז (ירושלים)	1.00	" "
פירות		
ולנסיה — אפילים	1.85	" "
אשכוליות	1.65	" "
בננות	3.45	" "
עופות		
פטם קפוא מוכן לבישול	7.50	" "
פטם צעיר קפוא מוכן לבישול גודל 2 שקית שקופה והחתימה כתומה	8.50	" "
תנועוף, ענף עוף, עוף מיוחד מעולה	10.50	" "
חזה הודו חבילות (קפוא)	16.00	" "
דגים		
בקלה — פרוס אחיד עשוי מדגים שמשקלם לא פחות מ־360 גרם	8.80	" "

מה עושה הישראלי בשעות הפנאי?
או
איך להרוויח כסף מבלי להתאמץ

בעידן של יוקר מחייה, אינפלציה דוהרת ומחירים מאמירים — מחפש הישראלי הממוצע כל דרך כדי להרוויח עוד ועוד כסף.

זאת מסתבר בעקבות מבול התשובות שהגיע למבצע שערכה חברת „נקה" — „חברה טובה מחפשת סיסמה טובה".

למעלה מ־32,313 הצעות וסיסמאות הגיעו לתחרות, משכבות מגוונות בציבור הרחב. שישה מתחרים הגיעו למקום הראשון בהצעים את הסיסמה: נקה לי — נקי לי. בין המשתתפים בתחרות ערבים מכפרי המשולש, מהגרים ישראליים מאירופה וארה"ב, אנגלו סכסיים החיים בישראל ואפילו תלמידי ביה"ס יסודי.

שפע ההצעות הביא בעקבותיו סקר זוטא אשר אחת ממסקנותיו היא כי לישראלי הממוצע שפע זמן פנוי. מעטים הסתפקו במשלוח סיסמה אחת והרוב דאג לשלוח מבחר של כמה הצעות מפרי עיטו.

סקרי המכונים השונים לחקר ההתנהגות הקובעים כי הישראלי הממוצע הוא עצלן מטבעו ואדיש — לא עמדו הפעם במבחן. מסתבר כי כאשר התמורה היא כספית, מוכן הישראלי לעבוד — ואפילו קשה.

אוטובוס ושמו באקשיש

(המשך מעמוד 19)

לשם כך יש צורך לפנות לחשב הכללי, להודיע על העברת הרכוש ולהניח לנוף המוסמך בדבר להחליט היכן יתלו התמונות ואיפוא יציגו אותן. ייתכן שמישהו היה מגיע למסקנה שהצגת התמונות במוזיאון ישראל עדיפה על פני תלייתן במשרדיהם של פרס וייעקובי.

לגבי הצד האסתטי־ציבורי של הפרשה, שגד יעקובי אינו מוצא בו פסול, כדאי להעיר הערה נוספת.

בתפקידו כשר־התחבורה אחראי גד יעקובי לאישור תקציבי הקואופרטיבים לתחבורה ולבדיקת מאזניהם, על מנת לקבוע את גודל הסובסידיות שמעניקה להן הממשלה מכספי הציבור. הכסף בו ניקנו המתנות לו ולשמעון פרס אינו כספם של דן ואגד. זהו כספו של ציבור משלמי המיסים. אין ספק כי ההוצאה שהוצאה לרכישת המתנות מופיעה תחת סעיף כלשהו בתקציבי אגד ודן. כך נוצר מצב שגד יעקובי כשר צריך להכיר בהוצאה שהוציאו הקואופרטיבים לרכישת מתנות לו ולפרס כהוצאה מוכרת, פטורה ממס. שצריך לכסותה בכספי משלם המיסים.

אם זה אינו פגם אסתטי־ציבורי — אז רק אלוהים יודע מה נחשב בעיני גד יעקובי כפגם כזה. עובדה היא שמישרדי המשפטים נתן כבר דעתו למניעת היווצרות מצבים מעין אלה.

בעקבות פרשת ההרצאות של יצחק רבין בארצות־הברית, הכין שר־המשפטים חיים צדוק הצעת־חוק שתובא בקרוב לאישור הכנסת. וזהו נוסח הצעת התזכיר לחוק:

● נכס שניתן לא על־ידי המדינה, במישרין או בעקיפין, בישראל או בחו"ל, במתנה לעובד ציבור באשר הוא עובד ציבור, יקום לקניין המדינה. הוראה זו לא תחול על נכס שהוא פעוט ערך וניתן כמזכרת בלבד.

● עובד ציבור — הוא נושא משרה או תפקיד מטעם המדינה, על פי חיקוק, בין במינוי ובין בבחירה ובין בהסכם, ובין השאר עובד־מדינה שנתמנה על פי חוק שירות המדינה (מינויים תשי"ט — 1959), וגם חייל במשמעותו בחוק השיפוט הצבאי תשט"ו — 1955, שוטר וסוהר.

כלומר, אילו היתה הצעת חוק זו קיימת בחוק כשעה שפרס ויעקובי קיבלו את המתנות יקרות־הערך מ„דן" ו„אגד", הם היו עוברים על החוק. אם אין כך טעם לפגם אסתטי־ציבורי כמה שעשוע, לשם מה מחוקקים את החוק הזה? או שהשניים סבורים שהם עומדים מעל החוק והמוסר הציבורי, כמו דיין כשעתון, או שהם סבורים שהם מנהיגים ציבור של שוטים.

התמונות המטופשות

אחת התופעות המזעזעות בפרשה היא השתיקה המוחלטת של הכנסת. לא רק אנשי הקואליציה שתקו, אלא גם האופוזיציה — הישנה והחדשה — מילאה את פיה מים. אפילו המיפלגה החדשה ביותר — התשלובת של ר"ץ ולובה אליאב — לא הוכירה אף במילה אחת את הפרשה הזאת, וכמוה שתקה סיעת מוקד. כולם דיברו כללית נגד השחיתות וחצטרפו לי־מקהלה הגדולה — אך איש לא העז להזכיר בפירוש את פרס ויעקובי, גם אחרי פירסום ה„הכחשות" שאישרו את אמיתות הגילויים של העולם הזה. הכל כמו בימי פולחן משה דיין.

וכאן מגיע תורה של ההכחשה מיספר 3. היא פורסמה ביום הראשון השבוע בהארץ, שלא טרח עד אז להזכיר את הפרשה במילה או חצי מילה. הארץ, שלא פירסם את הגילוי המקורי על המתנות שקיבלו השרים, פירסם הכחשה מפי דובר אגד, מרדכי שימן, ומפי דובר מישרד־הביטחון נפתלי לביא.

ההכחשה של שימען היא תמוהה ביותר. לפני פירסום הכתבה בהעולם הזה בשבוע שעבר, התבקש שימען להגיב על הגילוי. הוא העדיף לא להגיב ולא למסור מילה על העניין. רק אחרי הפירסום טען כי „התמונות המטופשות לא עלו על ששת אלפים ל"י," והן הוגשו „כמחווה של רצון־טוב והפתעה כאות־תודה כלפי חפקידים."

מוזר לשמוע מפי דובר אגד כי יעקובי גמר את תפקידו במישרד־התחבורה. מלבד זאת אין ספק כי כמה מאלה חנחשדים כיום בעבירות מתן באקשיש לפקידי מערכת־הביטחון, סבורים גם הם כי מת שהעניקו לפקידים היה רק „מחווה של רצון־טוב" ו„הפתעה כאות־תודה."

על טענתו כי מדובר ב„תמונות מטופשות", הגיב הצייר נפתלי בזם, הצייר של אחת משתי התמנות: „אני לא מתרגש מזה. בסך הכל אמר זאת דובר אגד. הייתי מתרגש אם את הדברים האלה היה אומר דובר מוזיאון תל־אביב."

עמעום אורות מלמעלה

אילו היתה פרשה מעין זו מתחוללת במדינה מתוקנת, לא ניתן היה לעבור עליה לסדר היום. זכורה עדיין פרשת שרמן אדאמס, מי שהיה ראש צוות הבית־הלבן בתקופת כהונתו של הנשיא דוייט אייזנהאואר. אדאמס היה אישיות ממדרגה ראשונה, יד ימינו של הנשיא, כאשר התגלה יום אחד כי קיבל מקבלן פרטי שתי מתנות: מעיל פרווה עבור אשתו ומקרר דיפ־פריז, שהפך מאז למושג. זה היה סוף הקאריירה הציבורית של אדאמס. איזנהאואר הדיח אותו ממשרתו ואילץ אותו להחזיר את המתנות לנותנן.

גם פט ניכסון, אשתו של ריצ'ארד ניכסון, היתנסתה בחוויה דומה. בשיא פרשת ווטרגייט הסתבר כי היא קיבלה מתנות יקרות־ערך מראשי מדינה זרים. כאשר היתגלה הדבר סענה פט כי היה ברור לה שהמתנות הן רכוש המדינה וכי היא שמרה אותן בכספת כדי להשתמש בהן בהופעות רשמיות. היא נאלצה למסור את המתנות לאוצר המדינה מבלי להניד עפעף.

אבל במדינת־ישראל יכול דובר מישרד־הביטחון להיתמם ולטעון כי „פרס הביא עמו ללשכת שר־הביטחון כמה תמונות ומזכרות שקיבל בתפקידו." וכי „זה לא נחשב כרכוש פרטי — זה רכוש המדינה והוא רשאי לקשט בזה את המישרד בו הוא עובד מטעם המדינה."

לפי אותו הגיון עקום רשאי גם שר המיסחר־והתעשייה לקשט את משרדו ביהלומים שיקבל במתנה מיהלומני ישראל בתקופת מעבר בין ממשלה אחת לשניה, שר־האוצר יוכל לקשט את מישרדו בשטרות של דולרים שיקבל ממשקיעים זרים ותת־אלוף בחיל־האוויר, שקיבל רק סכו"ם במתנה, יוכל לחוכיח את ניקיון כפיו אם יתרום את הסכו"ם לחדר האוכל של הקצינים בבסיסו.

זוהי כמובן שטות מוחלטת. שום אקרובטיקה של הכחשות ושקרים אינה יכולה לחפות על חומרת המעשה שעשו פרס ויעקובי בנוטלם את הציורים שהועגקו להם על ידי דן ואגד.

אפשר היה לסיים את גילגולי הפרשה השבוע במאמר שפירסם הפובליציסט הוותיק דויד גלעדי במעריב, בתגובה על פרשת המתנות. הוא כמובן לא הזכיר אפילו ברמז את פרס ויעקובי, אבל לעומת זאת טען כי משה דיין „רץ גם היום ורץ כל השנים רק אחרי הרצאות ודולרים." כאילו נימנה גם הוא בעבר בין מבקרי הריצה אחרי הדולרים של דיין.

„חסר לנו מגדלור מוסרי שיאיר את דרכינו," טען גלעדי. „עמעום האורות ממעל גורם לעמעום למטה, לזלזול בחיים וסרנסה על עבודה ולא על אלימות ושוד... את מיטב חיינו יוצרים אלה המנצחים עליהם מלמעלה, אלה נותני הטון, מאופרי הפנים ומסולסלי השיער מול מקרן הטלוויזיה." אבל, מסכם גלעדי, כולנו אשמים. „עם אוהב מתנות אנחנו."

זוהי גישה מסוכנת ומכשילה. היא דומה לטענה „כולנו אשמים" שהושמעה על ידי האחראים למחדל. „כולנו אשמים" פירושו „אף אחד אינו אשם." לא שמעון פרס וגד יעקובי שנטלו באקשיש מהקואופרטיבים לתחבורה, וגם לא לוקחי הבאקשישים במערכת־הביטחון.

קשקוש אחד גדול

כדי לטהר את האווירה ולהחזיר את אימון העם בישרם המוסרי של מנהיגיו המתיימרים לקבוע לו נורמות מוסריות, יש צורך בשני צעדים של ממש.

● **לחייב את כל שרי הממשלה להצהיר בשבועה על רשימת כל המתנות שקיבלו בתקופת כהונתם בממשלה, או בעת שפרשו ממנה לתקופה קצרה.**

● **לחייב את השרים להחזיר את כל המתנות שקיבלו לנותניהן, או למוסדן לאוצר המדינה.**

אם לא יעשו זאת, יהיה כל מה שיאמרו בעתיד לעם בקשר לטוהר־מידות ולשמירת־המוסר, קישקוש אחד גדול.

הטיטנום הוא אחי השחיתות

גילויים נוספים מאחרי הקלעים של משרד הביטחון

ב**שבועות האחרונים,** כשהחלו להיחשף מעשי־השחיתות הגדולים במישרד־הביטחון, נתקפו מאות מבין עובדי המישרד פחד, החלו חוששים לעורם.

איש מבין אותם מאות פקידים לא היה מעורב בעיסקי השוחד, או בקבלת טובות־הנאה. עם זאת, היתה סיבה מוצדקת ל־דאגתם של אותם המוני פקידים.

התדהמה הציבורית שנתעוררה בעיקבות גילוי מעשי־השוחד, הניעה את שר־הביטחון שמעון פרס להקים משאנונתו ולהתחיל לבדוק מה, בעצם, קורה במס־לכתו. הוא ידע כי בגילויי השחיתות בלבד לא תסתיים הפרשה.

במוקדם או במאוחר תצא העיתונות כמוסכם בתנאי המיכרז, על התקדמותם בשלבי העבודה. כך נמנע מציוותי־הפיקוח לבדוק ולאשר שלבי־ייצור, שעם סיומם לא ניתן עוד לבדקם. התוצאה — לא־פעם, אחרי קבלת ציוד, הוא נתגלה פגום, בעל איכות ירודה.

● **לא נעלמו כל סנקציות כנגד מאות יצרנים שלא עמדו בתנאי המיכרזים וכמועדי האספקה, גרי־מו תגובות־שרשרת במערכת כו־ה.**

● בעשרות תפקידי־מפתח שבהם נד־רש ידע הנדסי או אלקטרוני, מוצבים מזה שנים אנשים בעלי השכלה תיכונית חלקית בלבד, שאינם מסוגלים להתמודד עם ה־נושאים המיקצועיים המתוחכמים שבטי־פולם.

● אין כל תיאום בין המחלקות המו־ציאות מיכרזים, לבין מחלקת הכספים. נתגלה, כי לא־פעם שולמו לספקים סכומי־כסף גדולים ללא כל הצדקה, או בטרם־זמן. בו־זמנית נתברר, כי מאות ספקים שכבר סיפקו את מוצריהם, ועמדו בתנאי המיכרזים, לא קיבלו רבים את הכספים להלחים היטב את צירי־העגלות, כדי לחזקם.

עגלות אלה בנויות על עיקרון של מיתלה ניפרד לכל גלגל. גם בדרך משובשת, תמיד יגעו כל גלגלי העגלה בקרקע. כך נמנעת אפשרות של התהפכות, נשמר שיווי־המישקל וניתן לבלום את העגלה עמוסת הפצעות בכל עת.

אולם, ברגע שצירי העגלות חולחמו, אבד עיקרון המיתלה ה־נפרד. וכך, בדרך משובשת נותר, לא פעם, אחד מגלגלי העגלה תלוי באוויר, ונוצרת סכנת התהפכות העגלה, על מיטענה־הפצעות שבה. כמצב זה, עצירת־חירום של העג־

בית־החרושת, יצחק שושני. הוא הוזעק לשם־כך מסיני, שם שהה בענייני בית־החרושת.

אמר המנכ"ל שושני: „סיפקנו לחיל־האוויר ציוד באיכות מעולה. העגלות־לנשיאת פצעות למטוסים ניבנו בדיוק לפי הנתונים שסופקו לנו על־ידי מישרד־הביטחון.

„חיל־האוויר החליט להעמיס על העגלות פצעות כבדות יותר מכפי שנקבע בתיכנון הראשוני. ברור שהעגלות ניבנו כדי לשאת

מבקר המולה הזה מגלה חוסר־תיאום מחריד ורב־

השלכות בין מישרד־הביטחון לבין צה"ל

מאת **זאב יפת**

במיתקפה נוספת — תוכיח כי מעשי־השחיתות יכלו בכלל להתבצע משום ש־המערכת כולה רקובה. מערכת התיכנון, נוהלי העבודה וסידורי הפיקוח במישרד־הביטחון — במלואה — פסולה את הרגל.

כשהחלה הבדיקה הפנימית, נתגלו עוב־דות מסמרות־שיער. המדירות כיום שינה מעיני מאות פקידים.

נתגלו אלפי תיקי־עבודה השרויים בהזנחה כרונית שגובלת בהפי־קרות.

● יצרנים השלימו עבודות חיוניות לצה"ל בלא שהודיעו למישרד־הביטחון, שהגיעו להם במשך חודשים ארוכים.

צירי־העגלות נשברו

אחת הדוגמות הבולטות להתמוט־טות סידרי־עבודה תקינים ומחשבה מסודרת במערכת־הביטחון, מובאת במיק־רה הבא:

לה עבודה לגרום להתהפכותה, כיוון שהבלמים אינם משפיעים על אותם גלגלים שאינם נוגעים בקרקע.

מידע ראשוני זה שהגיע אלינו הדהים אותנו. כאן לא היה מדובר עוד בהתעש־רות של יחיד שזכה במיכרז שלא־כדין וגרף לכיסו ממון רב, אבל בסך־הכל סיפק למערכת־הביטחון מוצר יעיל. דובר כאן במחדל חמור ביותר בנושא בעל דרגת עומס מסויים. כאשר עוברים את גבול העומס המותר, נשברים הצירים.

„איני יודע מדוע החליט חיל־האוויר לחלוב את העגלות ובכך להרוס אותן.

„גם אם תקח רולס־רויס ותנסה להפוך אותה למשאית כבדה, תהרוס אותה. זה מה שקרה לעגלות־לנשיאת־פצעות שסיפקנו לחיל־האוויר.

„בשבוע שעבר הוזמנתי למישרד־הביטחון. הם רצו להיוועץ בי כיצד ניתן לייצר תוספות לעגלות אלו, כדי להימנע מהצורך לייצר סידרה שלמה חדשה ש־תעלה הון־והכנתה תימשך זמן רב. בסיכום הדיון הוחלט לייצר אב־טיפוס, ולהגיש הצעת־מחיר. מישרד־הביטחון ישקול מה לעשות הלאה."

פצעות חסרות־ערך

ב**סיום דבריו** ציין המנכ"ל, באיפוק רב: „איני מאושר מהעבודה עם מישרד־הביטחון." הוא נמנע להיכנס ל־פרטים, אך ציין כי כיום, משרתו של בית־החרושת היא לפרוץ לתחום חדש בשוק האזרחי — שינוע לטכסטיל, להפסיק לעבוד עם מישרד־הביטחון.

ב־2.5.75 התקשרנו טלפונית עם דובר צה"ל וביקשנו בירור העניין. שלושה ימים לאחר־מכן, לפי בקשת הדובר, העברנו לו את בקשתנו בכתב.

בינתיים המשכנו בחקירה עצמאית בנו־שא זה.

אחרי מילחמת יום־הכיפורים הוחלט לרכוש אותם פריטי־ציוד שחסרונם הורגש בימי המלחמה. כך, למשל, פורסם בעי־תונים כי צה"ל רכש כמות גדולה של משאיות, כדי להשתחרר מתלותו במשאיות האזרחיות המגוייסות למילואים ובשעת־חירום. זו, כמובן, דוגמה אחת מתוך רבות. למרבה ההפתעה, לא חל כלל זה לגבי הנושא החיוני של עגלות־לנשיאת־פצעות עבור חיל־האוויר.

סידרת העגלות שהוזמנה בבית־החרושת המקומי, נבנתה לפי מעמס של פצעות

(המשך בעמוד 24)

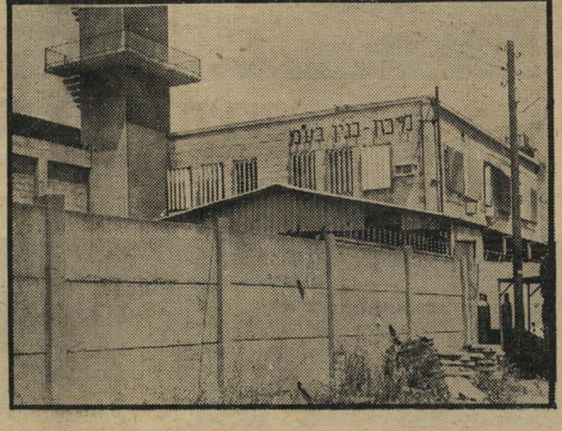

גורביץ חן ובניו

חברה להובלה בע"מ

הובלה במיכליות מיוחדות ומשאות

במכוניות חדשות מיכליות מיוחדות עם בדוד, להובלת חלב ונוזל מאכל מי שתיה והתזת מים וכימיקלים

רח' ריח השדה 17 | 25 37 17 | נחלת יצחק ת"א

דוגמה 1 זהו בית המיפעל מיכון בניין בע"מ בפתח־תיקווה, בו יוצרו העגלות לנשיאת פצעות, עבור חיל־האוויר, ואשר נתגלו כבלתי־כשירות להובלת משאן.

דוגמה 2 חברת־ההובלה של חנן גורביץ מרבה לע־בוד עם מישרד־הביטחון, גדלה פלאים במשך השנים האחרונות מחברה קטנה לחברת־ענק.

מישרד־הביטחון פירסם מיכרז לבניית 200 עגלות, דגם 5, לנשיאת פצעות, עבור חיל־האוויר. החברה שזכתה במיכרז ייצרה את העגלות שנמסרו לחיל־האוויר. לפתע התברר כי העגלות אינן עומדות בעומס הפצעות. ציריהן נשברו והן לא יכלו לנוע ממקומן. מאחר שאותן עגלות לנשיאת פצעות חיוניות ביותר לחיל־האוויר, הוחלט לפעול על דרך האילתור. ניתנה הוראה חשיבות ביטחונית ובטיחותית עליונה.

כאשר הצלחנו, כעבור זמן־מה, לגלות את שם בית־החרושת שייצר את סידרת העגלות האמורה, ציפתה לנו הפתעה נו־ספת. היה זה בית־החרושת למכונות מיכון בניין בע"מ, השייך לקונצרן כלל. בית־חרושת זה ידוע כמיפעל אמין, ה־מספק מוצרים בעלי איכות־ייצור גבוהה. נפגשתי, לשם בירור העניין, עם מנכ"ל

מדליית זהב ליופי

המאמנת דליה פריבס־הררי, מאמנת נבחרת הנשים של ישראל בהתעמלות, עוקבת בקרדה אחרי חניכותיה המתעמלות בזירה.

היו צריכות לחלוף 50 שנה מאז ייסוד אגודת הספורט הפועל, כדי שאזרחי ישראל יגלו שספורט אינו רק שם נרדף לאלימות, התפרעות, פורקן יצרים ותאוות ניצחון שלוחת רסן. הוא יכול להציג גם יופי.

כאשר נערכו השבוע האירועים והמופעים במיסגרת כינוס יובל ה־50 של הפועל, הם הכילו שפע של תחרויות, שהיה בהן לעורר עניין. למרות רמת ההישגים הנמוכה יחסית של המשתתפים, נשמר המתח בשהתעמלות היתה זוכה במדליית הזהב הראשונה.

בישראל זהו ענף ספורט מקופח ומוזנח. לגבי הישראלי הממוצע מיתקשר המושג התעמלות עם שעות הבטלה בתוכנית הלימודים של בית־הספר, או עם כמה נענועי זרועות ורגליים האמורים כביכול, להקנות לו כושר גופני. למעשה זוהי תורה מסובכת וקשה המיועדת להביא אדם לידי שליטה מקסימלית באברי ותיאום מלא ביניהם. שלימות התנועה והשליטה מגיעה לידי

השיא היחידי שנשבר בכינוס היובל של הפ

צחוק ועצב בנות נבחרת ההתעמלות האמנותית (למטה) משתעשעות, שעה שחברות אלופת ההתעמלות ארנה ברונייר מאוכזבת.

איזון עדין מפגינה אורנה ברונייר, מכפר־סבא, בעת ביצוע תרגילי שיווי־משקל על גבי קורה. אורנה, אלופת ישראל בהתעמלות על מכשירים זכתה רק במקום שני בכנס הפועל.

האוסטרית מתעמלת אוסטרית מזדקפת במלוא קומתה בעת ביצוע תרגילי קורה. מלבד הקורה ביצעו המתעמלות תרגילים על מקבילים וחמור.

חיבוק שתי מתעמלות מחבקות זו את זו על גבי הקורה כדי למנוע נפילה. התמונה צולמה בשעת אימון, כאשר שתיהן עלו על הקורה משני צידיה לתירגול, נתקלו זו בזו על הקורה.

ריח הקורה בה שע בהם

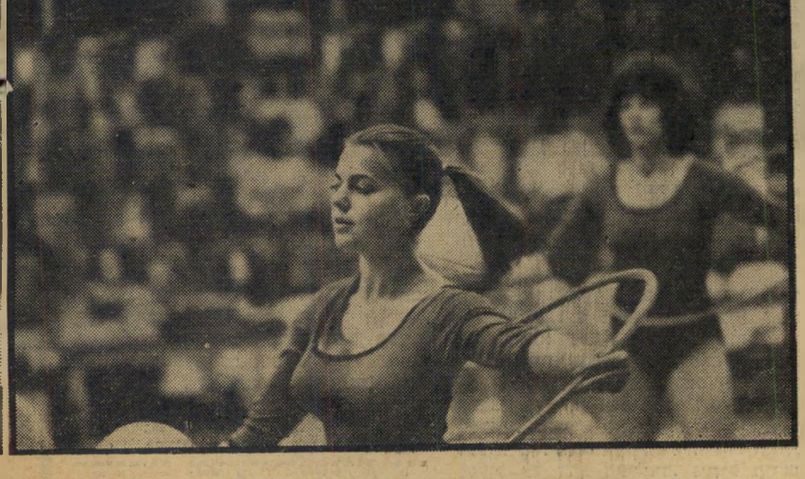

מירוצי האתלטיקה, קרבות השחייה, משחקי הכדורסל ושאר ענפי התחרות, אולם שום מקצוע ספורטאי לא יכול היה להתמודד עם העתיק והאציל שבענפי הספורט — ההתעמלות.

היתה זו הטלוויזיה שהמחישה להמונים את מידת ההנאה האסתטית וההתפעלות שניתן להפיק מההתמודדות הבסיסית ביותר — התמודדות האדם עם גופו. תחרויות ההתעמלות עצמן לא משכו קהל רב. הן חסרות את המתח שבמאבק, את תחושת המהירות ואת שילהוב היצרים. רק צופים בודדים באו לחזות בתחרויות האליפות בהתעמלות שנערכו באולם נידח, בקיבוץ מיזרע שבעמק יזרעאל.

רק בשעה שהטלוויזיה שידרה את מופעי הראווה בהתעמלות, שנערכו מחוץ למיסגרת התחרויות, יכלו הצופים להבין מה החמיצו. אם היו מעניקים בכנסי ספורט מדליות לא רק לפי רמת ההישגים בהם אלא לפי היופי המגולם בהם, אין ספק

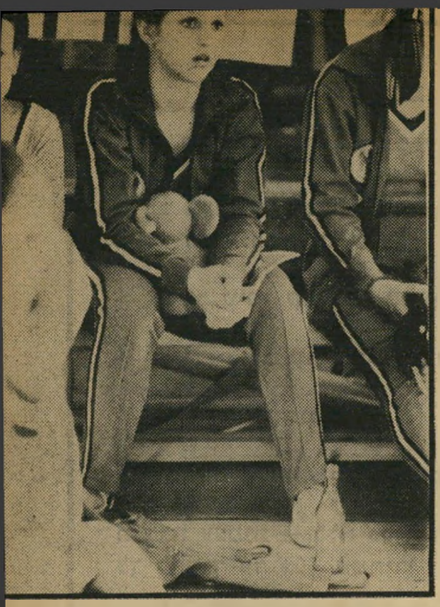

ביטוי בסידרת תרגילים של התעמלות על גבי מכשירים כמו קורה, חמור לקפיצה, מוטות מקבילים או חישוקים, ובמיפגן של קפיצות וסיבובים.

שם, במופעי ההתעמלות שנערכו במיסגרת כינוס הפועל, אפשר היה למצוא את היופי בשתי המשמעויות שלו. שם היו התרגילים המרהיבים ביותר ושם נמצאו גם הנערות והנשים היפות ביותר. פועלות או לא פועלות, בנות קבוצות ההתעמלות של הפועל היתגלו כיפהפיות שהיו מסוגלות לגרוף כתרים בכל תחרות־יופי.

אם נבחרת המתעמלות, בהדרכתה של דליה הררי, אלמנתו לשעבר של קורבן אולימפיאדת מינכן אהרון וינברג — ש־נישאה בינתיים — התבלטה בביצועים, היה כתר היופי שייך לנבחרת ההתעמלות האמנותית.

זהו ענף ספורט חדש יחסית ובלתי מוכר בארץ. היא הופרדה מההתעמלות על מכשירים ב־1960 והוכרה כענף ספורט נפרד — בלעדי לנשים. נוטלות בו חלק בעיקר מתעמלות שאין להן את הכושר הגופני הדרוש להתעמלות המכשירים וה־בוחלות בפציעות ובחבורות הכחולות ש־הן מנת חלקן של המתעמלות.

לארץ הוחדר ענף זה ב־1965, ע"י אגנס קלטי, אלופת העולם בהתעמלות ל־שעבר. הוא מתבצע בלווייה מוסיקה, ללא האקרובטיקה שבהתעמלות בעזרת מכשי־רי עזר כמו כדור, חישוק, חבל או אלה.

ב־1967 עמדה המתעמלת רחל שוגר

הקמיע

דובון צעצוע מונח בין ברכיה של סוניה בו־ייאר, מתעמלת צעירה מאוסטרי־ה, העוקבת אחרי מבצעי חברותיה על המכשירים.

האלופה

מרינה אגנס מבל־גיה, מי שהיתה אלופת ספורט הפועלים בהתעמלות. למטה: אילנית פרנקפורט מנבחרת ההתעמלות.

על היה שיא החן של הפועלות החתיכות

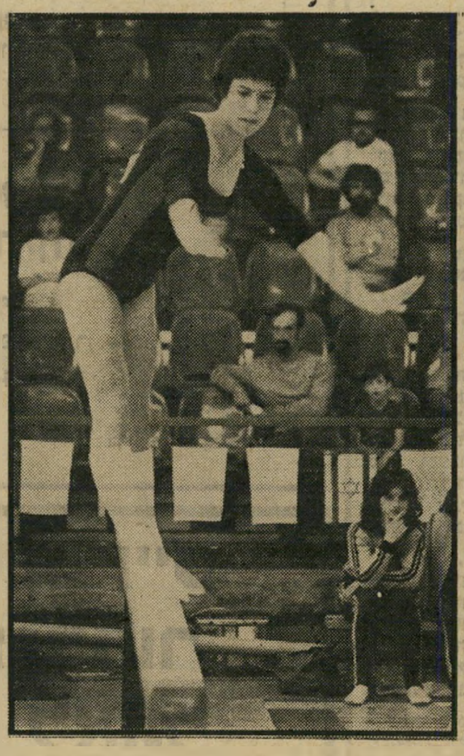

ך

מתעמלת אורחת מרחפת מעל מיסגרת תרגילי החו־כל מתעמלת לבצע. תרגילי קרקע.

שפאגט

על גבי הקורה, מנסה לבצע מתעמלת שוויצית, המפשקת את רגליה לזווית של 180 מעלות על גבי הקורה. תרגילי הקורה כללו גם ביצוע סלטות באוויר ונחיתה על גבי הקורה הצרה, המחייבים גמישות רבה וכושר גופני מעולה.

כיפוף

לצורך הזדקפות, כדי למנוע מעידה, מבצעת סיגל עוזי, אחת המתעמלות הצעירות של נבחרת ההתעמלות של בנות הפועל. הנערות הישראליות גברו על יריבותיהן גם בתרגילים וגם בתחרות הקבוצתית, בה נטלו חלק נבחרות שונות.

לייצג את ישראל באליפות העולם בהתעמלות אמנותית. בשל המילחמה בוטלה השתתפותה. היא נשלחה לקורס מאמנות וכיום היא מדריכה את נבחרת היפהפיות, שכמה מהן ייצגו את ישראל באליפות העולם להתעמלות אמנותית שתיערך ב־מאדריד ובגימנסטיקה שתתקיים בברלין.

הלהקה, ששבתה השבוע את המדינה כולה בהופעתה זביופיה מורכבת מנערות מכל רחבי הארץ: בתיה מסניקוב (19) מורה להתעמלות מנתניה; עינבל כפיר (16) תלמידה מחיפה; מינה אפרת מקיבוץ גניגר; עידית רון (17) בעלת ה־תיספורת הנערית, תלמידת־תיכון מרמת־השרון; עינבל סגל (13) ואיריס קניאל מגבעת־ברנר ואילנית פרנקפורט (17) ה־יפהפיה מחולון.

אולי הן לא תזכנה באליפות העולם, אבל הן מסוגלות להוכיח כי ישראל אינה רק מדינה של תותחים, אלא גם מדינה של פרחים.

אבמט

רהיטים להרכבה עצמית

הרכב במו ידיך, בקלות ובזמן קצר רהיטים בטיב מעולה ביותר ובעיצוב מרהיב עין.

* חדר שינה קומפלט (ארון קיר, מיטה ושדות).
* חדר ילדים קומפלט (מיטה, פינת עבודה, ספריה וכד').
* ספריות ומזנונים.
* מטבחים תחתיים ועיליים.

הרכבה עצמית — ללא כל ידע מוקדם בנגרות — מאפשרת לך לחסוך עד 40% ממחירי רהיטים מוכנים בטיב דומה.

ניתן לרכישה גם ב־12 תשלומים שווים.

ולרגל פתיחת אולם התצוגה החדש שלנו

כל הרוכש חדר שינה קומפלט, תוך שבוע ימים מיום פרסום מודעה זו ומביאה עימו — יזכה בהנחה מיוחדת של 5%!

רהיטי אבמט
רהיטים מהקופסה

פתוח מ־8 בבוקר עד 7 בערב רצוף

תל־חנן אזור התעשיה (כביש חיפה—נשר, ע"י קפה „נצחון"), טלפון 234692—04.

• בריבית בנקאית

שעון שמש מדוייק - בסניף מגדלור של בנק לאומי

בחזית הדרומית של סניפו החדש של „בנק לאומי" ב„בנין מגדלור" (כיכר מוגרבי) הותקן שעון שמש גדול — ראשון מסוגו בעולם.

שעון השמש הגדול והצבעוני (קוטר 4.40 מ', משקל של כ־3 טון) מגיע לדיוק מירבי.

בשעוני השמש המקובלים בעולם קיימת סטיה של כ־¼ שעה, עקב תנועת השמש. סטיה זו אינה מתבטאת בשעון זה, שכן השעון „אופס" ע"י המתכננים באמצעות חישובים אסטרונומיים וסיוע של מחשב אלקטרוני. יתר על כן, שעון זה מורה לצופה גם את חודש השנה העדכני (לפי הלוח הגריגוריאני).

השעון תוכנן ונבנה ע"י המעצבים בת־שבע ברוש ויוסף הרשנזון, בהשראתו של האדריכל אריה אלחנני. החישובים האסטרונומיים נעשו ע"י פרופסור גיורא שביב מאוניברסיטת תל־אביב.

יש להניח כי שעון השמש של „בנק לאומי" יהפוך לאתר ביקורים ומוקד משיכה למבקרים בעיר ת"א.

עם פתיחת „סניף מגדלור" כוללת רשת קבוצת „בנק לאומי" 327 סניפים מזה 27 משרדים ונציגויות מעבר לים.

כמנהל הסניף החדש נתמנה מר יעקב נורוק.

(המשך מעמוד 21)

שבשימוש חיל־האוויר

מחריד במיוחד חוסר־התיאום בין חיל־האוויר למישרד־הביטחון.

כתוצאה מתיכנון ראשוני כושל זה, אירעה שרשרת התקלות הנוכחית, ונהרסו העגלות משום שהעמס עליהן מיטען שלא היו כשירות לשאתו.

זהו מיקרה שבו איש לא שיחד, לא הוטה מיכרז שלא־כדין ועם זאת, כתוצאה מרשלנות בתיכנון, נגרם נזק חמור ביותר למערך הביטחון.

הצופן המיסתורי

לפני שבועיים, אחרי שמשה רובין, ממחלקת הובלה ואחזקה במישרד הביטחון, נעצר על־ידי המישטרה כחשוד בקבלת שוחד, החלה יחידת הביקורת של מישרד־הביטחון לבדוק את תיקי המחלקה.

השבוע, בצינעה, בלא לפרסם על כך דבר בעיתונות, החליט מישרד־הביטחון לקצץ ולצמצם את חוזי־ההתקשרות שלו עם חברות־תובלה. עשרות רבות של משאיות, בעיקר מיכליות מים שעבדו עבור מישרד־הביטחון, הושבתו ממלאכתן.

את מקומן החלו ממלאות משאיות צבאיות. הצבא עיכל תוספת־עבודה זו ללא כל מאמץ, ואילו מישרד־הביטחון יחסוך, בפעולה אחת ויחידה זו, מיליוני לירות מדי־שנה.

בנושא זה של חברות התובלה, כבנושאים רבים אחרים, קיימות מזה שנים הזנחה ורשלנות בטיפול. מישרד־הביטחון שוכר את שירותיהן של משאיות אזרחיות, הרבה מעל ומעבר לצורך האובייקטיבי שלו. פקידים־זוטרים במחלקת ההובלה יכולים, על־ידי חתימה על מיסמכים שיגרתיים, להעשיר אנשים רבים.

כך אירע, וזו רק דוגמה יחידה מרבות, לחברת־ההובלה של חנן גורביץ. עד לפני שמונה שנים נחשבה חברתו של גורביץ אחת הקטנות בשוק האזרחי. בשנים האחרונות גדלה פלאים והפכה לפתע חברת־הובלות ענקית, כאשר את עיקר עבודותיה היא מבצעת עם מישרד־הביטחון.

כיום עומדות לרשות בעליה עשרות משאיות, נוסף על משאיות רבות אחרות של אנשים פרטיים, מעין קבלני־משנה העובדים בתיווכו עבור מערכת־הביטחון.

תשלומי־מישרד הביטחון לגורביץ זורמים בדייקנות של שעון. בעוד בעלי חברות־תובלה אחרים מתרוצצים שבועות ו־חודשים במישרד־הביטחון כדי לקבל את הכספים, שלפי החוזה הגיעו להם זה־מכבר, לא נתקל גורביץ בבעייה כזו ב־שנים האחרונות. לא ייפלא, איפוא, ש־נהגים עצמאיים רבים אוהבים לעבוד עימו, משום שהם יודעים כי „מישרד־הביטחון בסדר עם גורביץ, משלם לו בזמן."

כאמור, במשך שנים, עד למאסרו של פקיד המחלקה לפני שבועיים, לא טרח איש לברוק מה מתרחש במחלקה חיונית זו. הכספים זרמו כמים, ואנשים מסויימים הפכו תוך שנים ספורות למיליונרים.

רק עתה, כתוצאה מחקיר הציבור, נתברר שאכן ניתן לחסוך עבורם של עשרות משאיות מיותרות. אם בדיקה זו תימשך, יפוענח בוודאי גם הצופן המיסתורי שלפיו ניתנו עבודות־ענק דווקא לחברות־תובלה מסויימות ולא לחברות אחרות.

במדינה

(המשך מעמוד 17)

דוגמת מעלות וסבורי, לעבור את הצנזורה של ועדת־שרים מייוחדת, ולא של הצנזור הצבאי.

בן־פורת הסביר את הצעתו זו ברצונו למנוע שידורים ישירים ממקום התקרית, העלולים לפגוע בבטחון המדינה. תבורי ניסה לשכנע את בן־פורת כי לא נערכים כלל שידורים ישירים מאירועים כאלה, למרות שברדיו נשמע השידור לעיתים כשידור חי, וכי כל הכתבות עוברות צנזורה. בן־פורת לא האמין למידע הפנימי שנמסר לו על־ידי תבורי, והמשיך להתעקש על הגשת הצעתו.

● לח"כ **משה ארנס** (ליכוד) יש בעיות רבות עם מקום־המגורים שלו. ארנס עבר להתגורר בשכונת הווילות סביון, לאחר שהתפטר מעבודתו בטכניון בחיפה, אולם לאחר מיספר שנות מגורים בשכונה החליט כי אין היא טובה: „יותר מדי סנובים ומרימים את האף בסביון, וזה לא המקום לגדל בו ילדים," אמר השבוע. ארנס שוקל ברצינות רבה לעקור מסביון, לשכונה „פחות סנובית." אגב, שכנין של ארנס מקרב חברי־הכנסת הם **יהודה כץ־מאיר וגדעון פת** (ליכוד).

● ח"כ אחר שנתקל בבעיות הוא **דב זכין** (מפ"ם). זכין גילה בשבועות האחרונים שקולו בוגד בו דווקא בעת שהוא נואם. „כשאני רוצה להרים את הקול, כדי להדגיש את הנושא, יוצא לי מין ציפצוף כזה," סיפר זכין השבוע. בעיקבות תגלית זו הוא החליט להפסיק לעשן, לאחר שהיה מעשן למעלה משתי קופסאות ברודווי ליום.

● יושב־ראש סיעת המערך והנהלת הקואליציה בכנסת, ח"כ **משה ורטמן**, החליט להכריז מילחמת־חורמה על כל עיתונאי המסרס את שמו בכתב. התלונן ורטמן: „כל אחד כותב את השם שלי איך שהוא רוצה: וורטמן עם שני ו', ויירטמן עם יוד ווורתמן עם ת'. אף אחד לא כותב את השם שלי כמו שצריך." ורטמן החליט לעקוב בעיתונות מדי־בוקר אחר כל צורה שבה מופיע שמו, ולנזוף אחר כך בעיתונאי שטעה.

● ח"כ **יגאל הורביץ** (ע"מ) הסתובב בשבוע שעבר במסדרונות הכנסת, כשהוא עורך היכרות בין באי הבית לבין אחיו, ח"כ **עמוס הדר־הורביץ** (עבודה), אשר נבחר לפני שבוע לכנסת במקומו של ח"כ **עוזי פיינרמן** המנוח. את אחיו, הידוע כאיש רפ"י, היה יגאל מציג בפני הח"כים בתואר „המרגל של הליכוד ב־מיפלגת העבודה," ואילו את חברי־הכנסת היה מציג בפני אחיו: „זה שקרן," „זה מנוול," ו„לזה אל תאמין מילה."

תולדות

זמל זמל לך

„העופם הזה" גילה ח"כ מפ"ם שאל שר־הביטחון אישר

בדיוק לפני שנה, במאי 1974, חשף העולם הזה (1915) שערורייה בצה"ל. הרב הראשי של פיקוד המרכז, גילה העולם הזה, סגן־אלוף אברהם אבידן („זמל") הוציא בחסות הרבנות הצבאית הראשית חוברת שהטיפה לרצח אזרחים ערבים.

החוברת הכילה מאמר הלכתי תמים מאת זמל עצמו, שבשא את הכותרת מ"ל־חמת יום־הכיפורים לאור ההלכה. בין השאר נאמר שם, על סמך פסקי הלכה יהודיים כי „בעת מילחמה, כאשר כוחות ישראל מסתערים על האוייב, מותר להם והם אף חייבים על־פי ההלכה להרוג גם אזרחים טובים, כלומר, אזרחים הנראים כטובים... אין בכל מקרה לתת אימון בערבי, גם כאשר הוא עושה רושם של בן־תרבות."

בעיקבות הפירסום בהעולם הזה הורה הרמטכ"ל לגנוז את החוברת. היא נאספה מבין אלה להם חולקה והרב זמל גנזף. אף עיתון בארץ לא התייחס אז אל הגילוי. השבוע פירסמה אותו כל העיתונות כחדשה מרעישה.

היה זה ח"כ מפ"ם, אהרון אפרת, שהיפנה אל שר־הביטחון שאילתה בנושא זה בעיקבות הפירסום. באיחור של שנה אישר שר־הביטחון את כל גילויי העולם הזה בפרשה. היתה זו דוגמה נוספת לזילזול שמפגין שר־הביטחון כלפי הכנסת וכלפי דעת־הקהל.

סקופ

הרשימה המלאה

של הישראלים שהחזיקו פיקדונות בסניף הלונדוני של בנק א"י-בריטניה

מאת

יגאל לביב

זוהי **הרשימה** המבוקשת ביותר בארץ. זוהי גם הרשימה הסודית ביותר. כה סודית, עד שבנק ישראל הודיע על סירובו להמציאה למישטרת ישראל, המעוניינת בה במיוחד. היא כוללת רק שמות ומיספרים. שמות של אנשים, ו־מיספרים המציינים כמה כסף הופקד על שמם של אנשים אלה בבנק ארץ־ישראל—בריטניה בלונדון.

הרשימה המובאת להלן כוללת את כל שמות האנשים שמסרו כתובת בישראל. היא לא נערכה במיוחד לפי ארץ המוצא. השמות הישראליים הוצאו על־ידי מתוך הרשימה הכוללת של המפקידים בבנק ארץ־ישראל—בריטניה בלונדון.

אותו רגע שבו נודע על התמוטטות בנק ארץ־ישראל—בריטניה, היה ברור כי צפוי גילוי שמות המפקידים הישראלים בבנק. לגבי חלק מהם, גילוי זה כמוהו כאסון שני. הראשון נגרם עם התמוטטות הבנק, כאשר כל הסכום שהופקד בו אבד. ואין כימעט סיכוי לקבלו חזרה. האסון השני ייגרם עם גילוי שמות המפקידים, שכן אם לא קיבלו היתר חוקי להפקדה זו, הריהם צפויים לתביעות פליליות על זוהי הסיבה לכך שהבנק אוף אינגלנד דרש מזנבר להתחייב לא להוציאה מידיו. וזו הסיבה שלפני כמה ימים טרח בנק ישראל לפרסם כי הוא מסרב להמציא את הרשימה אפילו למישטרה — הכרזה שנועדה לאוזני הבנק אוף אינגלנד.

אבל אותה שעה מסר בנק ישראל את הרשימה לגורמים שונים, וכך היא הגיעה גם אלי.

מבקר־המדינה, שהתפרסם עתה (בפרק על בנק ישראל, עמודים 869 ואילך), כי: **החל משנת 1973, אז התמנה כי נגיד, אישר הנגיד ל„בנק לפיתוח התעשייה" אשראי בסכומים ני־כרים, לתקופות שבין 3 חודשים ל־15 חודשים, וכריבית שבין 8 ל־15 אחוזים.**

האשראי שניתן הנגיד לבנק לפיתוח ה־

נגיד זנבר
הנגיד לא הגיד

הברחת כסף לחו"ל. (אחר־כך יהיה עליהם גם להסביר לשילטונות מס־ההכנסה מניין היו להם כספים אלה.)

ההחלטה לפרסם את הרשימה באה כאשר הודיע המפקח על מטבע זר באוצר, כי קיבל את הרשימה והוא בודק את ההיבטים הפליליים שלה. סמוך להודעת המפקח על מטבע זר באוצר, דב קנטרוביץ, החל מחול־שדים בעיתונות סביב ההרכב המשו־ער של רשימה זו, תוך החשדת כאלה שאינם מופיעים בה.

התחייבות לסודיות

מקור ב„בנק ישראל" שמסר לי את הרשימה, אמר, כי בנק ישראל לא היה זכאי לקבל את שמות המפקידים מן הבנק אוף אינגלנד, שכן אינו צד במשפט.

אולם ה„בנק אוף אינגלנד" הסכים לתת ל„בנק ישראל" את הרשימה כמחווה של חסד, ורק לאחר התחייבות מפורשת של נגיד „בנק ישראל", כי תוכן הרשימה יישמר בסוד ולא יימסר לאיש.

בהתאם לחוקי אנגליה, אם נפגע מפקיד כלשהו כתוצאה מפירסום שמו, הוא רשאי לתבוע פיצוי מן הבנק אוף אינגלנד, האחראי להדלפת שמו. כך, כל מי שיינזק בישראל כתוצאה ממסירת הרשימה לאוצר או למישטרה, יוכל לתבוע את הבנק אוף אינגלנד, שמסר את הרשימה לבנק ישראל.

לפירסום כאן יש סיבה חשובה ביותר: אין כל ביטחון כי „בנק ישראל" ימסור את כל השמות המופיעים ברשימה.

זנבר כבר קיבל פעם טובת־הנאה מראשי הבנק לפיתוח התעשייה, עת התמנה כנגיד בנק ישראל. הוא קיבל אז מתנה בצורת דירה מפוארת, בתנאי־חינם ממש. עכשיו מגלה הדין־וחשבון האחרון של תעשייה הוא חלק ממערכת חלוקת אשראי שכולה חלוקת טובות־הנאה למי שהנגיד רוצה ביקרם, כדי להפוך מעין שר־אוצר שני.

המבקר מגלה כיצד נותן הנגיד, ללא כל כללים, אשראי בסכומי־עתק למי שמתחשק לו, מצילו מהרס או מעשיר כך חברות שונות.

כך למשל, נתן הנגיד זנבר, מיליון לי־רות בריבית של 11% לא־צמודים ללישכת עורכי־הדין, לחלוקה לעורכי־דין שעיס־קיהם נפגעו עקב המילחמה. לא רק עורכי־דין נפגעו במילחמה, ולא היה זה מעניינו של הנגיד להעניק סכום כזה לחלק מן המפרנסים.

כידוע, הוקמה במוסד־ביטוח לאומי קרן מיוחדת להלוואות ל־עצמאיים, שכל אחד מאלה היה רשאי לקבל בה עזרה. אולם ה־נגיד החליט לקנות את לב עורי־כי־הדין וחקים את הקרן המיו־חדת.

העדפות מוזרות

בר דומה הנהיג הנגיד כאשר הוטל עליו להעניק לתעשיינים הלוואות נגד אגרות מילווה־המעבידים שבידם. הריבית על ההלוואה היתה 5% צמוד בילבד, וכך רבו הקופצים עליה.

בפועל חילק הנגיד 365 מיליון לירות, מזה לתעשייה רק 268 מיל־יון לירות. היתר, לכל מי שהת־

ישיבות, אנשי־כספים ופרופסור

זוהי הרשימה המלאה של המפקידים הישראלים בבנק „ארץ־ישראל—בריטניה" בלונדון, כפי שהיא מופיעה בסיפרי „בנק־אוף־אינגלנד". סך כל ההפק־דות: 362,487 לירות שטרלינג, שהן כ־5 מיליון ל"י:

- ש. כהן — 8.637 לי"ש.
- מ.ר.ו. דואק — 588,2 לי"ש.
- ס. דובינר — 26,3 אלף לי"ש.
- ד. פישמן — 18.297 לי"ש.
- א. פישמן — 28.9 אלף לי"ש.
- גולדמידט — 42 אלף לי"ש.
- ב. גרדסקי — 16.8 אלף לי"ש.
- ס.סי. חמדני — 8.206 לי"ש.
- ס. הפנר, רחוב השלווה 11 סביון — 34 אלף לי"ש.
- פרופסור ישי אורז — 419 לי"ש.
- אמריקן פבלישינג קומפני — 100 לי"ש.
- ס. דובינר — 51.8 אלף לי"ש.
- פרינדס אוף מבשרת ציון אדיוקיישנל סנטר, ירושלים, ת.ד. 6605 — 62.65 לי"ש.
- גרייט ישראל אורפנטס הום דיסקין, ירושלים, ת.ד. 668 — 109 לי"ש.
- כרם ביבנה — 65.97 לי"ש.
- פלסטין קווארינג אנד מיינינג תל־אביב, ת.ד. 272 — 39.63 לי"ש.
- ס. חמדני, ת"א — 16,806 לי"ש.
- ב. ישראל, תל־אביב — 2528 לי"ש.
- קורנגונדלר, רחוב ירושלים 16 בת־ים — 8403 לי"ש.
- א. קוסובסקי, תל־אביב — 8403 לי"ש.
- ר. למברי, רחוב ברזוויל, חולון — 5462 לי"ש.
- א. פינטו, בר־יוחאי 106 ירושלים — 2100 לי"ש.
- מ. רחמיזדה, ארלוזורוב 139, תל־אביב — 1963 לי"ש.
- נ. רבינוביץ, שיינקין 69 תל־אביב — 12.6 אלף לי"ש.
- ס. רוס, שמואל הנביא 50 נתניה — 23.4 אלף לי"ש.
- ל. סרוסי, רחוב בוליבר קריית־יובל ירושלים — 21 אלף לי"ש.
- מ. סוקולובסקי, תל־אביב — 18.3 אלף לי"ש.
- פ.פ. תלם, רחוב קק"ל בת־ים — 8894 לי"ש.
- י. ציפורה, ארלוזורוב 139 תל־אביב — 3867 לי"ש.

בחלק מן השמות נפלו שגיאות־כתיב. „העולם הזה" אינו מתקן שגיאות אלה, ומסתפק במסירת הרשימה כלשונה.

מנכ"ל־לישעבר בן־ציון •
בן־ציון לא ציין

חשק לו, כמו חברות־דלק, חברות־לשיווק, מלונות, כל המקורב לזנ־בר.

התברר כי בנק ישראל נתן לכמה מיפ־עלים מילווה בסכום הגדול בהרבה מה־מגיע — במיקרה אחד, של חברה שקיבלה שני מיליון לירות מילווה, היו 750 אלף לירות מיותרות!

אלה הן רק כמה דוגמות לשימוש ש־עושה זנבר בכוח שהופקד בידיו. משום כך כה מסוכן שרשימת המפקידים בבנק ארץ־ישראל—בריטניה בלונדון תהיה רק בידיו.

לפני שבוע ימים התקיים בירור בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, בקשר לטענת בנק ישראל כי הוא זכאי להחליט מי נחשב כקרוב־מישפחה של יהושע בן־ציון, ה־מנכ"ל־לשעבר של הבנק. העילה היתה סירובו של בנק ישראל לשחרר פיקדון כספי של אדם שהבנק טען כי הוא קרוב־מישפחה הדוק, וכי רק בנק ישראל מוסמך לקבוע מיהו קרוב־מישפחה.

השופט דוד וילאר, שלא האי־מין למישמעאוזניין, שיסע את נציג „בנק ישראל" ושאל, האם הוא מבקש לעצמו את הסמכות של הנאצים בגרמניה, היינו, לקבוע מיהו יהודי או מיהו קרוב־מישפחה?

ההשוואה שעשה השופט בין בנק ישראל לנאצים רחוקה, כמובן, מהמציאות, אולם התנהגותו של זנבר בנושאים שונים, כולל פרשת המפקידים בלונדון מוזרה מאד.

• עם רואה־החשבון המישטרתי, נורמן פיית.

(המשך מעמוד 15)

בשעה 05.00 הורדו הסירות לים. על כל סירה התנופף דגל המדינה.

בשעה 07.00 פתחו המצרים באש, כמצופה.

הקרב על מיבצע־ברק נמשך שלושה ימים ולילות. המצרים טיבעו את כל הסירות הישראליות. צה"ל טיבע את כל הסירות המצריות.

טנקים מצריים התקרבו לתעלה והפציצו את העמדות הישראליות. הטנקים של צה"ל השיבו אש והשמידו 12 טנקים מצריים. (מאז לא הופיעו עוד טנקים מצריים בקרבות ליד התעלה, עד למילחמת יום־הכיפורים). צה"ל איבד בחילופי־אש אלה רק שניים־שלושה טנקים משלו.

תותחים מצריים הפגיזו את עמדות צה"ל. צה"ל הפ־ציץ את ערי התעלה — סואץ, איסמעאליה וקנטרה. (ב־חילופי־אש אלה נפגעו מאש המצרים גם הערבים שנותרו בחלק ה„ישראלי" של קנטרה, וכך נולדה הבדיחה: „אם תהרוג את הערבים שלנו, אנחנו נהרוג את הערבים שלכם.")

מבין חיילי צה"ל, נהרגו במיבצע כעשרה, ונפגעו כ־ארבעים.

בתום שלושת הימים של מיבצע־ברק נסתבר כי ההב־רקה המיקרית של משה דיין הולידה שלוש עובדות־יסוד:

- **צה"ל נאחז בקו־המים של התעלה. וה־חלה הטרגדיה של קו בר־לב.**
- **התעלה שותקה כליל והפכה נתיב מת.**
- **החל החורבן של ערי־התעלה.**

בסך־הכל, יבול לא־רע לכמה דקות מזמנו של מצביא גאוני.

לידתו של ממזר

אשר מגיע חייל לעמדה קדומנית, הוא חופר ל־עצמו שוחה. כאשר פלוגה מגיעה למוצב כזה, היא חופרת עמדות ותעלות־קשר. כאשר מפגיזים אותה, היא חופרת בונקרים. זהו תהליך כימעט־אוטומטי.

חמיכה 7 שלחה 18 חוליות לתפוס נקודות לאורך התעלה. נקודות אלה נשארו במקומן אחרי סיום מיבצע־ברק. 18 הנקודות הפכו 18 מוצבים, ואחר מכן 18 מעוזים.

כך, לגמרי במיקרה, נולדה הקונספציה של קו בר־לב. לידה של ממזר.

בלי החלטה. בלי דיון. בלי מחשבה. מבלי לפתוח תיק. מבלי לחכות תוכנית־אב.

כאשר צבא — כל צבא — מחליט להקים מערכת־ביצורים, הוא מכין תוכנית־אב, שבה הוא מכנס את ה־נתונים העיקריים, כגון:

- המטרה. לשם מה מוקמת המערכת? אילו יעדים איסטראטגיים היא באה לשרת? מהי המדיניות המנחה איסטראטגיה זו?
- ניתוח פני הקרקע.
- האפשרויות השונות של האוייב, ותשובת מערכת־ההגנה עליהן.
- השיקולים העיקריים לבחירת מיקום המעוזים.
- מיקוש השטח — החל בשדות־מוקשים שמטרתם היא לתעל את ההתקפה האפשרית של האוייב באפיקים הרצויים להגנה.
- עומק הקו.
- קו העצירה.

כדי להבין את שני הסעיפים האחרונים, יש לקחת ב־חשבון שמערכת־הגנה מודרנית אינה קו על המפה. מע־רכת כזאת צריכה לכלול לפחות שלושה „קווים" עיקריים:

- **קו מוצבים קדמי.**
- **קו עיקרי**, המורכב ממיתחמים בגודל מתאים, בהתאם להתקפה הצפויה (למשל: מיתחם גדודי מול התקפת חטיבה, מיתחם חטיבתי מול אוגדה, וכו'). המית־חמים מכריחים את כוחות־האוייב לעבור ביניהם, או להת־קיפם בהתקפת־מצח, ומאפשרים את שחיקתו.
- **קו עצירה.** זהו הקו שבו יש לבלום סופית את ההתקפה. המרחק שבין הקו הקידמי ובין קו־העצירה הוא שדה־הקרב. שבו יש לבלום ולהשמיד את הכוח התוקף.

קו בר־לב לא תוכנן ולא נבנה כך. הוא היה כולו קו של מעוזים לאורך התעלה.

כלומר — הקו נבנה כולו בקו־מוצבים־קידי־מי, לא קו עיקרי ולא קו עצירה. מכחינה מילחמתית, הוא היה אכסורד. למעשה התאים רק לכט"ש — לביטחון שוטף.

ז'יגפריד הישראלי

ריכים לדעת איך נולד הקו, כתוצאה מאותה הב־רקה של דיין, כדי להבין עובדה שכימעט לא־תיאמן:

אני קובע כזה, כצורה החלטית: במטכ"ל צה"ל לא היה קיום תיק של תוכנית־אב לקו בר־לב. תיק כזה פשוט לא הוכן מעולם.

גרוע מזה:

מעולם לא נערך דיון רציני על השאלה: האם להקים בכלל קו כזה, ולשם מה? לא היה דיון כזה בממשלה, ולא היה דיון כזה במטכ"ל.

גרוע עוד יותר:

מעולם לא נערך דיון על השאלה המהו־תית: האם להיאחז בקו־המים, ומדוע?

כזכור הגיע צה"ל אל קו־המים במהלך קרבות ששת־הימים, תוך רדיפה אחרי הכוחות המצריים. הדבר לא נקבע מראש, בתוקף תפיסה איסטראטגית או מדינית כל־שהי. משה דיין עצמו התנגד לכך. על מיקריות המאו־רעות מעידה העובדה שצה"ל לא הגיע אל התעלה לכל אורכה. בקטע הצפוני הוא נעצר, משום־מה, לפני הגיעו אל גדת התעלה, אף שלא עמד מולו שום כוח צבאי יעיל. עד היום אין איש יודע בבירור מדוע, בעצם, נעצר במקום שנעצר.

בשאר הגזרות נעצרו הגייסות ליד התעלה פשוט מפני שזה נראה מקום נוח להיעצר בו, כשהמים מפ־רידים בין שני הצבאות ומהווים מעין שטח־הפקר ותעלה נגד־טנקית.

זה היה המיקרה הראשון. אחריו בא המיקרה של מיבצע־ברק, כפי שתואר לעיל. לאורך התעלה נולד קו־ביצורים פרימיטיבי. כמו שאמר ישראל טל, יצר קו זה שטח־חיכוך בלתי־נמנע. המוצבים הסטאטיים, לאורך ה־מים, היוו פיתוי עצום לתותחים המצריים. כך החלה מיל־חמת־ההתשה. וכפי שהעיר בנימין עמידרור: לא מיל־חמת־ההתשה הולידה את הקו, אלא הקו הוא שהוליד את מילחמת־ההתשה. זהו עניין של הגיון: מילחמת־ההתשה לא יכלה לפרוץ לולא היה קיים קו־הביצורים לאורך ה־תעלה, ששימש מטרה כה נוחה.

במהלך מילחמת־ההתשה היה צורך להעמיק ולשכלל את הביצורים, עוד ועוד, כדי למנוע אבידות.

עיתונאים זרים ביקרו במעוזים, וחדביקו להם את השם „קו בר־לב", (על מישקך „קו זיגפריד" הגרמני שהוקם ערב מילחמת־העולם השניה מול קו־מז'ינו הצרפתי.) מאותו רגע הפך חקו לפרה קדושה.

אפשר להתווכח על תפיסה צבאית, אך אי־אפשר ל־התווכח על קו הנושא את שמו של הרמטכ"ל. בר־לב עצמו לא היה מסוגל לעמוד מול הניפוח הזה של האגו שלו. (ומי יכול להאשימו בכך? כשמדביקים לאיש אגדת־זיגפריד חדשה, נגזל ממנו כושר־השיקול האובייקטיבי.)

כשנסתיימה מילחמת־ההתשה, היה הקו הרוס במידה רבה. מייד זינקו וניצלו את הזמן כדי לבנות מעוזים גדו־לים יותר, משוכללים יותר, יקרים יותר, באותם המקומות. מעוזים על גדות התעלה, וילות על שפת ימה של הרצליה.

ארי סותם מעוזים

בימי ההתשה נסתמו אשנבי־הירי של המעוזים, מפני שתותחי הנ"מ של המצרים ירו לתוכם. סתימת האשנבים שללה מן המעוזים את האפשרות לירות במים — המטרה העיקרית שלמענה הם הוקמו. מסיבות דומות נסתמו גם הצינורות שהונחו בתוך סוללת־העפר, ושנועדו לאותה המטרה.

כתום מילחמת־ההתשה, נבנו המעוזים מחד־דש במהירות, וגם הפעם ללא כל תוכנית. גם בשלב זה לא הוכנה שום תוכנית־אב לקו, ש־כבר נשא את שם הרמטכ"ל.

כשבא אריק שרון לפיקוד הדרום, הוא מצא שהמעוזים אינם משמשים כל מטרה של לוחמה. הם לא היו אלא מיקלטים, שאפשר היה להתחבא בהם בשעת הפגזה. אי־אפשר היה להילחם מתוכם. כדי לתקן זאת, הוסיף אריק למעוזים שתי תעלות־לחימה: אחת בחצר המעוז, ואחת למעלה, מסביב למעוז.

אריק עצמו לא האמין במעוזים, והתנגד לכל רעיון קו בר־לב (אם כי תמך בהחלט בתפיסה שיש להישאר על גדת התעלה, ולהבטיח שתישאר חסומה. הוא השמיע דיעה זו בפה מלא, אחרי שיחרורו מצה"ל, ערב מילחמת יום־הכיפורים.)

ב־1971 החלו המצרים לבנות את הרמפות — סוללות־עפר ענקיות בגובה של 15 עד 18 מטרים (גובה של בניין בן חמש־שש קומות). רמפות אלה שלטו בשטח הישראלי, לעומקו. למעוזים הישראליים, שגובהם היה שלושה־ארי־בעה מטרים בילבד, לא היתה כל תשובה לאחגר חדש זה. הם איבדו כל חשיבות צבאית, אם בכלל היתה להם כזאת אי־פעם. אריק שרון סתם בשקט רבים מהם, ואלה לא היו קיימים, למעשה, בשעה שפרצה מילחמת יום־הכיפורים.

במשך כל התהיך המכיש הזה, במשך שש שנים ושלושה חודשים, מאז הביקור ההוא של דיין בקנטרה ועד לכיבוש המעוזים בידי המצרים, לא נערך שום דיון מדיני או צבאי על תפקידו של הקו ויעדיו.

ובכך התקופה הזאת מילא משה דיין את התפקיד הכפול של שר־הביטחון ואילו תורני.

תעלה סתומה

תוצאה השניה של מיבצע ברק מעניינת עוד יותר, מבחינת הצורה שבה מתקבלות — או אינן מתקבלות — החלטות בממשלת ישראל.

כתוצאה מאותו פסוק שנפלט כימעט באקראי מפיו של דיין — „או ששנינו נשוט בתעלה, או שאף אחד לא ישוט בה" — נחסמה התעלה כליל, לא רק למעבר אוניות בין הים התיכון וים־סוף, אלא גם לשיט פנימי של ספינות־מנוע מעיר אל עיר.

אני קובע בזה החלטית: מעולם לא הוח־לט על כך בממשלת ישראל, ומעולם לא נע־רך בה על כך דיון כלשהו. החשלכות חמדי־נות והצבאיות של הנושא לא נברקו מעולם באופן יסודי על־ידי צוות כלשהו.

כאילו מעצמה נולדה כאן עובדה, שהפכה אוטומטית לדוקטרינה מדינית מחייבת.

לשווא יחפש ההיסטוריון התייחסות לבעייה זו בדברי הכנסת. בחודש שלאחר מיבצע־ברק הופיע דיין פעמיים בכנסת, נשא נאומים והשיב על שאלות. אין בדבריו זכר לבעייה זו.

אולם בהדרגה הופיעו המילים המיקריות של דיין ב־קונטרה כדוקטרינה ממשלתית. ב־20 בנובמבר 1968, ב־תשובה לשאילתה, אמר אבא אבן בכנסת: „עמדת ממ־שלת ישראל היא כי היינו והננו מוכנים לשתף פעולה בפתיחת התעלה על יסוד החוק ועיקרון השיוויון, לאמור: שהתעלה תהיה פתוחה ללא תנאי לאוניות הנושאות דגלי כל אומות העולם, לרבות ישראל."

תשובה זו באה בעיקבות ידיעה שפורסמה בדבר, שמצריים הציעה לפתוח את התעלה, ולהתיר בה העברת סחורות ישראליות, תמורת נסיגה ישראלית מן הגדה המיזרחית.

כלומר: אותו מצב עצמו שייווצר, כפי שמקווים, בעוד חודש, בעיקבות הפרדת־הכוחות.

ב־10 בדצמבר 1968 השיב אבא אבן לשאלה שלי, בדבר הצעה אמריקאית שישראל תיסוג מגדת התעלה תמורת חופש־שיט לאוניות ישראליות בה. אבא אבן סירב להשיב על שאלה זו.

תשובות אלה מעידות שבאותה עת כבר השתרש העיקרון, שישראל מעוניינת באי־פתיחת התעלה.

היא לא היתה מוכנה לאפשר את הפעלתה, על־ידי נסיגה כלשהי מן הגדה, גם תמורת מעבר סחורות ישי־ראליות. נראה שממשלת ישראל לא התלהבה אפילו מן הרעיון שהתעלה תיפתח לאוניות תחת דגל ישראלי, אם הדבר מחייב נסיגה מקו בר־לב.

הקו המגוחך היה חשוב יותר מתעלה פתו־חה.

בפועל נבחנה דוקטרינה זו כאשר הוצע לחלץ את האוניות שנשארו תקועות, מאז ששת־הימים, באגם המר. אילו סברה הממשלה שתעלה פתוחה מועילה לישראל, היתה בוודאי מעודדת את החילוץ, כדי לקבוע עובדה של שיט בנתיב־המים. הממשלה עשתה את ההיפך. היא מנעה את חילוץ האוניות על־ידי קביעת תנאים (לגבי כיוון ההפלגה, דרומה או צפונה) שהמצרים לא קיבלו אותם.

כאשר הגיעה גודרה לראשות־הממשלה, קיבלה גם גישה זו חילה של קדושה.

היא ביטאה איתה בתוקפנות עוקצנית, במלוא המחץ

(המשך בעמוד 30)

הפלגה הרח־גודל: אחת מסידות „מיבצע ברק" שמה בתעלה

במדינה

עיתונות

הפנינים של מרגלית

סערה בבית הלבן מוכיחה כי בעיני זרים, כתבי־החוץ הישראליים הם סוכני ממשלת ישראל

לא בכל יום זוכה עיתונאי לעמוד במרכז של תקרית בינלאומית. השבוע הוענק כבוד זה לכתב הארץ בארצות־הברית, דן מרגלית.

בעלי אחד הטורים הנפוצים ביותר בעיתונות האמריקאית, הצמד רונאלד נואק ורוברט אוואנס, טענו כי מאמר של מרגלית בהארץ, בו מתח ביקורת חריפה על הנשיא ג'ראלד פורד, נולד בהשראת ממשלת ישראל. חוגי הבית הלבן זועמים, לדברי שני הטוראים, מפני שהם רואים במאמר הכרזת־מלחמה של רבין על פורד, ניסיון לקומם את היהדות והקונגרס של ארצות־הברית נגד הנשיא.

סערה זו, שפרצה בדרג האמריקאי הגבוה עליון ערב פגישת הנשיא עם אנואר אל־סאדאת ויצחק רבין, יכולה להיות בעלת השלכה מרחיקת־לכת.

איך יתכן? בעיני הקורא התמים, נראית ההאשמה כולה תמוהה. איך אפשר להעלות על הדעת שכתב ישראלי בניו־יורק ישמש שופר לממשלת ירושלים? ובכלל, מה הקשר בין איש הארץ לממשלה?

אולם מישרד־החוץ האמריקאי אינו דומה לקורא תמים. הוא עוקב באופן מיקצועי אחרי פירסומים בעיתונות העולמית, ועל־כן יש לו גישה שונה לגמרי לעניין. הוא יודע דברים הנעלמים מעיני הקורא בארץ.

אחד מהם: כימעט כל הכתבים הזרים של העיתונות הישראלית אינם אלא דוברים בלתי־רשמיים של מישרד־החוץ.

שוחד ועונש. מצב זה נוצר מאז קום המדינה. בכל בירה עולמית, שיש בה קבוצה של כתבי־חוץ ישראליים קבועים, הופכים אלה חלק מכונת השגרירות הישראלית. הם מקבלים את עיקר ידיעותיהם מן השגרירות, כותבים על־פי הנחיית השגרירות, מעלימים מידע שאינו נוח לשגרירות, מחרימים אורחים ישראליים שאינם מקובלים על השגרירות, ומספקים רימזים שוטף לשגריר ולאישים מישראל.

איך נוצר מצב זה? יש לכך כמה גורמים. בין השאר:

● רבים מעיתונאי־החוץ הישראליים רואים בכך מעין שירות לאומי. הם סבורים שהם מהווים חלק ממאמץ־ההסברה הרישמי. כלפי זרים בארץ־כהונתם הם פועלים בהתנדבות כקציני־הסברה של ממשלת־ישראל, וגישה זו משתלטת גם על כתיבתם לציבור הישראלי.

● שום עיתונאי אינו יכול לפעול ביעילות, אם אינו מקובל בשגרירות. השגרירות יכולה בכל עת לנתק אותו מרוב המידע השוטף הדרוש למילוי תפקידו. לעומת זאת, יכולה השגרירות להעניק סקופים, הזמנות וכיבודים חברתיים לכתב הרוקד לפי חלילה. על־ידי שיטה של פרס ועונש, שוחד וסחיטה, ניתן להכריח כל כתב להפוך פקיד־בלא־שכר.

כל מערכות־העיתונים בישראל מודעות למצב זה, ומשלימות עימו. העורכים מתייחסים אל רוב כתבות שליחיהם בניכר כאל קומוניקאטים של השגריר המקומי — מה גם שמצבם של כתבים רבים בישראל עצמה אייו שונה בהרבה, מסיבות דומות.

סערה, זוטא. כל זה ידוע, כמובן, לכל מוסדות הממשלתיים בארצות־הברית ובארצות אחרות. אין הם מתייחסים לכתבי־החוץ הישראליים כאל עיתונאים ממערב־אירופה, למשל, אלא כאל שליחים של מדינה בעלת מישטר סמכותי.

משום כך עורר מאמרו של מרגלית סערה־זוטא בכל רחבי הצמרת האמריקאית. לשווא טען מרגלית עצמו שמאמרו נכתב על־פי הכרתו האישית, ללא תיאום עם מישהו. מרגלית אף השתדל להוכיח, על־פי לוח־הזמנים, שכלל לא יכול היה לקבל הוראה מירושלים לכתיבת מאמר שנכתב בארצות־הברית שעה קלה אחרי נאום של פורד שם. אולם טענה זו לא הרשימה את האמריקאים, מאחר שלוח־הזמנים לא מנע התייעצות של מרגלית עם השגרירות שם.

הסערה עצמה גרמה להחמרה נוספת של יחס ממשלת פורד לישראל. אולם היא חשובה עוד יותר, כראי לדימוי העיתונאי הישראלי בעיני המוסדות, בארץ שהיא מעין מולדת העיתונות הבלתי־תלויה.

מרצדס חדש בחצי מחיר

מחירה של מכונית „מרצדס" חדשה דגם 220 עולה כיום, עם המיסים, כ־270 אלף לירות. הנה מירשם חוקי לקנות אותה מכונית עצמה ב־170 אלף לירות בלבד.

קונים „מרצדס" כאילו עבור הפעלתה כמונית. מחירה בלי המיסים הוא 70 אלף לירות בלבד. רכב למוניות פטור ממס. עתה קונים רישיון ירוק למונית, שמחירו היום 100 אלף לירות.

וכך נוסעים ב„מרצדס" שהיא בתאוריה מונית, מבלי להפעילה כמונית. זה נותר, לא?

ברי־לב יתקן החוקים

שר־המיסחר־והתעשייה **חיים בר־לב** מודאג ביותר מהיעלמות מוחלטת של ההשקעות בתעשייה, בגלל המצב הלא־ברור — הן הפוליטי והן הכלכלי. בר־לב פנה למזכיר ההסתדרות, **ירוחם משל**, וביקש את תמיכת ההסתדרות להקפאת המלצות ועדת בן־שחר לגבי מיפעלים מאושרים בתעשייה, לשנתיים, כדי לאפשר למישרדו להכין הצעות־חוק חדשות שתעודדנה השקעות בתעשייה.

בר־לב הסביר למשל כי אי־גידול ה־השקעות בתעשייה רע גם למיפעלי „חברת־העובדים," וגם לפועלי התעשייה.

הבורסה

ירידה בריווחי החברה לכבלים

הרווח־לפני־מס של „החברה לכבלים" בחיפה, לשנת 1974/75, יהיה רק 9.5 מיליון לירות לעומת 12.4 מיליון לירות בשנה הקודמת. הרווח הנקי לאחר מס יהיה השנה 5 מיליון לירות, לעומת 6 אשתקד. המכירות השנה תהיינה 100 מיליון, לעומת 79 אשתקד. המאזן השנה מגלה נפילה קיצונית ברווחים, שבחלקה נגרמה ע"י השביתה הממושכת במיפעל.

בשנה שעברה חילקה החברה 15% דיבידנד. השנה צפויה הקטנת אחוז הדיבידנד ביחס לירידה בריווחיות.

אגב, לחברה הצטרף סגן־מנהל חדש, **עקיבא הררי**, לשעבר מנכ"ל „קולסו", שעזב בפיתאומיות את „קולסו" ועבר ל„חברה לכבלים."

גידול בריווחי מניב

לעומת זאת חל גידול ניכר בריווחי „מניב," חברת־ההנפקות של קונצרן „כלל." מאזני החברה, שחוכנו לצורך התשקיף מס' 20 של החברה, שיגייס 12 מיליון לירות בחודשים הקרובים, מורים על רווח נקי, בשנת 1974, של 3.7 מיליון לירות, לעומת 2.7 בשנה הקודמת.

החברה תחלק דיבידנד של 10%. ל־„מניב" קרן כללית בת 9 מיליון לירות, וממנה תחלק „מניב" השנה מניות־הטבה בשיעור של 15%.

תסביך צור של דינשטיין

יועץ האוצר לדלק ומי שהיה שנים רבות סגן־שר־האוצר, ד"ר **צבי דינשטיין**, טופח עתה לעצמו על השכם ללא־הרף. הסיבה: אין בנמצא כל גוף כלכלי שהוא אחראי עליו ואשר הפסיד אף אגורה אחת בגלל **מיכאל צור**. והכל, בגלל מה שכינה **פנחס ספיר** „תסביך־צור" שלו.

דינשטיין טען כל השנים כי צור הוא שקרן פתולוגי, הכריז תמיד כי אינו מוכן אפילו לשהות במחיצתו. כשצור, או חברה כלשהי שהוא ניהל, עשו עסקים עם בנק מסויים, היה דינשטיין בחוץ. כל הלחצים שהפעילו עליו, כאחראי לדלק, לעשות עיסקות עם הבנק של רוזנבאום, לא הועילו. רוזנבאום חבר של צור? כי־אז דינשטיין אינו עושה עימו עסקים. כך יצאה ממלכתו של דינשטיין,

יועץ דינשטיין והברון דהירוטשילד
טובל ושרץ בידו

הכוללת את ה„בנק־לפיתוח־התעשייה" וממלכת הדלק, ללא כל הפסד או קשר עם הבנק של רוזנבאום והחברות הוואדוציות שלו.

דינשטיין מספר כי כאשר החליט **הברון רוטשילד** למנות את צור כמנכ"ל „החברה לישראל," הוא נפגש אז במיוחד עם **מוקה לימון**, נציגו של הברון, והזהירו מפני צור. דינשטיין אמר למוקה כי צור יאכל אותו לארוחת־בוקר בלשונו החלקה, וכי הנאיביות שלו לא תעמוד לו מול צור. עכשיו, לאחר המפולת הגדולה, מוקה הודה באזהרה שקיבל בשעתו, ואמר לדינשטיין כמה רע הדבר שהברון לא שמע אז בעצתו.

אגב, כאשר קנתה „החברה לישראל" את בתי הזיקוק, וצור הסביר לוועדת־הכספים של הכנסת את פירטי העיסקה, שיגר דינשטיין מיכתב לאוצר ובו הודעה כי צור מרמה בהסבריו, הגדירו במיכתב כ„טובל ושרץ בידו."

היכן הגאווה הלאומית

ממשלת ישראל שותפת ביותר משליש המניות ב„בנק הבינלאומי הראשון." עוד כ־20 אחוזים מוחזקים בידי גורמים ישראלים פטריוטיים, כהתאחדות

נשיא מושביץ
ישראלים ואנגלית בפיהם

התעשיינים, ראשי ה„בנק לייצוא" לשעבר ויהלומנים גדולים. כמחצית ממניות ה־בנק בידי בנק אמריקאי, ששניים מנציגיו יושבים דרך־קבע בישיבות הנהלת הבנק, שנשיאו הוא **מרק מושביץ**.

והנה, בגלל שני הנציגים הזרים — כל מערכת הרישום של הבנק, כולל שפת ניהול הישיבות, היא אנגלית. השפה ה־עברית אינה קיימת בהנהלת הבנק. מי שיבוא לישיבת מועצת־המנהלים של ה־בנק הממשלתי הזה, יחשוב כי השפה הרישמית של ישראל היא האנגלית!

מן עובר משולחן לשולחן

נציבות מס־ההכנסה החליטה להפסיק את הנוהל הפסול שהונהג לאחרונה, לפיו מתחשבנים עם קבלנים גדולים לא מדי־שנה, אלא בתום הפרוייקט. לפני הנהגת הנוהל הפסול הזה היו פקידי־השומה קובעים לכל קבלן שומה מדי־שנה, יחסית לקצב התקדמות העבודה והמכירות גם אם לא הושלמה העבודה.

לפני כעשר שנים שינה מי שהיה סגן־נציב־מס־הכנסה את השיטה, הניהג כלפי הקבלנים הגדולים את שיטת חישוב המס רק בתום הפרוייקט כולו. הדבר איפשר לקבלנים לעבוד עם כספי המס משך שנים מיספר, עד ששילמו אותם לפי ערך נמוך יותר, בגלל האינפלציה.

אחרי הנהגת השיטה הפסולה עזב אותו סגן־נציב־מס־הכנסה את הממשלה, ופתח מישרד רואה־חשבון פרטי. הלקוחות הפרטיים הגדולים שלו היו — נכון, כל הקבלנים הגדולים ששינה להם את שיטת הגבייה. שמו של סגן הנציב הוא **יצחק מן**. זה החוזר עכשיו להיות נציב מס־ההכנסה.

אחרי שמן פתח מישרד פרטי, הוא ניהל משך כמה שנים משא־ומתן בשם לקוחותיו עם פקיד שומה בשם **אורי מרון**, שהיה אחראי לתיקי קבלנים גדולים. גם מרון עזב את הממשלה, הצטרף למישרדו של מן ומייצג מאז בהצלחה את הקבלנים הגדולים.

בשנת 1970 מתח מבקר־המדינה (עמוד 134) ביקורת קשה על השינוי שהנהיג מן. המבקר קבע כי השינוי נוגד את כללי המועצה של רואי־החשבון, שאושרו ב־דצמבר 1968. בעיקבות הערות המבקר משנים עתה במס־ההכנסה את ההוראות שוב, כפי שהיו קודם לזמנו של יצחק מן.

חוגי מיקצוע שואלים, האם ישמור הנציב החדש של מס־ההכנסה על השינוי שמחילים עתה, או האם יחזור לסורו.

פרשת מרדכי קידר, שכונה „השודד הנודד בשליחות האומה",
עומדת להתעורר מחדש עם תביעתו למישפט חוזר גלוי ופתוח

תעלומת האסיר X

„...גם בלי להתייחס לרקע של הפרשה ולפרטים שלה — הרי אפילו מה שנודע ונתפרסם היא פרשה של התעללות באדם ועבירה על יסודות החוק והמישפט ואין צורך לומר זכויות־האדם... והציבוריות שלנו עוברת על זה בשתיקה. זה לא אינטרס ביטחוני! אלה אינטרסים שילטוניים בעטיפה של אינטרסים ביטחוניים. וגם על זה עוברת־הציבוריות אצלנו בשתיקה!"

פרופסור ישעיהו לייבוביץ

באחד הלילות של חודש נובמבר 1957, נחת ב־נמל־התעופה בלוד מטוס שהגיע בטיסה ישירה מפא־ריס. בין הנוסעים שירדו ממנו היה צעיר מוצק ושזוף, בעל קומה ממוצעת, שמיקטרת היתה תקועה בפיו. שני גברים המתינו לו ליד כבש המטוס. הם החליפו עמו חיוכים ולחיצות ידיים, ליוו אותו אל אולם הנוסעים הבאים. שם עזרו לו לשאת את חפציו.

האיש הובל אל אחד החדרים שבבנין הטרמינל. נתנו לו נייר ומכשירי־כתיבה. „תכתוב דו"ח" פקד עליו ה־ממונה עליו, שהיה אחד ממקבלי פניו. הדלת נסגרה מא־חוריו והוא נשאר לבד בחדר. כעבור דקות ספורות, בעודו שקוע בכתיבה, פרצו אל החדר שלושה אנשים חמושים בתת־מקלעים, שלועיהם היו מכוונים אליו. כא־שר סובב אליהם האיש את פניו הוא הבחין שידיהם האוחזות בנשק רועדות.

היתה להם סיבה טובה לרעוד.

האיש שהם היצטוו לעצור אותו באיומי תת־מקלעים הוגדר באוזניהם כפושע מסוכן, בעל מוח שטני, אלים ונועז המסוגל לכל מעשה שבעולם כדי לחמוק ממעצר. בקול חנוק הוא התבקש להיתלוות אליהם.

כאשר הובל לבסוף אל מקום מעצרו ירד על האיש מסך של איפול ומיסתורין. מאותו רגע החל מיבצע שהוא חסר־תקדים לא רק לגבי מדינת־ישראל, אלא גם לגבי מדינות מישטרה טוטאליטריות. היה זה מיבצע להעלמת אדם, למחיקת קיומו, לטישטוש עקבותיו.

עצם המעצר נשמר בסוד ולא פורסם. כל מי שהיתה לו נגיעה ישירה או עקיפה בפרשה וידע שמץ מהעניין הוזהר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים לשתוק — אחרת יבולע לו. עצם פירסום קיומו של האיש ושמו הוכרזו כעבירה חמורה. כעבור חודש מיום המעצר, כא־שר הוכנס האיש לבית־הסוהר המרכזי ברמלה, נבנה עבורו תא בידוד מיוחד. אפילו לאסירים שבבית־הסוהר אסור היה לדעת את זהותו של האסיר הכלוא בתא ה־בידוד. הוא הוגדר לגביהם כאסיר ×, שאסור להם להת־קרב אל תאו ולהתעניין בקיומו. כך זכה אותו אגף בכלא, בו הוקם תא הבידוד לאסיר ×, למתאר: אגף האיקסים.

התעלומות שלא היו

בחברה מודרנית אין אפשרות להעלים את דבר קיומו של אדם לאורך זמן, כאילו לא היה ולא נברא מעולם. קשה לעשות זאת גם במקרים של הוצאה־להורג או רצח. יותר קשה להעלים את דבר קיומו כאשר הוא עדיין חי.

וכך, למרות מסך ההשתקה הכבד שהורד סביב היעלמו של אסיר ×, לא נשמר הסוד הכמוס אלא מיספר חודשים בילבד. כאשר חלפה כשנה מיום מעצרו של האיש, החל פושט במדינה מסע של שמועות ולחישות. באחד הימים, כאשר ביקרה אשה את אחד מקרוביה בבית־הסוהר ברמלה, הוטל לעברה פתק על ידי האסיר × שזיהה אותה. היתה זו הפעם הראשונה בה הצליח אסיר × להעביר אל העולם החיצון את הידיעה על מעצרו.

הסוד השמור פשט ברחבי המדינה כמו אש בשדה־קוצים: מרדכי („מוטקה") קידר, עצור מזה כשנה בכלא רמלה. לגבי רוב הציבור לא אמר השם דבר. אולם מיספר רב של אנשים הוכו בתדהמה. מוטקה קידר, שהיה אז בן 31, היה דמות מוכרת בחוגים רחבים. שמו הלך לפניו גם בקרב אנשים שלא ידעוהו.

כאשר דלף הסוד הכמוס החוצה אי־אפשר היה עוד

הגילוי הראשון

של העובדה שמר־דכי קידר נעצר לא בשל עבירות מיושנות שיוחסו לו ושבהן הודה, אלא בשל חשד כי ביצע פשעים בעת שהיה בשליחות לאומית רשמית של המדינה, פורסם ב**העולם הזה** 1129 ב־20 במאי 1959.

מאת

אלי תבור

עילה מדומה להחזקתו של מוטקה קידר במעצר.

הדבר נעשה בצורה של הדלפה מכוונת, שהיתה אמורה ליצור את הרושם כאילו מדובר בתפיסתו של פושע מסוכן, החשוד בביצוע שורה של מעשי רצח ושוד שבוצעו בישראל ושלא פוענחו עד אז.

ערב יום העצמאות תשי"ט, בדיוק לפני 16 שנים, פירסם ידיעות אחרונות כתבה סנסציונית בחתימת כתב המישטרה של העתון, שבתי פורטנוי: „שורת פשעים מחרידים, שהסעירו את הציבור והטרידו את טובי החוקרים במישטרת־ישראל מזה שמונה שנים, ביניהם תעלומת השוד הנועז בבנק־הפועלים בעפולה ורצח נהג־מונית בחדרה לפני שמונה שנים — הגיעו עתה לפיתרונם עם מעצרו של מרדכי קידר..." נאמר בידיעה המרעישה. הכתבה פיארה את טובי החוקרים של מישטרת־ישראל שלא נתנו מנוח לעצמם במשך שמונה שנים רצופות, עד שגילו את הפושע. „מזה שנים שמישטרת־ישראל מנהלת חקירות בלתי־פוסקות בעקבות שוד הבנק בעפולה," נאמר עוד באותה ידיעה, „מוטקה נעלם מהאופק. ...אולם מיש־טרת ישראל הוסיפה לנהל חקירות מאומצות בשוד הבנק ורצח הנהג, עד למיפנה המפתיע שחל בחקירה וגרם למעצרו של מרדכי קידר. חוקרי המישטרה עצמם הזדע־זעו מהגילויים."

חוקרי המישטרה היו ודאי מזועזעים מאוד — אחרי קריאת הידיעה בעיתון. היא גילתה להם דברים שלא ידעו מעולם. כי מישטרת־ישראל לא ניהלה כלל חקירות בלתי־פוסקות בעקבות שוד הבנק בעפולה שבוצע ב־30 בדצמבר 1951. מזה שנים שהטיפול בתיק השוד הופסק לפי הוראה מפורשת של מי שהיה אז היועץ־המשפטי לממשלת־ישראל.

בעייה של חוק ומוסר

הטיפול בתיק נפסק לא משום שהחוקרים לא הגיעו בו לתוצאות. הסיבה היתה שונה בתכלית. כבר ב־1954, חמש שנים לפני פירסום התגלית הסנסציונית של ידיעות אחרונות, ידעה המישטרה כי מרדכי קידר הוא שביצע את שוד הבנק בעפולה. יותר מזאת: כבר אז היתה בידיה הודאה מפורטת של מוטקה קידר על חלקו בביצוע השוד הזה.

מסיבות שיובהרו בהמשך סידרת כתבות זו, הורה היועץ המשפטי, בהסכמת מפכ"ל המישטרה, על סגירת התיק ואי־העמדתו של מוטקה קידר לדין.

גם בקשר לרצח נהג המונית צבי ליפסקר, שנמצא הרוג בחודש דצמבר 1950 ליד חוף הים של חדרה, לא המשיכה מישטרת־ישראל בחקירה ולא גילתה שום מימצ־אים חדשים. כאן נמשכה התעלומה, שכן מרדכי קידר, שנחשד בשעתו בביצוע הרצח, הכחיש גם אחרי שהודה בביצוע שורת פשעים אחרים, כל קשר לרצח זה.

אולם בינתיים התפרסם ברבים, מתוך כוונה להטעות, כי מוטקה קידר עצור כחשוד בביצוע שני פשעים אלה, דבר שלא היה לו אף קשר קלוש למציאות. כאשר ירד מסך האיפול שנית על מוטקה קידר, כבר לא התעניין איש בסיבות שהביאו למעצרו, למישפטו ולעונש המאסר הארוך שהוטל עליו. בדעת־הקהל ניקשרה הענשתו של קידר לפשעים אלה, למרות שלא פורסם דבר על מישפטו.

מסע ההונאה השיג את מטרתו. מוטקה נידון למאסר עולם, אחרי שהורשע במעשים שלא היו קשורים כלל לשוד בעפולה ולרצח בחדרה. הוא ריצה בכלא 17 שנים של מאסר, עד ששוחרר לפני כשנה. איש, מחוץ לחוג מצומצם של בני משפחתו, לא התעניין בו ובגורלו.

רק לפני כמה שבועות החלו אמצעי־התיקשורת להת־עניין מחדש במרדכי קידר שהפך לאזרח חופשי. הוא רואיין ברדיו ובעתונות בראיונות שהתרכזו בעיקר בתקו־

פת מאסרו הממושכת, בדיעותיו הפילוסופיות ובאמצעים בהם הצליח לשמור על כושרו הגופני והנפשי בשנות בידודו הארוכות, עד לפני שלושה שבועות.

היה זה בעת ששר־הביטחון, שמעון פרס, הופיע בפני הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב, במיפגש שאמור היה להיות דו־שיח של שאלות ותשובות. לפתע, בתוך כל השאלות על ענייני ביטחון ומדינה, התרומם מתוך קהל המאזינים מרדכי קידר, מוצק, שזוף ונמרץ כפי שהיה לפני 18 שנה, בעת שהוכנס לכלא.

הוא ניגש אל המיקרופון והיפנה שאלה לעבר שר־הביטחון. „השאלה שלי נוגעת לתחום החוק והמוסר," פתח את דבריו. „שמי מרדכי קידר. נדונתי בפני בית־דין בדלתיים סגורות. אני מניח ששר־הביטחון יודע את נסיבות מעצרי ומשפטי. אני טוען שהמישפט נגדי היה מבויים. אני מניח ששר־הביטחון יודע שעמדתי היתה והינה שאני אגיש בקשה לעריכת מישפט חוזר..."

גווייה יצאה מהקבר

ב נקודה זו איבד שר־הביטחון את סבלנותו. „האם הוא סטודנט?" שאל את הנוכחים על במת־הנשיאות. מוטקה עצמו השיב לו: „אני סטודנט מן המניין." פרס נאלץ להקשיב להמשך שאלתו.

„הוחזקתי במקום הקרוי בית־הסוהר המרכזי ברמלה שהאוכלוסיה בו היתה מעורבת. לאסירים הערבים הכלואים שם אמרו שאני איש־ביטחון לשעבר. זאת אומרת לגביהם, שאני הכנסתי אותם או את חבריהם לכלא. וזה אומר לגביהם שדמי הוא מותר והפקר. לאסירים היהודים שם אמרו שאני אסיר בטחוני, שפירושו לגביהם שאני מכרתי את המדינה, ויש רק ויכוח כמה מכרתי ובכמה.

„כשיצאתי מבית־הסוהר הסתבר לי שעקרונית המצב בתוך אינו שונה מזה שהיה בבית־הסוהר. הציבור אינו יודע ואינו יכול לדעת בשל מה נכלאתי למשך 17 שנה בכלא. יש איסור פירסום על כך. הציבור יכול להסיק לא נרפאה ממנה כל זמן שלא נחשפה כליל, כך גם פרשת מרדכי קידר תוסיף לנקר, להציק ולהטריד את מצפונה של החברה הישראלית עד שלא תבורר סופית.

זוהי אחת התעלומות העדינות ביותר בתולדותיה של ישראל.

פיתרונה אינו פשוט. הוא מסובך אפילו יותר מאשר פיתרון העסק־הביש, שכבר הפיל ממשלות בישראל וגרם לנפילתם של ענקים, כמו בן־גוריון, מעל הבמה הפוליטית.

זה מול זה ניצבים בפרשה זו שני עקרונות־יסוד עליהם מושתתת כל החברה דמוקרטית בריאה.

מצד אחד ניצב העיקרון של זכויות־הפרט במישטר דמוקרטי: חופש הדיבור שלו, פומביות מישפטו, זכותו להילחם לטיהור שמו ומחיקת אות־קין שהוטבע במצחו, לטענתו שלא בצדק.

מצד שני עומד העיקרון של קיום החברה, בתוכה חי המסכנת את ביטחונם של פרטים אחרים בחברה בה הוא חי, שאין להם כל קשר למישפטו ולמידת העוול שנגרם לו, לדעתו.

תביעה זו אינה מעוגנת רק בנימוקים תבוניים ומוסריים. היא קשורה גם בשוט המונף עליו על ידי החב"ה. מרדכי קידר נידון, אחרי שהורשע באשמת ביצוע רצח ושוד שאין להם כל קשר לשוד בעפולה או לרצח בחדרה, למאסר עולם. במונחים של שנות מאסר — מאסר־עולם הוא 20 שנות כליאה. אסיר־עולם רגיל, עשוי לצאת לחופשי רק אחרי 16 שנות מאסר, שכן לגבי אסירי־עולם אין מקובל להפחית שליש מתקופת המאסר בגין התנהגות טובה בכלא.

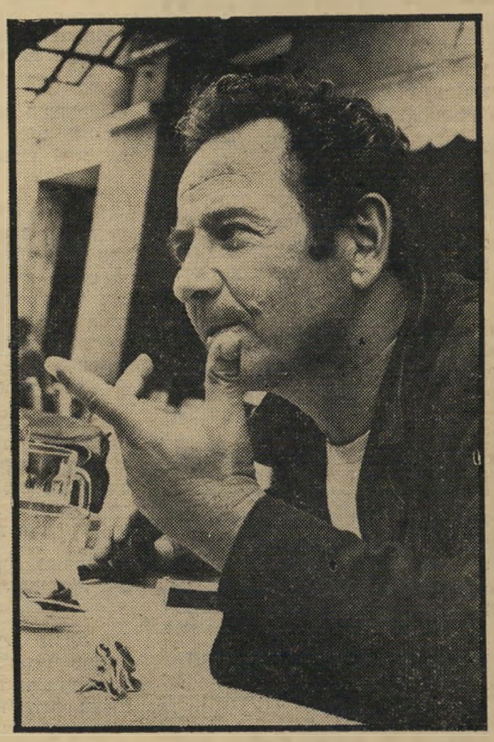

„...לא עניין אישי, עניין מיפלצתי"

מכך רק מסקנה חד־משמעית: בהתאם לנתונים שהעניק הוא חסוי ושנידונתי למאסר עולם — רק סביר הוא שהאשמות נגדי היו ביטחוניות ובוודאי מן הסוג החמור ביותר.

„שאלתי היא: מדוע לא יפרסמו הגורמים המוסמכים שמרדכי קידר לא הואשם אף פעם בעבירות בטחוניות, קל וחומר לא נשפט ולא הורשע על עבירות בטחוניות?" שמעון פרס נענץ במוטקה מבט ארוך. „היה לי רושם," סיפר מרדכי קידר אחר־כך, „שהוא ראה לפניו אדם שיצא מהקבר." פרס סובב את ראשו, פנה לכיוון אחר, התעלם משאלתו של קידר ואמר למיקרופון: „מי השואל הבא?" מוטקה התיישב במקומו והחל לפטם את מיקטרתו.

אולם הסטודנטים שנכחו באולם לא היו מוכנים לעבור לסדר־היום על שאלתו, של קידר, כפי שביקש פרס לעשות. מישהו מהסטודנטים זרק לעבר פרס מדוע אינו משיב לשאלה. „אינני חייב לענות!" אמר פרס. „אבל הזמנת לשאול אותך שאלות!" הטיחו בפניו.

פרס נאלץ היה להתייחס לשאלתו של קידר. „היה בית־דין," אמר, „שהחליט מה שהחליט. לגבי הפירסום בית־הדין החליט מה לפרסם ומה לא לפרסם."

בכך הסתיים הדו־קרב המילולי בין מרדכי קידר ושמעון פרס. אינטרמצו קצר שהיה בו כדי להצביע על העובדה כי הפרשה המיסתורית של מרדכי קידר טרם נקברה סופית. היא עשויה לחזור, לבצבץ ולהטריד מחדש. שכן, היא מסוג הפרשיות שאינן ענייננו הפרטי של פרט זה או אחר בחברה.

בדומה לפרשת העסק־הביש במצריים, שכל הניסיונות להעלימה ולטשטשה עלו בתוהו והחברה הישראלית

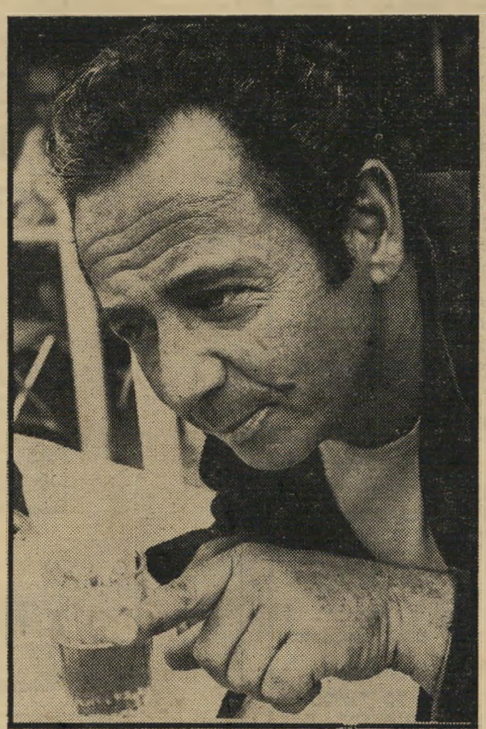

„...והצד הצודק ירווח מהגילוי"

אותו פרט וביטחונה. במיקרה זה אין מדובר במליצה או בכיסוי שנועד לחפות על סיבות אחרות.

בפרשתו של מרדכי קידר קיימת סתירה עמוקה באפשרות המימוש של שתי הזכויות גם יחד: זכותו של הפרט לצדק וזכותה של החברה לביטחון. שכן, לא מרדכי קידר הוא העלול לסכן את ביטחון החברה. עצם מאבקו למימוש זכויותיו הוא המסכן במקרה זה את שלומה של החברה.

מה שנדרש ממרדכי קידר הוא להשלים עם האפשרות שהחברה עשתה לו עוול, שללה ממנו את זכויות היסוד שלו ואת חירותו שלא בצדק — ולשתוק. נתבע ממנו להבין שמילחמתו על הצדק הפרטי שלו היא מילחמה

„...זאת רק שאלה של מתי, איפה ומי יהיה הקורבן הבא..."

עניין מיפלצתי

מ רדכי קידר שוחרר מבית־הסוהר אחרי שריצה 17 שנים מ־20 שנות המאסר בפועל של מאסר־העולם שלו. הוא שוחרר בערבות של צד שלישי. מבחינה משפטית רשאית המדינה, באמצעות מוסד מיוחד הקיים למטרה זו, להחזיר את מרדכי קידר לכלא, לריצוי שלוש שנות מאסר נוספות, גם מבלי לשפטו מחדש.

למרות היותו מודע לשתי עובדות אלה — לסיכון החברה במאבקו לצדק ולסיכון חירותו האישית — נראה כי מרדכי קידר אינו מוכן להשלים עם הגורל שגזרו עליו. השאלה שהיפנה בפומבי לשר־הביטחון שמעון פרס היתה רק הסימן הראשון לכך. הסביר מוטקה את הסיבות שהניעוהו להפר את קשר השתיקה מסביב לפרשה שלו:

„כשיצאתי מבית־הסוהר רציתי להמתין עם פתיחת מאבקי. לא היתה לי בפנים הערכת־מצב של החוץ. כשיצאתי נאמר לי שהוועדה ששיחררה אותי יכולה להתכנס בכל רגע ולהחליט על החזרתי לכלא. לא רציתי להבהיל אותם ואת כל אלה שהביאו לכליאתי. הדבר מסוכן ביותר הוא כשיש לך עסק עם מישהו מבוהל, שהאופציות העומדות לרשותו הן כה מרובות ומתוך פאניקה הוא עלול עוד ללחוץ על הכפתור הלא נכון.

„חצי שנה שתקתי. אחר־כך הלכתי ללמוד באוניברסיטה. שם היכרתי את פרופסור קרוי והפכנו לחברים באותו ערב שהיכרנו. אני הייתי מעדיף לבחור את המקום והזמן להתמודדות שלי לפי כללים של פייטר, כשהמאבק הוא על שני דברים: על מה החזיקו אותי? ואיך החזיקו אותי? עד עתה טיפלו קצת בעתונות בבעיה איך החזיקו אותי. אולם אי־אפשר להתחמק מהשאלה הראשונה. אני חייב לגרום לכך שיהיה ברור שלא שפטו אותי על עבירה ביטחונית אלא על עניין פלילי. מאוחר יותר אתפנה לטפל בבעיה איך שפטו אותי.

„תוך שנות בדידותי בבית־הסוהר זיהיתי שבמדינה המושתתת על העיקרון שהמדינה והציבור — או החברה — הם המטרה בפני עצמה והאדם הוא רק אמצעי להשגת מטרה זו, זאת רק שאלה של מתי, איפה ומי יהיה הקורבן הבא שיועלה על המיזבח. זיהיתי זאת. זה בכלל לא דבר אישי. אין מה לדבר בכלל על העניין של נקמה אישית. זה דבר הרבה יותר מיפלצתי. במדינה בה האינסטנציה המישפטית העליונה היא בית־דין צבאי בדלתיים סגורות ובה אפשר לכלוא בן־אדם במשך שבע שנים בתא מבודד — הכל יכול לקרות בה.

„צריך לקרוא לדברים בשמם. בכל עימות שהוא — לא חשוב באיזה מישור ובאיזה נושא — העיקרון הוא שהצד הצודק יכול להרוויח מגילוי דברים והצד הלא־צודק יכול להימנע מהפסד על־ידי העלמת דברים."

מוטקה קידר רוצה שהדברים ייחשפו ויבוררו עד תום בפומבי.

(המשך סידרת הכתבות על פרשת המיסתורין של מרדכי קידר — בגיליון הבא).

נוק היכה בסנוורים

(המשך מעמוד 26)

הפרימיטיבי שלה: או שאנחנו נשוט ב־תעלה, או שאף אחד לא ישוט בה. פשוט וחלק.

כל אותו זמן נשמעו קולות בודדים במ־דינה (ביניהם של האלוף מתי פלד ושלי) שטענו כי פתיחת התעלה לשיט, ובאופן זמני — עד לשלום — גם בלי מעבר יש־ראלי, היא לטובת ישראל, מאחר שתהווה מחסום טבעי לחידוש המילחמה על־ידי המצרים ותגרום ללחץ בינלאומי מתמיד לשם שמירה על השקט סביב נתיב־המים. גם על דיעה זו לא נערך מעולם דיון כלשהו בממשלה. כאשר השמעתי אותה באוזני חיים בר־לב בלישכתו, לקראת הכ־נת הכתבה עם בחירתו לאיש־השנה תשכ"ט (1969) של העולם הזה הוא פסל אותה מכל וכל.

בקיצור: אותו משה דיין חטו־עון עתה שפתיחת התעלה (ולא לאוניות המניפות דגל ישראלי) היא ערובה לאי־חידוש המילחמה: משרתת את האינטרסים של יש־ראל, הוא האיש שגרם לשיתוק מוחלט של השיט בתעלה והיה אבי הדוקטרינה ההפוכה ששימשה בממשלת ישראל במשך שש שנים.

ערי־רפאים

הוא הדין, בצורה פשוטה וברוטאלית עוד יותר, לגבי ההוצאה השלישית של מיבצע־ברק: שיתוק ערי התעלה.

כאשר הפגיזו המצרים את העמדות הח־פוזות של צה"ל על קו המים, שהוקמו כדי למנוע שיט מצרי, הפציץ צה"ל את ערי התעלה.

באלבום הרישמי של צה"ל, 1000 הימים, בעריכת תת־אלוף יצחק ארד, ניתנה ה־גירסה הרישמית של מיבצע ברק כך: „...עוד תלוייה ועומדת בעיית תיחום קו הפסקת־האש בתעלה עצמה. ישראל מב־הירה עמדתה: הקו עובר באמצע אמת־המים, ופירוש הדבר — עיקרון של הדדיות. אם פתוחה התעלה לאחד — היא פתוחה למישנהו. אם סגורה — סגורה לכל.

„ב־14 ביולי עורכת ישראל שיט־מיבחן לאורך התעלה, בקטע שבין קנטרה ל־פורט־תאופיק, בחמישה מקומות. המצרים פותחים בבאש. התקרית מתפתחת לקרב אש של טנקים וארטילריה. חיל־האוויר ה־ישראלי נכנס לפעולה. האש יורדת דרומה.

„בסואץ נדלקים בתי־זיקוק. בפורט־עיב־רהים נפגעת סוללה של תותחי־חוף. בים סוף — משחתת מיצרית.

„ביומה השני של התקרית שולחת מצ־ריים מטוסים לתקוף את כוחותינו ממיזרח לתעלה. היא מאבדת שבעה ממטוסיה. אחד ממטוסינו נופל, אך טייסו צונח בשלום בסיני.

„מושב־החירום של עצרת־האו"ם מפסיק את דיוניו, כדי לאפשר למועצת־הביטחון לסכל במשבר.

„אך בינתיים נקבעות עובדות. ההרפתקה של שליטי מצריים פו־געת באוכלוסי הערים השוכנות לאורך התעלה. גל חדש של פלי־טים נוהר מערבה.

„גל התקריות שוכך עד מהרה, ובסוף יולי מושג הסכם לאי־שיט הדדי."

עם הפצצת ערי־התעלה החלה שיטה.

במשך כל מהלך מילחמת־התש־שה, בכל פעם שהארטילריה המצ־ריית פתחה באש על מעוזי קו בר־לב, חשיבו המטוסים יחתותחים של צה"ל ביצורת הרס נוסף ב־ערים אלה, עד שהפכו לעריירפאים נטושות.

כאשר הוטבעה אח"א אילת על־ידי טיל מצרי, הגיב דיין בהשמדת בתי־זיקוק בסואץ.

היתה זאת מדיניות ישראלית. היא היתה הגיונית רק אם נת־קבלה ההנחה שפיזוק האוכלוסיה המצרית האזרחית מאיזור התע־לה, והחרבת הערים לאוריכה, הם לטובת האינטרסים המדיניים והי־צבאיים של ישראל.

אני קובע גם כאן באופן החי־טי: מעולם לא היה על כך דיון רציני בממשלת ישראל, מעולם לא הונח על שולחנה פירוט מיקצו־עי של הנימוקים בעד ונגד, ומעו־לם לא נתקבלה על כך החלטה.

זה פשוט קרה, הודות להברקה של משה דיין ופעולת צה"ל.

עכשיו בא משה דיין — אותו משה דיין — ואומר בדיוק את ההיפך: שעצם שיקומן של ערי התעלה, והחזרת חיים אזרחיים שוקקים בהן, משרת את האינטרס של ישראל ומבטיח את אי־חידוש המילחמה.

ותמורת השמעת דיעה זו, המלמדת ש־שר־הביטחון משה דיין היה כסיל גמור, מוכנים יהודי אמריקה לשלם לו אלפי דולרים, בעוד שאולמי־ההרצאות בארצות־הברית נסגרים לפני איש כמו מתי פלד, שהשמיע את אותה הדיעה לפני שש שנים ומעלה.

מופלאות דרכי היהדות האמריקאית.

דיקטטורה צבאית

אני מגלה את הפרטים הגנוזים של פרק זה כדי להוכיח עוד פעם שמשה דיין היה שר־ביטחון עלוב. חבל על הזמן והנייר. דין ההיסטוריה על כישוריו של משה דיין כבר נחרץ. האיש היה מצביא כושל, מדינאי קטסטרופלי והוגה־דיעות אפסי. בקיצור: לא־יוצלח באריזמטי.

איני חושב על העבר, אלא על ההווה והעתיד.

דיין הלך, וחברו בא במקומו. גולדה ואבן פינו את מקומותיהם לרבין ואלון.

„אולם לגבי ליקוויי־היסוד" המת־גלים בפרק זה, לא השתנה דבר.

כיום, כמו אז, אין דיונים רציניים על הכרעות מדיניות. החלטות גורליות אינן מתקבלות בתהליך של בדיקת הנתונים, שקילת פיתרונות אלטרנטיביים, התמודדות של דיעות, דיון והחלטה.

בממשלה הנוכחית, כמו בקודמותיה, כל התהליך והנוהל האלה פשוט אינם קיי־מים. אין זכר למנגנון שהיה דרוש לשם כך. בצורה נוקבת ביטא זאת, לא מכבר, אהרון יריב, כאשר פרש מן הממשלה. במיכתבו ליצחק רבין, ב־29 בינואר השנה, התלונן בהקשר זה על „דרך עבודתה של הממשלה, שאיננה נראית לי נאותה והו־למת את הצרכים."

היום תמהים משקיפים רציניים איך נעשו לפני שמונה שנים בי־היסח־הדעת דברים, שכפו על ה־מדינה מדיניות שאיש לא חשב עליה מראש. אולם היום נעשים בהיסח־הדעת דברים חדשים, הכו־פים על המדינה מדיניות לשנים הבאות.

היסטוריון בעל אירוניה דקה יכול היה לטעון כי בישראל קיימת למעשה דיק־טטורה צבאית. על אפו ועל חמתו של צה"ל. כי בהעדר הנחייה מדינית ברורה מצד הממשלה, נאלץ צה"ל לפתור בעיות מעשיות בדרך כלשהי. מתקבלות החלטות קטנות, שאינן מודרכות על־ידי שום מדי־ניות (שאיננה) אך היוצרות מצבים המכ־תיבים לממשלה מדיניות.

אין לי ספק שהמטה הכללי של צה"ל משווע להנחיות מדיניות מידי הממשלה — הנחיות שנקבעו אחרי דיון מעמיק, תוך שקילת כל הנתונים (ובכללם הצבאיים). אין לי ספק שקצינים בכירים, כמו אנשי־המפתח בכל שאר מערכות המדינה, עומ־דים בהרדה גוברת והולכת מול חזיון זה של קבוצת יהודים טובים, הקרויים „ממשלה". שאין להם היכולת והכלים ה־דרושים לקביעת מדיניות לאומית.

לאן מוביל מצב זה — על כך מדמדות תוצאותיו של „מיבצע־ברק" — מיבצע קטן, נשכח, ש־כמעט איש אינו זוכר אותו, ושאי־נו מוזכר בשום ספר היסטוריה.

אילת-תל אביב
תל אביב-אילת

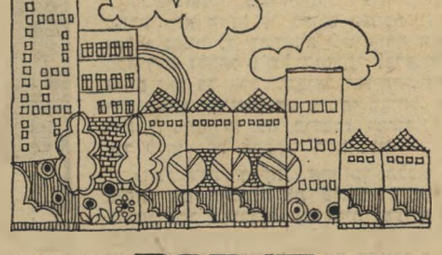

קו 393

9 נסיעות מידי יום

12 נסיעות ביום ראשון

אוטובוסים נוחים ממוזגי אויר

כל זאת ב־32 ל"י בלבד (מסלול אחד)

פרטים בכל לשכות המודיעין.

אגד-ההנהלה

דחף

במדינה

בידור

טרמפ על הנוסטלגיה

עוזם הרוח הפסיר מדענים, אך עוזם הבידור זכה בכוכבת־זמר

הם לא סתם להקה טובה, הם להקה טובה מאד," כך הגדיר העיתונאי ישעיהו („שייקה") בן־פורת את שלומית אהרון, יובל דור, עמי מנדלמן וצבי („קיקי") רוט־שטיין, משתתפי המופע הכל עובר חביבי, והסביר בכך מדוע בתר בארבעה אלה להופיע בתוכנית הראשונה של מגזין הטל־ויזיה הלילה, אותו הוא עומד להנחות.

הרביעייה העליזה הזו היא תוצר של שידוך שעשה המפיק אמנון ברנזון בין שלושת הגברים לבין שלומית אהרון ב־תוכנית־בידור שתפסה טרמפ על גל הנוס־טלגיה השוטף כעת את העולם כולו.

צעקות ומחיאות־כף. בערב, המור־כב משירים לועזיים וישראליים של שנות־החמישים, מצליחים הארבעה להביא את הדור אשר לא ידע את אלילי הרוקנ'רול דווקא, למצב שבו הוא מגיב על מישמע־אוזניו בצעקות היסטריות.

אך עד שהגיעו למצב כזה עברו אר־

הכי עובר חביבי•
במקום אוניברסיטה

בעת הצעירים, כל אחד בדרכו־שלו, את דרך־הייסורים שהיא מנת־חלקו של כל אמן צעיר בדרך אל ההכרה.

יובל, קיקי ועמי נפגשו בלהקת־התות־חנים, וכבר אז אמר עליהם המעבד והמל־חין אלדד שרים, שהוא מנהלה המוסיקלי של התוכנית, כי הם „שלושה חבר'ה רצי־ניים שעוד יגיעו רחוק." כאשר השתח־ררו מהלהקה עברו השלושה דרך אינסוף אמרגנים שהבטיחו אינסוף הבטחות, אך המכסימום שקיימו היה שיבוצם של השלושה כלהקת־ליווי או כמקהלת־רקע ב־פסטיבלים למיניהם.

קיקי, יובל ועמי התייאשו עד־כדי־כך, שהחליטו לנטוש את המוסיקה לטובת לי־מודיהם האוניברסיטאיים. ואילמלא אמנון ברנזון שפנה אליהם ברגע שלפני־האחרון, היו אולי מתוסכלים אל שורות הסוציולוגים, פסיכולוגים וכלכלנים נוספים, אבל עולם־הבידור היה מפסיד שלישייה קולית שהוג־דרה על־ידי מביני־עניין: „התשובה של 1975 ללהקת גשר־הירקון של 1965."

כוכבת חדשה. שלומית אהרון, ב־ניגוד לרעיה הגבריים, היתה כוכבת להקת פיקוד־המרכז, והתפרסמה בשיר יש לי אהוב בסיירת חרוב. לאחר שחרורה נחטפה על־ידי תיאטרון בימות להצגת מחברות החשק.

כתום הצגת הבכורה של הכל עובר חביבי היו אנשי־מיקצוע שאמרו עליה כי היא זמרת ברמתה של אסתר עופרים.

כך או כך, דבר אחד בטוח: בהכל עובר חביבי נולדה כוכבת־זמר חדשה.

---

* מימין: יובל דור, שלומית אהרון, קיקי רוטשטיין, עמי מנדלמן.

תשבץ העולם הזה 1966

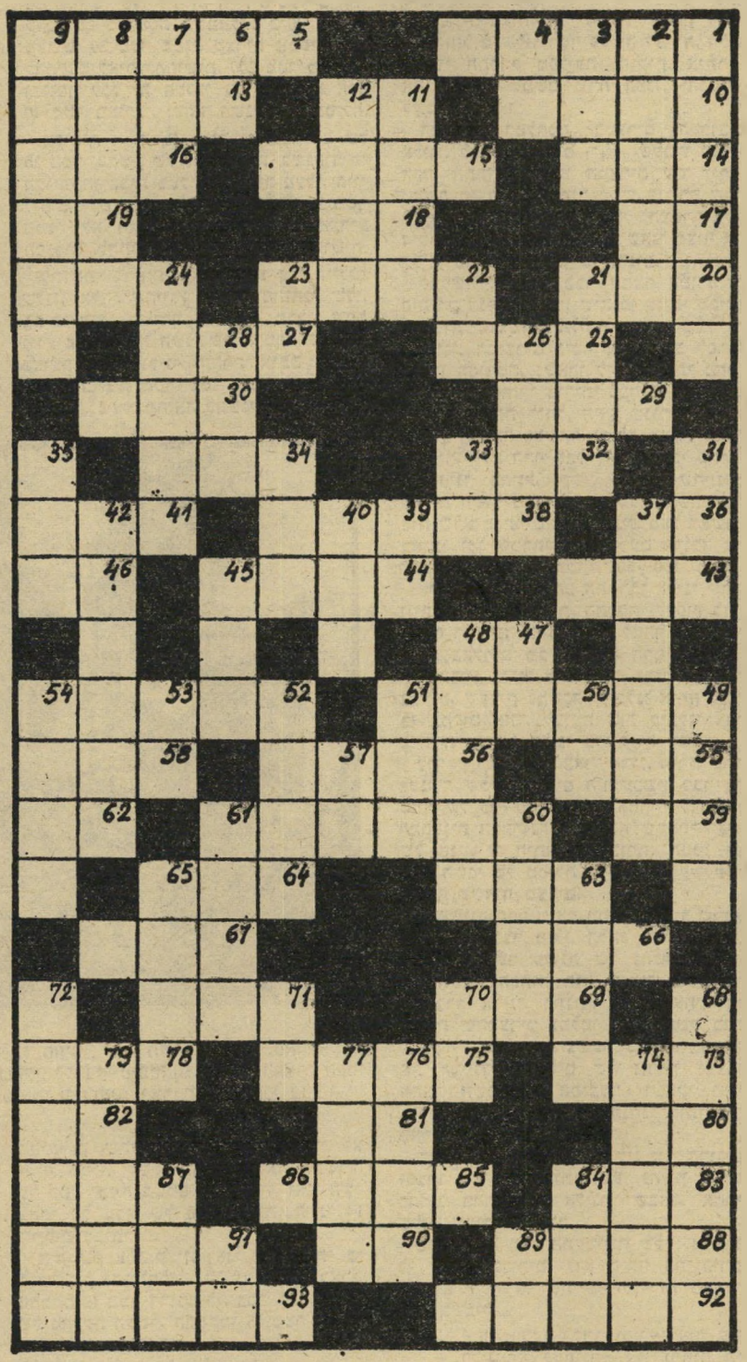

מאוזן:

1. נהר גדול ברוסיה האירופית; 5. כינוי־גנאי לעיתונאי; 10. ממהיגי תנועת־הפועלים בארץ (ש"מ); 11. „כובע" הבית; 13. שתפקידו הרישמי למסור הודעה בשם מוסד; 14. יהלום; 15. חשאי; 16. עץ־יער נפוץ בישראל; 17. בתוכו; 18. מילת־זירוז; 19. או"ם בלי ראש; 20. מקביל לקנה; 22. גלדיאטור; 24. חביב בלי קץ; 25. מין ריקוד; 27. האזנה; 29. מין מינעל; 30. התקוממות; 32. שחקנית־קולנוע הוליוודית (ש"מ); 34. בשביל; 36. בוא הנה! 38. חיל ורעדה; 41. שולי הכובע; 43. חומר מינ־רלי לבן המתקבל משריפת גיר; 44. מכרסם קוצני; 46. גם; 47. מחץ. 49. הנקודה הדרומית ביותר בארץ; 52. יישוב ותיק בארץ; 55. אני אוסר! 56. סרט בכיכובה של גילה אלמגור; 58. איכות; 59. תו־נגינה; 60. מין ריקוד; 62. אדון; 63. צליל; 64. אחת מצורות זחלי־החרקים; 66. חשוף־רגליים; 67. כעבור; 69. מחל על זכותך! 71. היא די־זהב; 73. התייפח; 75. משמשת לבניין; 78. צרתה של שרה; 80. מין משקה; 81. עיבד את הבצק; 82. מכשף; 83. תרעיל; 85. העוגה היא כזו; 87. ספר של אבא אבן; 88. עובד פשוט; 90. מכינויי האלוהות; 91. שכונה; 92. דחייה; 93. בן עם ישראל.

מאונך:

1. מן המכרסמים, נפוץ באמריקה; 2. נקנה; 3. סופה של וינה; 4. זכר בבקר; 6. תיבת־דואר (ר"ת); 7. גש הלום; 8. פרי־חה; 9. כוהן לאל ברהמה; 11. מלחין־אופרות צרפתי; 12. יחידה צבאית; 21. מדינה באפריקה; 22. אדמה המצוייה ב־נגב; 24. חבורה עליזה; 26. כריכה; 28. רדיפות־דת; 31. קערת־מרק גדולה; 33. עלוב; 34. כלל סימני השפה; 35. וניל; 37. דג־מאכל שוכן־ים; 39. עבר; 40. פרח־בוי; 42. מושב בארץ; 45. הזהב השחור; 47. מתת; 48. מין גבינה צהובה קשה; 49. עץ־מחט מצוי; 50. נהר באי־טליה; 51. נכנסו להריון; 52. מיפלגה בארץ; 53. מונח בתורת החשמל; 54. הגה; 57. מתגורר; 60. נס; 61. לקיחה מלמטה למעלה; 63. לח; 68. בית־אולפן; 70. רחמנא ליצלן (ר"ת); 71. קידומת צר־פתית; 72. מין קוקטייל; 74. היפופוטם; 76. אמורטיזציה; 77. גבוה; 79. עירי; 84. חלק מצינור־העיכול; 87. עיר־נמל בארץ; 89. סיעה מפוצלת בכנסת; 91. רך בצאן.

קשקשת 1966

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. חצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת," ת.ד. 136, תל־אביב. החג־דרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

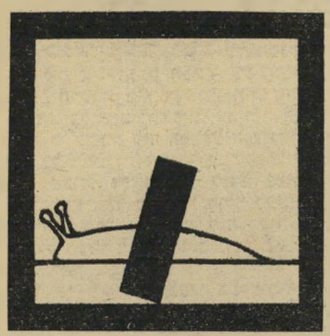

קשקשת 1964

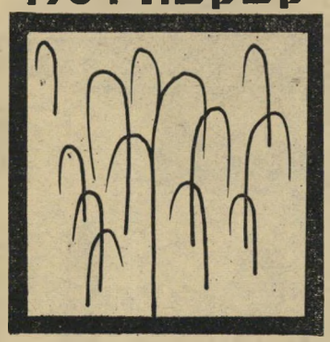

● כנס של בוגרי קשקשת, שבאו עם סדינים על ראשיהם, כי אין להם מכוניות לנסוע לדרייב־אין.
אירה פנשושה, קיבוץ נתיב־הל"ה, ד.נ. האלה

● פיפי סימולטני בבית־התינוקות.
שאול יהישלום,
רח' אורלנסקי 7, פתח־תיקווה

● מיזרקת תיווכי קיסינג'ר הולכת ופוחתת, בעיקבות כישלונותיו בישראל ובווייאט־נאם.
גיל בירמן,
רח' הגליל 1א', חיפה

● הדלת של קולגוע אלנבי אחרי ההקרנה חינם.
הלל גזית, רח' הר־ציון 11, ראשון־לציון

● קרחת מאושרת.
עמרי לוי, שד' בן־גוריון 35, תל־אביב

השבוע בדרייב אין
בשעה 7.30
הסרט לכל המשפחה
„טרזן, מלך הג'ונגל"
בשעה 9.45
בריג'יט בארדו, נטלי דילון
„רודף השמלות"

בסימונות
שמלות הריון
מכנסי הריון
טוניקות הריון
חליפות הריון
כהן מודל
תל־אביב, רח' נחלת בנימין 4, קומה ב', דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 4--2)
להזמנות ע"י פוכן: טל. 50344, ת"א

(המשך מעמוד 13)

אנשי סוללת הארטילריה, והם לא הבינו מה הוא רוצה. למעשה היה קשר אלחוטי עם כל היחידות, עם מחלקת התול"רים, הפלוגה של ב. ומפקד החטיבה.

כיתור בטווח 15 מטר

ה מג"ד עצמו ישב על הטנק וכיוון את אש הטנק הבודד על המצרים ב־תחנת־הרכבת סראפיאום. וכך שהינו שם כשעה, בלבטים ותצפית. אז חזר דן לזחל, אמר לי לשבת ליד המקלע הפלוגתי, ונסע. את כל המטרות זיהיתי במשקפת, יחד עם סרן אהוד. דן החליט לנוע צפונה, לא אמר לאף אחד מה הוא הולך לעשות. סרן יהודאי, שנהרג בקרב הזה, עוד הספיק לצעוק בקשר: „מה אתם נוסעים? יש שם עוד המון מצרים."

דן אף לא ענה. נענו בעקבותיו צפונה וחטפנו אש חזקה מכל האזור שלפנינו: מהחורשות שהיו ממש צמודות למסילת הברזל מימין לנו, מהגבעות של המיתחם החטיבתי, ומהחורשות שהיו לפנינו. מיד כדי אש. מאש זאת נפגע כנראה בארי ו־נהרג. מיד פתח כל הכח באש לעבר ה־משאית, והמצרים ירדו ממנה ותפסו מחסה בצד השני של המסילה, 40 מטר מאיתנו מזרחה.

באותו זמן חטפתי אש 15 מטר משמאלי, ממיבנה בן שני קומות. חיילים מצרים תת־קדמו גם מסימטה משמאלי: כ־20 חיילים מצרים, 20 מטר ממני. מצרים נוספים ניסו להתקדם לאורך החוּשות, 200 מטר מאיתנו. ובנוסף לכל זה חטפנו גם אש ללא הרף 40 מטר מאיתנו, מהצד השני של המסילה.

בקיצור — היינו מכותרים בטווחים של 20 מטר, בקשת של 200 מעלות, כשנקודות־המוקד הן הבית מעלינו, בעיקר מעלי, חיי־לים מצרים המנסים לחצות סימטה 30 מטר ממני, לא רחוק מהבית, וחיילים מצרים המנסים להתקדם אלינו לאורך החוּשות.

לתדהמתי ראיתי באותו רגע שני חיילים שלנו, אלה שהיינץ הוריד מהזחל שלו, באים רגלי לאורך הרמפה, מבלי שהם יודעים שמצידה השני של הרמפה שוכבים מצרים ויורים עלינו. הזהרתי אותם וכוונתי אותם הַמישה מטר ממני, בצד השני של הסימטה. נתתי הוראה להשגיח אך ורק על הבית בן שתי הקומות, ששום מצרי לא יירה ממנו. לשקי נתתי הוראה להשגיח על קטע שהיה בשטח מת כלפיו, ואני הש־גחתי על קטע של 200 מעלות. היינו 14 חיילים מכותרים.

היה שם עוד קצין, ואני השתמשתי ב־רובה של נהג זחל"ם. דן עצמו, עם בארי, התמקם 15 מטר דרומה לי. בכר, עם חיילים של מחלקת הקשר, התמקמו 15 מטר דרומה לדן, לאורך החוּשות.

מאותו רגע, ניהלנו למעשה שקי ואני — עד ששקי נפגע, — קרב־אש עם המצרים בטווחים של מ־15 עד 100 מטר מכל ה־כיוונים, אך בעיקר באזור הסימטה, שללא הרף הם ניסו לחצות אותה. לא נתתי להם. פעם הם התקרבו לאורך החוּשות — שהיו בשטח מת לשקי, אך גלויות לגבי, עד 50 מטר לשקי, מבלי שהוא הרגיש. סילקתי אותם.

גם מצד מזרח של המסילה תקפו המצרים מטווחים של 40 מטר עד 150 מטר. לא היה לנו בכלל מחסה שם.

נשארו רק 7 כדורים

כ ך נמשך הקרב כשעה ללא הרף. פתאום נשמע צרור ארוך, וראיתי שעדות נפגע בראשו קשה, ושקי לידו נפגע יחסית קל, והקציר שלידם בהלם. מסתבר שעדות הסיר את עיניו לעשיריית שנייה מהבית ואז מצרי אחד הצליח לירות בו משם.

כל אותו זמן אני הייתי עסוק עם הסימטה 20 מטר משמאלי, שממנה ניסו חיילים מצ־רים לפרוץ אלי.

הם שלטו למעשה על הגישה לבית.

לאחר שהחילונו לנוע נכנסנו למארב, הטנק נפגע מיד. הזחל שלנו עקף אותו והמשיך לנסוע, ונחלץ מארגז האש.

בפלוגה של חי. נפגעו שני זחלים, וחיי־לי הפלוגה, במקום להחלץ מארגז האש, ירדו באותו קטע מהזחל"מים, כשהם עוז־בים פצועים אחדים בוזחלים עד סוף הקרב. הם ירדו לעבר החורשות בצורה לא מאור־גנת, והיות שבחורשות היו מצרים שירו עליהם, מוסתרים מאחורי עצים ובתים, נהרגו שם עשרה חיילים שלנו, ביניהם יהודאי, ונפצעו כ־25. באזור הזה היו ה־סמג"ד, חיילי הפלוגה שנשארו, כ־30 לו־חמים ושניים מצוות הטנק שחטף טיל. אנחנו, הזחל הבודד, נענו צפונה, במטרה לעבור את הקטע הפתוח. שני חיילים מ־פלוגתו של חי. נשארו בקטע החשוף ש־לאורך המסילה. הזחל שלנו עבר את החור־שות ונכנס ממש לתוך מיתחם סראפיאום.

ראינו מיד שאנחנו בתוך מיתחם. ממולנו בטווח 20—30 מטר היו חיילים מצרים, אחד אף סימן לנו באצבעו המרכזית — „נא!" דן ראה זאת, הוריד את חיילי מיפ־קדת הגדוד מהזחל"מים והתחיל לנוע חזרה ברגל לחושות של הקטע החשוף. אני עם נהג הזחל"ם, ועם סרן בר. חיפינו עליהם מאחורנית, ונסענו אחריהם.

דן נעצר ליד שתי חושות, צמוד למסילה, מצידה המזרחי. תוך שנייה הסתבר לי שאנו מכותרים. הכנסתי את הזחל"ם רברס וקידמתי אותו לקיר החושה. נעמדתי בהצטלבות סימטאות. הספקתי לראות את הזחל של חי. שבא אחרינו, עשה את כל הסיבוב שלנו, וחזר לפלוגה שלו 300 מטר דרומה מאיתנו.

באותו רגע הבחנתי במשאית מלאה חיי־לים מצרים נעה לכיוון שלנו מהצד השני של המסילה, טווח 40 מטר מאיתנו, תוך נתתי הוראה לשקי להשגיח על הבית. הוא דיווח לי שעדות כנראה נהרג. מלאתי את הבית בעשרות רימונים, והברחתי משם את המצרים. שהיו במצב שהיו יכולים להגיע דרך הגג עד מעל לראשנו.

הידלקוּ נגמ"ש ומשאית מצריים עם טילי הלאו שהיו אתי. השתמשתי בהם לראשונה. באותו זמן שמעתי מאחורי נפץ עז. הזחל"ם שלנו חטף פגיעה ישירה. חלקו הקדמי התפרק מפגיעת בזוקות. איתרתי את העמדה שמשם נורה הפגז, והכנסתי לשם טיל לאו.

המשכנו במלחמה במצרים הקרובים אלינו. לאחר שעתיים ו־¾, שעברו כאילו דקה, התקדמו אלינו המצרים עוד יותר, והיתה סכנה של כיתור ממש בגיזרה שלי. יריתי בודדת, וקראתי לשקי להצטרף אלי. דילגנו לאזור הזחל"ם, תוך שאני מציף את הבית בן הקומותיים ברימונים.

למעשה אז היה כבר המצב חמור. זה היה רק עניין של זמן שיאפגו אותנו מכיוון החושות שנצמדנו אליהן ויופיעו מעל ל־ראשינו. המיצרים ניסו שוב ושוב לפרוץ מכיוון הסימטה. נשארו לי עוד שתי מחס־ניות בלבד, אחרי שיריתי כבר 17 מחסניות. נשכבנו מתחת לזחל. האש שנורתה אלינו מכיוון הרמפה נעשתה יעילה מאוד. המצ־רים ירו ללא הרף אבל לא התקרבו פיזית.

נעזרנו בחייל, קשר אמיץ, שהתנדב לעלות חשוף מדי פעם על גג החושה ולר־אות שלא מכתרים אותנו ממש מעל ראשנו. באותו זמן שמרתי מפיניתי עם הרובה על התקדמות מצרים מטווח 50—100 מטר.

אולם לאט לאט, הם התקרבו אלינו יותר ויותר לאורך החושות. החלטתי לקפוץ לדן, בפעם ראשונה מאז הקרב, לאחר ששמעתי אותו באלחוט מבקש ללא הרף תגבורת. הוא עדיין ביקש ארטילריה, ובגלל הטעות בניווט, שעדיין נמשכה, קיבלנו אותה כמו־בן במקום אחר. לעומת זאת קיבלנו אר־טילריה מצרית עלינו בדייקנות רבה.

ליד דן ראיתי את בארי הרוג. חזרתי מיד לעמדה שלי. המצרים היו עכשיו כבר ב־טווח של 25—30 מאיתנו. אמרתי לדן שזו המחסנית האחרונה שלי. ואז שמעתי רעש של טנק. זו היתה התיגבורת. הטנק נע בצד השני של מסילת הרכבת, הרעש שלו הבריח עשרות מצרים.

לראשונה תפסתי את ממדי הכיתור שלנו. הטנק היה כבר מולי. הלחץ מאיתנו ירד. עכשיו הופיעה פלוגה של נחשון, חצתה את השטח הפתוח תוך שימוש בעשן ו־התחברה אלינו. כוונתי אותם לאורך ה־חושות שהמצרים נמלטו מהן. הטנק כבר למעשה היה לפנינו, צפונה, כשהוא מפצפץ את המסגד. החיילים של נחשון נעצרו מהצד השני של הסימטה, ושאקי ואני גררנו את עדות ההרוג והנחנו אותו ליד בארי בתוך חדר.

מתוך 14 המכותרים היו לנו שני הרוגים ופצוע אחד, עד אותו רגע. נחשון שילם בהרוג בהתחברות אלינו, שבאה אחרי שלוש שעות של קרב.

בדקתי את מצב התחמושת שלי: נשארו לי שבעה כדורים. לוא היתה התיגבורת מאחרת דקה או שתיים, היה זה מאוחר מדי בשבילי.

על חלקו בקרב סראפיאום קי־בל אסא קדמוני * את עיטור ה־גבורה — הצל"ש הגבוה ביותר, שרק שמונה מבין לוחמי מילחמת יום־הכיפורים זכו בו. ועדת־הע־טורים נימקה את החלטתה להעניק לו את אות הגבורה בנוסח הבא:

ביום 17 באוקטובר 1973, פקד סרן אסא קדמוני על חוליה מכוח לוחמים ממיפקדת הגדוד. כוח זה נותק משאר הגדוד בסראפיאום, בתוך מיתחם של גדוד מצרי. עיקר הלחץ שהפעילו המצ־רים היה מצפון, לכיוון החוליה של סרן אסא קדמוני. לאחר זמן קצר נפצע אחד מאנשי החוליה ואחד נהרג. סרן אסא קדמוני השמיד שתי משאיות עם חיילים מצריים, ונלחם לבדו נגד כוחות מצריים גדולים שניסו להסתער על הכוח המנו־תק והגיעו עד למרחק מטרים ספורים ממנו, במשך כארבע שעות, עד שהגיע כוח החילוץ.

במעשיו אלה גילה אומץ־לב, דבקות במשימה וגבורה עילאית אגב חירוף־נפש.

* השבוע, אחרי שהעולם הזה פירסם לראשונה כי אסא קדמוני הוא מחוסר עבודה ושכל מאמציו לחזור לשירות־קבע לצה"ל נענו בשלילה, הציע צה"ל לקד־מוני, לפי הוראת שר־הביטחון, לחזור ול־התגייס לצה"ל.

סראפיאום

כך נראו חושות החימר של תחנת הרכבת סראפיאום אחרי הקרב שהתחולל בין סימטאות הכפר המצרי הקטן שצמח ליד התחנה. על קירות הבתים עדיין נראות סיסמאות בערבית, שנכתבו בבחירות.

במדינה

תיירות

ההומור של השר קול

המודעות התפרסמו תשעה חודשים — עד שהחליט השר קול, כי הן קוראות לזנות

„חוואתמה, חבש וג'בריל הזמינו מקומות ב־101 לשנה החדשה," בישרה מודעה מעל דפי מדריך־התיירות השבוע בישראל, המו־צא עבור תיירים המגיעים לישראל. ראה אותה שר־התיירות משה קול — וקולו נדם.

אך כאשר הופנתה תשומת־ליבו לשלוש מודעות נוספות במדריך הנ"ל — חזר אליו קולו. האחת, של חברת־הליווי אס־קורט, הציעה לתיירים ליווי של בן/בת־זוג לבילוי של ערב סוער, או, להבדיל, לשיחה וסעודה שקטה. השנייה הציע מסג' מוש־לם בדירתו של התייר. השלישית, פשוטה, ברורה וסולידית, קראה לתייר הבודד לפ־גוש אנשים ולעשות לו חברים בעת שהותו בישראל.

כתור בריחה. עיין השר במודעות, והחליט כי מאחריהן מסתתרים, ללא־ספק, כוונות ושירותים בלתי־מוסריים. הוא שינס מותניו, וב־28 באוגוסט 1974 הריץ אל אברהם („כושי") לוי, בעליו של המדדיך, מיכתב בזו הלשון:

„עם כל ההערכה לפירסומים שלך ולתרו־מתך לפיתוח התיירות, אני מגיע למסקנה שיותר לך וגם למישרד־התיירות שתתבטל

★ MEET PEOPLE
★ MAKE FRIENDS
and a have good time
Phone [redacted]

OUR WELL KNOWN "ESCORT SERVICE" PROVIDES YOU WITH A WIDE RANGE OF INTELLIGENT AND CHARMING PEOPLE (MALE AND FEMALE). AVAILABLE FROM A LOVELY YOUNG PARTNER FOR A SWINGING EVENING TO A GOOD CONVERSATIONALIST FOR A QUIET DINNER.
Reservations [redacted] every day
"ESCORT CLUB LTD.
TEL 880919
TEL - AVIV

Perfect Massage
at your place
Tel. [redacted]

מודעות ב„השבוע בישראל"

איפה נפגשים ג'בריל וחבש?

ההמלצה של המישרד על החוברות השבוע הזה בישראל. אתם תהיו יותר חופשיים ולא מוגבלים, ואנו לא נישא באחריות. למשל, בעמוד 22 של החוברת מיום 1.8.74 יש פירסום על הפיאנו־בר 101 בתל־אביב, ושם כתוב: „חוואתמה, חבש וג'בריל הזמינו מקומות ב־101 לשנה החדשה". אפילו בתור בדיחה זה לא מתאים להדפסה בחו־ברת מומלצת על־ידי מישרד־התיירות."

את מדריך־התיירות שלו, ועוד אחרים, מוציא „כושי" החל משנת 1962, מדי יום חמישי בשבוע. המדריך נפוץ ב־20 אלף עותקים, ומחולק חינם־אין־כסף בכל לש־כות־התיירות, בתי־המלון ושדות־התעופה בארץ, ומעניק לתייר המגיע ארצה מידע על אפשרויות־הבילוי הפתוחות בפניו.

ועכשיו: אורי גלר מכופף את חיי המין של עצמו

אורי גלר ו„אהובת חיין": אירים דוידסקו

„נשים מקבלות אורגאזם כשהן רואות אותי!"

היה **צפוי שזה** יקרה. זאת היתה רק שאלה של זמן כדי שאורי גלר, מכופף המפתחות והמזלגות הישראלי, המוסיף לשגע את העולם, יתפנה להוכיח את אונו גם בתחום המין.

והוא עשה זאת. הגיליון האחרון של יר־חון־המין הנפוץ פנטהאוז, המיתחרה בפלייבוי במידת ההעזה והחשיפה של צילומי העירום שהוא מפרסם, הקדיש לא פחות מתשעה עמודים לראיון מיוחד עם איש הפלא הישראלי. פטסי לדג'ר, עתונאית בריטית שמאמריה מתפרסמים באובזרבר, בדיילי טלגרף ובעתונים בריטיים אחרים, ראיינה את אורי גלר במשך כמה שעות במלון לונדוני, הצליחה להוציא ממנו כמה גילויים על חיי האהבה והמין שלו. בין השאר היא הוציאה מפיו את הגילוי המרעיש — העשוי אולי להועיל ללא מעט נשים — כי הוא מסוגל לבוא במגע מיני עם אשה מבלי לגעת בה בכלל.

אבל — חזון למועד. קודם כל יש לאורי גלר לבשר בשורות טובות בתחום הדת והאמונה. הראשונה שבהן: הוא מכחיש בכל תוקף שהוא המשיח.

„קודם כל, אינני רוצה שהבריות יחשבו שאני המשיח," אומר אורי. „וגם שלא יחשבו שאני איזה משה חדש או משהו דומה. אני מאמין בעומק ליבי באלוהים. אלוהים ברא את כולנו. מתחת לאלוהים אין לזה שום קשר עם מין. נשים הן הרבה יותר רגישות, הן בעלות פתיחות יתרה והן נוטות יותר להאמין מאשר גברים. יש הרבה היבטים בנשים בהן הן מתעלות על הגברים."

בנקודה זו בערך נשאל גלר האם הוא מסוגל להבחין אם אשה רוצה ללכת עמו למיטה? „כן," הוא משיב, „אבל בדרך כלל אני עושה זאת ברגש האישי שלי, מבלי להשתמש בכוחותי. אם באמת אני שואף לדעת אם היא רוצה, אני יכול להיכנס לראשה."

לא הולך לאורגיות

את בתוניו איבד אורי גלר, כך הוא מתוודה בראיון לפנטהאוז, כשהיה בן 14 או 15, בקפריסין. זאת שעשתה לו את זה היתה איזו אמנית גרמניה שהיתה, לדבריו, שתויה עד מוות. מאז, במהלך מסעותיו הרבים בעולם, אין אורי מרבה לעשות אהבה. מדוע? או, אז הנה התשובה: „זה מפני שיש לי נערה שהיא מיוחדת מאוד עבורי — איריס (דוידסקו) אותה אהבתי במשך שלוש שנים בישראל. אבל אם אני בדרך, למשל ביפאן או באמריקה, אני נוהג לבקר בקולג'ים. אם אני מחבב איזו נערה אני לוקח אותה, רק לשבוע־שבועיים. אני תמיד מבהיר להן שאין מדובר ביחסים ממושכים. יש להן חוויות מיוחדות כשהן נוסעות איתי. תמיד הן רואות דברים מהרהשים."

ועכשיו מגיעה הפצצה האמיתית. „פעם," מספר אורי גלר, „ניסיתי לעשות אהבה לנערה מבלי לגעת בה בכלל, דבר שהוא אפשרי. זה קשה מאוד לנערה להגיע לאורגזמה מבלי להשתמש בכלום. אם אני מסוגל לעשות זאת עם נערה, היא מגיעה לאורגזמה הרבה יותר מהר, מפני שהיא באמת מאמינה בכך. מצד שני שכבתי עם הרבה נערות שלא הגיעו כלל לאורגזמה."

יותר מזה לא רצה גלר להרחיב את הדיבור. „אני מתבייש בזה," הודה, „אני לא פתוח עד כדי כך. אף פעם איני עושה אהבה בנוכחות אנשים. אף פעם אני לא הולך לאורגיות. טוב... בשלשות... פעם היו לי שתי נערות, אבל לזה אי אפשר לקרוא אורגיה."

„הרבה נערות כותבות לי," מספר אורי גלר, „שהן מגיעות לאורגזם תוך כדי התבוננות בי. אבל הן מגיעות לאורגזם גם בהתבוננות באלביס פרסלי. אני עצמי זקוק להרבה מין. הייתי יכול לעשות זאת, למשל... טוב, אולי כל יום זה לא כל כך טוב. זה לא טוב ליחסים עם אשה. זה הורג את הענין. אם אתה אוהב באמת אשה אתה לא צריך להגזים בזה.

„יש לי ארבע נערות העובדות בשבילי. מליין טויופוקו, שהיא נערה חמודה. היא יש כל מיני אנרגיות בלתי סופיות. ואני מאמין שלי יש קשר לאחת מאנרגיות אלה. זה לא אלוהים. אלוהים הוא רק המשגיח. אני לא חש את עצמי כנביא. אני מרגיש רק יוצא־דופן משום שיש לי כוחות כאלה שלאף אחד אחר אין... אני מאמין שלישו היו כוחות ולמשה היו כוחות. טוב, הם לא שברו מפתחות. לא היו להם הדברים האלה. הם היו אנשים דתיים שבאו להטיף בדבר האלוהים. אני לא מטיף. מספיק שאני מאמין באלוהים."

אחרי שנתן שיחרור מההכנות הדרושות לבואו של המשיח, היתפנה אורי גלר לטפל בנשים. „מניסיוני," הוא אומר, „אני יודע שאני יכול לעבוד טוב יותר עם נשים. יש לכך הרבה סיבות פסיכולוגיות. יכול להיות שיש משהו שונה במוחותיהן. מנהלת את משרדי ונוסעת עמי לפעמים. אינגריד בולדברג, שגם כן נוסעת איתי. סולביג קלארק וסרינה. אני מתאמץ ונלחם כדי למנוע מהן לקנא זו בזו. כולן אוהבות אותי בצורה עמוקה ביותר. אני מתכוון אוהבות במובן האמיתי של המילה. אף אחת אינה רוצה להתחתן איתי מפני שהן יודעות שאני אינני רוצה להתחתן."

ולמה, נשאלת השאלה, אין מכופף־המזלגות הישראלי רוצה להתחתן?

את התשובה על כך אפשר למצוא אולי בחלק אחר של וידויו האינטימי של אורי גלר. „אני יודע שאני אמות צעיר," אמר, „אינני יודע אם זה בגלל הכוחות שבי או משהו אחר." אבל זה לא מדכא אותו. „אף פעם לא מתים באמת," הוא מבשר, „אף פעם לא מתים."

הכנסותיו של המדריך מן המודעות בלבד, התופסות כמחצית משיטחו. אך ב־11 בספטמבר כתב מנכ"ל לישכת שר־התיירות מיכתב אל כושי, הודיע לו כי הורה לא להפיץ יותר את השבוע בישראל בלישכות־התיירות. „כושי" התקשר מייד עם לישכת השר, ביקש לבטל את רוע־הגזירה, נענה כי המישרד מתכוון לבטל את חסותו על השבועון, אלא־אם־כן יבוטל פירסומן של מודעות־הזנות.

רק כדי ערב. על הצעתו לפרסם נוסח אחר של מודעות אסקורט, המציעות בני־לווייה, נאמר לו כי המישרד מוכן לאשר נוסח אחר, בתנאי כי לא תיכלל בו המילה „ערב", רחמנא ליצלן.

הוויכוח התמשך, ולבסוף לא ראה „כושי" דרך אחרת לפני אלא לפנות לבג"ץ. בעתירתו ציין, כי המודעות של אסקורט מופיעות בהשבוע בישראל כבר תישעה חודשים ואין ספק כי אנשי מישרד־התיירות כבר ראו אותן קודם־לכן. כן הוסיף, כי הפסיק מרצונו את פירסום המודעות האחרות, אף ללא בדיקה אם אכן מסתתרות מאחריהן כוונות בלתי־מוסריות.

בית־הדין הגבוה לצדק לא היסס. הוא קבע כי שר, המעניק חסות, רשאי גם להסיר מנימוקיו־שלו, ואין בית־הדין יכול להתערב בשיקוליו. „כושי" הפסיד במישפט. מתכנן עתה כמה מהלכים חדשים, על־מנת להחזיר לעצמו את ההפסד שנגרם כתוצאה מהסרת החסות.

אולם, הקשיים הנערמים על דרכו בישראל, אינם מפריעים בעדו להצליח בחו"ל. מאז החל בהוצאת המדריך שלו, לפני 13 שנים, הפך לממלכה שלמה של מדריכים. בין השאר הוא מוציא דרך־קבע מדריך כללי של ישראל, בשם בזק, הכולל את המדריך היחידי בעל־השם למיסעדות, ומהלק מיולגות, כמיטב המסורת המקובלת בעולם.

תירוץ של זנות. הוא מוציא מדריכים דוגמת בזק גם עבור ממשלות רומניה, ספרד, פורטוגל ואיטליה. רק עתה רכשה חברת־התעופה אליטליה 10 אלפים עותקים של בזק להפצה בין התיירים שלה לישראל, וחברת־ההפצה הנודעת הארפר אנד רו כוללת את מדריכי בזק בקטלוג שלה, בתואר „יוצאים־מן־הכלל, ברמה בינלאומית."

עד לפני שנתיים דומה היה שהממלכה של „כושי" מתפתחת יפה, על מי־מנוחות. אלא שאז עזבו אותו שניים מבכירי עובדיו, והקימו מדריך שבועי מתחרה, בשם הלו ישראל. בעלי מדריך זה פנו אף הם למישרד־התיירות, ודרשו שיעניק להם את חסותו — או יסיר אותה מן המדריך של מורם־זרבם.

מה קרה שם בדיוק — עדיין לא ברור, אך עובדה היא שלבסוף השתמש המישרד באמתלת מודעות־הזנות, להצדקת הסרת חסותו מעל המדריך הוותיק והמבוסס.

עיריות

גם לאשת ראש העיר מיחר

פקחי עיריית ירושלים מופקדים עך שמירת מקומות־חניה לראש־העיר ושתי נשים

כיכר דניאל אוסטר בירושלים, היא אחת מבעיות־החנייה החמורות ביותר בבירה. בניין העירייה, שאליו מגיעים עשרות אורחים חשובים ואישיים של ראש העיר טדי קולק, ניצב בכיכר זו. מבלי שאפשר יהיה למצוא מקום־חנייה למכוניות המכובדים הרבים.

ליד הכניסה לבית־העירייה, שומרים פקחים עירוניים לבושי־מדים את מקום־החנייה המכובד עבור שתי מכוניות: למכונית הווולוו החדשה של ראש־העיר, ולמכוניתה של רות חשין, מנהלת קרן ירושלים, היא הקרן הפרטית של קולק.

גם לאשת ראש־העיר. איש מעובדי העירייה הבכירים ובחריה לא העז מעולם להתמרד כנגד ההעדפה בשמירת מקום־החנייה עבור רות חשין, משום שלכולם היה ידוע שההוראה לשמור מקום למכוניתה היתה הוראתו האישית של ראש העיר.

רק אשה אחת בירושלים לא ידעה זאת. תמר קולק, אשתו של ראש העיר, הגיעה לביקור במישרדו של בעלה ולא מצאה שם מקום־חנייה. פקחי העירייה לא התירו לה לחנות במקום הריק שהיה מיועד למכוניתה של רות חשין.

תמר קולק התלוננה אצל בעלה. עכשיו מופקדים פקחי העיריה לשמור במשך **כל** שעות היום על מקום־חנייה למכונית נוספת: הפורד אסקורט של רעיית ראש־העיר.

רק שלא תהיה מלחמה...

...אבל להתכונן צריך

מיקלטי פלדה סטנדרטיים X+

* מיקלטי פלדה × +, × + ×, הינם פרי מחקר ופיתוח ישראלי ועמדו במבחנים מעשיים עם חומרי נפץ; מאושרים ע"י מפקדת ראש הג"א.
* דגם × + קולט בישיבה 15 איש; דגם × + × : 30 איש.
* המיקלט הוא תת קרקעי למחצה ובהוספת 6 מדרגות תת קרקעי לחלוטין.
* מתוכנן לקליטת מערכות חשמל, איורור, סינון גזים ועוד.
* מתאים למשפחות, שכונות, גני ילדים, בתי־מלאכה, מפעלים, מושבים, קיבוצים ועוד. * זמן התקנה: יום אחד!
* מיקלטי פלדה: × +, × + ×, בעלי עמידות גבוהה בפני הפצצות.

מירומית
מפעלי מתכת אשקלון בע"מ

אגף המקלטים:
איתמר בן אב"י 7 טל 253468 ת"א
משרד ראשי:
מונטיפיורי 42, ת"א טל. 299481-4

אם אתה צעיר ורוצה לחסוך בא לעבוד בנמל אילת

לנמל אילת דרושים עובדים עד גיל 35,
אחרי שירות צבאי
ובעלי כושר גופני טוב
למקצוע הסווארות.

בעבודה זו תוכל להגיע
למשכורת ממוצעת של 1,500.- ל"י
נטו לחודש.
ישנה אפשרות להכנסה נוספת
על ידי עבודה בשעות נוספות.

מגורים וארוחות יינתנו לך
בבית הנמלן (מלון) במחיר מינימלי
כך שתוכל לחסוך את מרבית משכורתך.

לבעלי משפחות
תינתן עזרה בדיור לאחר תקופת נסיון.

כמו כן דרושים
מחסנאים
בעלי ידיעה בעברית ובחשבון.

המעוניינים לעבוד בנמל אילת
יפנו בכל יום ששי
בין השעות 9.00 - 12.00
למשרד הראשי - רשות הנמלים
בית מעיא, דרך פתח־תקוה 74 תל־אביב.

קופח א. חדר 426.

נא להביא תעודת זהות
ופנקס מילואים.
ניתן גם לפנות בכתב
למדור כח־אדם
נמל אילת - ת.ד. 37, אילת.

לשכת הפרסום הממשלתית

טלוויזיה

צל"ש

אוטובוס ושמו הצלחה

לכתב החדש של מחלקת החדשות **מיכאל** („מוקי") **הדר**, עבור כתבתו שהופיעה במבט, על השכונה החדשה והבעייתית של ירושלים „נווה יעקב". הדר הצליח לתאר את בעיות קליטת הדיירים החדשים, בני העדות השונות, בדרך בלתי־שיגרתית — כשהוא משתמש בתחנות־האוטובוס השונות שבשכונה, כדי להמחיש בפני הצופים את ההבדלים העצומים בין חלקיה השונים.

למרות שנושא ההבדלים העדתיים נדון כבר פעמים רבות בכתבות מבט הצליח הדר, בכישרון רב, להציג כתבה ציבעונית ובלתי־שיגרתית.

מאחרי המסך

אמונים לאמונים

האחראי על המחלקה לתוכניות הדת בטלוויזיה, **אדיר זיק**, נקרא לפני מיספר שבועות לשיחה אל מנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני**, ומנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן**.

השניים נזפו בו על כי תוכניתו השבועית במוצאי־שבת, הפכה תוכניתם הפר־

עורך זיק
זיק של אמונים

טית של אנשי גוש־אמונים ו**חנן פורת**, אשר הופיע כבר פעמים אחדות בתוכנית זו.

זיק הודיע למנהליו כי הוא עצמו חבר גוש־אמונים, אלה הן דיעותיו, ולכן הן משתקפות בתוכניות שאותן הוא עורך ומפיק, ולא עולה כלל על דעתו לשנות מצב־דברים זה.

הוא גם הציע לליבני וצוקרמן להתפטר, אם הקו הפוליטי המובע בתוכניותיו אינו נושא חן בעיניהם.

השניים נדהמו מתקיפותו הרבה, הפכו מאשימים למתנצלים, ואילו זיק ממשיך להביא בפני הצופים את דיעותיו ודיעות אנשי גוש־אמונים.

מנהלי־האולפנים יתפוטרו

בעוד מנהל מחלקת־ההנדסה ברשות־השידור, **שלמה גל**, יישאר כפי הנראה בתפקידו, עומד להתפוטר בימים הקרובים מהנדס־האולפנים של הרדיו, **משה ברזובסקי**. ברזובסקי הוא האחראי על כל הצד הטכני וההנדסי של הרדיו.

שבועות מיספר אחריו יתפוטר מהנדס האולפנים של הטלוויזיה, **ליאוניד סטרשון**, האחראי הישיר לתקלות הרבות המתרחשות בשידורי הטלוויזיה.

ייתכן כי בעיקבות שינויים אלה תחול רגיעת־מה במחלקת ההנדסה של רשות השידור, והטכנאים יסירו את איומי השביתה הרבים שלהם. ואז אולי יזכו אף הצופים לשידורים עם פחות תקלות.

מנהלת־מדור זמורה
מועמדת המנכ"ל

שדרן פינסקר
מועמד הוועד

שינויים בחדשות

למרות הכחשותיו עזב **טיביה סער** למעשה את הטלוויזיה ופרישתו זו, בין אם תהיה חופשה ארוכה ללא תשלום או התפטרות של ממש, הביאה למיספר שינויים במחלקת החדשות, לה היה שייך.

סער היה, יחד עם **שמעון טספר**, אחד משני הכתבים לענייני פוליטיים ונושאי מיפלגות והכתב הפרלמנטרי של הטלוויזיה, יחד עם **עמוס ארבל**. עתה החליט **דן שיקון** לנסות את **אלימלך רם** ככתב פרלמנטרי, ואילו ראש מערכת תל־אביב, **דן רביב**, מוגה להיות בנוסף ל־תפקידו כראש המערכת, הכתב הארצי ל־ענייני מפלגות.

לרביב, אשר כבר הוכיח עצמו ככתב טוב לענייני מפלגות, כאשר עסק בנושא

כתב רביב
עניין של מיפלגות

זה וכאשר ענייני המיפלגות היו באיזור שיפוטו, תל־אביב, זו התקדמות גדולה בעבודתו בטלוויזיה ונראה כי מינוי זה, שלא כמינויים רבים אחרים, יתגלה כ־מוצלח.

רביב מתייחס לתפקיד זה ברצינות רבה, ובלבו כבר התגבשו רעיונות חדשניים, כדי להפוך את הדיווח על ענייני המיפ־לגות והתנועות הפוליטיות למעניין יותר, וגם כדי להנהיג קריטריונים אובייקטי־ביים שימנעו תופעות של העדפה והפלייה.

הדיון על המיבנה

נראה כי הנהלת רשות־השידור סיבכה עצמה לחודשים רבים של דיונים, עם קבלת הצעתו של מנכ"ל מישרד־החינוך, אלוף (מיל.) **אהרון פרס**, לדון בשינוי מיבנה רשות השידור.

אחת הבעיות העומדות בפני ההנהלה היא מינוי מנהל הרדיו. ההנהלה החליטה לכרוך את הדיון במינוי מנהל הרדיו על־ידה עם הדיון בהצעת המיבנה אך נתקלה בהתנגדות חריפה של אגודת ה־עיתונאים בירושלים, ותצטרך להפריד בין שני הדיונים.

המאבק על תפקיד מנהל הרדיו עומד להתמקד בין שתי דמויות: המועמדת ש־ביקרה חפץ מנכ"ל רשות השידור, **יצחק ליבני**, היא האחראית על תוכניות המו־

סיקה ברדיו **מיכי זמורה** והמועמד בו תומכים רבים מחברי ההנהלה, כתב הרשות בלונדון **חגי פינסקר**. כשתצ־טרך ההנהלה להחליט בין השניים, יהיה זה ללא ספק בחינת כוחה של ההנהלה לעומת זה של מנכ"ל הרשות.

אך ייתכן שליבני ייאלץ לוותר להנהלה, כדי להשיג ניצחון בחזית אחרת, חזית שינוי המיבנה. שתי ההצעות אשר הועלו, בינתיים באופן בלתי־רישמי, **שתיהן** תב־טלנה או תנטרלנה למעשה את תפקידו של מנכ"ל רשות־השידור.

ההצעה האחת אומרת כי יש להפריד בין הרדיו לבין הטלוויזיה, להפכן לשתי רשויות עצמאיות שבראש כל אחת מהן יעמוד מנכ"ל. פירושה של הצעה זו הוא ביטול־למעשה של תפקיד מנכ"ל הרשות המשותפת.

ההצעה השנייה, אשר כבר הועלתה פעם, טוענת כי יש להוציא מידי רשות־השידור את נושא החדשות ולבנות רשות חדשה, משותפת לרדיו ולטלוויזיה, ש־תהיה אחראית על החדשות.

אם תתקבל הצעה זו יהפכו תפקידי מנ־כ"ל הרשות ומנהלי הרדיו והטלוויזיה כימעט בלתי־חשובים, בעוד שעיקר הכו־בד יעבור אל מנהל הרשות החדשה, שתעסוק בחדשות.

מובן שריכוז כזה של כל חדשות הרדיו והטלוויזיה ביד אחת הוא סכנה חמורה לדמוקרטיה, מכיוון שמנהל הרשות לחד־שות יהפוך לדיקטטור פוליטי, כשבידו מכשיר חסר־רסן לשטיפת־מוח, לגזיזת חד־שות ולרימום בעלי־חסותו.

אם תועלה ההצעה רשמית וברצינות, בוודאי תגרום למאבק ציבורי חסר־תקדים על דמות כלי־התקשורת הממלכתיים.

„סיפור של מים"

מי כתב סיפור על מים?

יתכן ששאלה זו הטרידה כמה צופים, שקיומו של סיפור זה נודע להם לרא־שונה בדרך אגב, בשעה שהטלוויזיה שיד־רה סרט בריטי על העירום באמנות. ב־מהלך הסרט המעניין רואיינו כמה נשים, אחת מהן הסתמכה, בדבריה, על ספר הקרוי „סיפור של מים".

מי שלא עקב אחרי התרגום של דבורה שטיינהארט, אלא הקשיב לדיבור האנגלי, ידע כי המרואיינת דיברה על אחד ה־ספרים המפורסמים ביותר של התקופה — ספר ספרותי־פורנוגראפי שהיכה גלים ב־צרפת, אחרי שהופיע ללא חתימת הכותבת, אך בהמלצת חבר האקדמיה הצרפתית. האשה בסרט הזכירה את שמו במקור ה־צרפתי — HISTOIRE D'O („סיפורה של או"). „או" הוא הכינוי של גיבורת הספר — האות הראשונה של שמה שאינו מוזכר במלואו בספר כלל.

המתרגמת שטיינהרט היא נערה מבית טוב, הדוגלת ברמה מוסרית גבוהה. משום כך אינה מבינה, כמובן, בפורנוגרפיה — אפילו כשהיא באה בהמלצה של האקדמיה הצרפתית. ממילא גם לא שמעה מעולם על ספר בשם סיפורה של או — גם לא אחרי שהוחל כבר בהסרטתו, כשהוא נו־שא לסיפורים ולוויכוחים בעיתונות ה־עולמית והישראלית. היא הקשיבה לצליל המלים. היה נדמה לה ששם הספר הוא HISTOIRE D'EAU.

וכך נולד התרגום העברי: „סיפור של מים".

את מחפשת אושר בחיים?
כ„מטרימוניאל" תמצאי את
החפר לך
פני עוד היום ל„מטרימוניאל".
„מטרימוניאל", שמאי 23, ירושלים,
טלפון: 02—234334

בעיות ולבטים
בחיי המין
מ א ת
הד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

קולנוע

שחקנים

נערת הסוודר חוגגת שוב

מה ייאמר ל„נערת הסוודר", כשהיא בת 54? לא, אין זה הגיל האידיאלי לה־שיב על כינוי מסוג זה. אבל הקהל שמילא את הצגת־הגאלה המיוחדת במנהאטן, שאג בקול: „אנחנו אוהבים אותך, לנה!"

הצעירה מכולן. היום, כשהיא בת 54, מופיעה לנה טרנר בערב־יחיד המגיש מיבחר קטעים מסרטיה, וכולל שאלות ות־שובות בשיתוף הקהל.

„הקהל עדיין שלי," גאתה בה השימחה למראה ולמישמע המעריצים מכל הגילים, שהריעו לה ארוכות. ואכן, הכוכבת טרנר זוהרת עדיין. בשיער כסוף, חזה שופע, וכל מה שמאפיין אשה שהיתה סמל־סכס למיליונים, אותו סכס־אפיל שלאחרונה מדיר רגליו מן הבד.

„היו זמנים, שלכל חתיכה סכסית שהו־פיעה על הבד נחוץ היה כינוי כלשהו. עד היום אינני יודעת מי המציא לי את הכינוי ‚נערת הסוודר' — אך אם אגלה זאת אי פעם ———" היא אומרת.

לנה טרנר, האחרונה בסידרת „הנשים האגדתיות של הבד", שהוזמנה על־ידי המפיק ג'ון ספרינגר לערב מסוג זה, היא

לנה טרנר (1940)
נערת סוודר —

למעשה הצעירה מבין קודמותיה: ג'ון קרו־פורד, בט דייוויס ורוזלינד ראסל מתקר־בות לגיל ה־70.

בתחילה היתה עצבנית במקצת, אבל אחרי דקות אחדות השתחררה לחלוטין, אחרי הקרנת קטע מסרט שבו שיחקה לצד קלארק גייבל, אותו ליוותה בסיפור על גומי־הלעיסה שנהגה ללעוס בשעת ההס־רטה, ואשר כתוצאה מהתנגשות־שפתיים מוסרטת נתקע לפארטנר שלה, גייבל, בין שיניו התותבות.

למראה הקטע מן הסרט השיבה הביתה, נדמה היה כי למעשה היתה לנה טרנר שחקנית טובה יותר משנוהגים מבקרי־הקולנוע לומר עליה.

לאחר הערב הודתה לנה, כי הופעה מסוג זה גרמה לה לבטים רבים: „כש־פנה אלי המפיק, ואמר שהוא רוצה לערוך ערב של מחווה לכבודי, ענית לו: ‚מחווה למי, מחווה למה? ‚הרי עדיין אינני שייכת לעבר.' האם נראיתי כמו פריט של אלטע זאכען, הערב?"

תדריך

תל־אביב

★★★ **זהו בידור** (חן, אורצות־הברית) — אילו היה במאי ישן כוכב עליון חוזה בכמה מן הקטעים המובאים בזה, אולי היה לומד כיצד יש לביים סרטים מוסי־קליים. מי שזוכר את ג'ין קלי, פרד אס־טייר, ג'ינג'ר רוג'רס או ג'ודי גרלנד, יודע מה מצפה לו. מי שלא ראה אותם — ילך ויראה את הוליווד בתפארתה.

פרווה אמיתית
מכבש מרינגו אוסטרלי
בעיבוד אנגלי חדיש.

ייבוא בגוונים שונים
להשיג במידות כבש שונות.

מפיצים:
ח.י.גולדה
טפטים ושטיחים בלעדיים

תל אביב, רח' בן יהודה 244
טל. 444092, 452049

להשיג אצל: חיפה, „חזי־שקליס", הכל בו חגדול לווילונות, שטיחים וטפטים, רח' חרצליה 6. לוד, „דירת־נוי", שדרות צה"ל 26.

מיבצע מיוחד לחיילים
כל חייל שיחתום בחודש אפריל על „העולם הזה"
יקבל הנחה של 40%
השבועון יישלח רק לדואר צבאי

למכירה
ניקון אפ.
פוטומיק פ.ט.נ.
עם עדשה 35 מ"מ
טל. 444747

תן טרמפ לחייל

**** **ראקימב ויסיאן** (לימור, צרפת) — נער כפרי רוצה להדגים בפני סביבתו שיש לו חשיבות כלשהי, ומצטרף למישטרה הנאצית בצרפת הכבושה. תב־שיל שלא נעם לחיך הצרפתים, ויש בו אזהרה רצינית לעולם, האדיש גם כיום כלפי הפאשיזם והשלכותיו על הטבע הא־נושי.

*** **ברובע הסיני** (מוגרבי, אר־צות־הברית) — רומן פולנסקי במותחן סו־טה במיקצת, על שערוריית־מים בלוס־אנ־ג'לס של שנות השלושים, ועל בלש פרטי (ג'ק ניקולסון) המסתבך עם אשה מיסתורית (פיי דאנאוויי) ולומד את ליקחו בדרך הקשה.

*** **הפרט האחרון** (פריס, ארצות־הברית) — שוב ג'ק ניקולסון, הפעם כמלח המלווה חייל צעיר לכלא, ורוצה להוכיח לו פרק בהילכות־החיים קודם שייכלא מאחרי סורג ובריח.

*** **תמונות מחיי־נישואין** (צפון, שוודיה) — כל זוג נשוי יוכל למצוא כאן כמה תמונות שיתאימו לאלבומו הפר־טי, וזו הסיבה לכך שניצחונו של ברגמן חגג בכל מקום שאליו הגיע. עמוק, אנושי ונוגע־ללב.

*** **מיסתורי האורגניזם** (תכלת, יוגוסלביה) — תורת רייך משמשת לבמאי היוגוסלבי דוג'ן מאקאבייב בסיס להרצאת התיאוריות הפוליטיות שלו, ביחס למש־מעותן של מהפיכות בעולם. מרתק.

ירושלים

*** **וינסנט, פוך, פרנסיא, וכך האחרים** (אורגיל, צרפת) — סירטו הב־של של קלוד סוטה (סזר ורוזלי) על אנ־שים בגיל הארבעים, המגלים פיתאום שלא הצליחו לממש את שאיפות האושר שלהם ואינם מה שרצו להיות.

*** **רצח באוריינט־אכספרס** (הבירה, אנגליה) — רב־מכר של אגאטה כריסטי משחזר בהומור ובאלגנטיות את מסעה של הרכבת המפורסמת, עם רשי־מה ארוכה של שחקנים — ובראשם אל־ברט פיניי כהרקולה פוארו.

דנה טרנר עכשיו
— או פריט של אלטע זאכן

חיפה

** **טחנת־הרוח השחורה** (ארמון, אנגליה) — דון סיגל מביים בבריטניה ביצילות ובקולנועיות עילאית, אבל בתס־ריט לא־משכנע. שחקנים מצויינים: מייקל קיין ודונלד פלזנס.

*** **המיגדל הזוהט** (אורה, אר־צות־הברית) — שיאים חדשים בהמצאו־תיה של הוליוד. בניין בן 138 קומות עולה באש לתפארת, בגלל מחדל של הקב־לנים שבנוהו. מן הדברים שבינתיים ניתן לפגוש רק על בד הקולנוע.

** **נטסבי הגדול** (פאר, ארצות־הברית) — סיפורו של סקוט פיצג'ראלד על אהבתה של דייזי היפהפייה והמפונקת לגטסבי, שלא הצליח להגיע למעמד האנ־שים היפים — טובע בים של שמאלץ. בחירתה של מיא פארו תמוהה, נוכח דמו־תו המבריקה של רוברט רדפורד ומיש־חקו המשובח של סם ווטרסטון.

אדז'אני וקורסל: אין הבנה במישפחה

צער גידול בנות

סטירת לחי (פאר, תל־אביב, צרפת) — איזבל אדז'אני היא התגלית הגדולה ביותר של צרפת בשנת 1974. מאלמוניות קפצה, עוד לפני גיל 18, אל סידרת של ארבעה תפקידים ראשיים בקומדי־פרנסז, התיאטרון הלאומי השמרני של צרפת, ועוד לפני שיצא לאור סרט זה, כבר החלה לעבוד על סרט חדש עם חביב שחקניות הקולנוע, פרנסואה טריפו.

זהו עימות בין דורות, עשוי במיקצועיות רבה על־ידי קלוד פינוטו, מי שהיה במשך שנים אסיסטנט, תסריטאי ומציל־ברגע־האחרון־של־סרטים־במצב־נואש, עד שביים לפני כשנתיים את סירטו הראשון.

לינו ונטורה מגלם אב, פרופסור לגיאוגרפיה, המגדל בכוחות־עצמו את בתו (איזבל אדז'אני) שהגיעה לגיל בג־רות. השניים קשורים מאוד זה לזה, אלא שהבדלי מוסר, מושגים על החיים והכנה לקראת העתיד מהווים גם אצ־לם, נושא לוויכוחים בלתי־נמנעים. האב חי עם ידידה שהבת מסמפטת, וכאשר הוא רואה בלשים מכים סטו־דנט, הוא קופץ להצילו. אבל כשהבת אומרת כי היתה רוצה לחיות עם ידיד, או כשהיא נשברת בבחינות באוניברסיטה, אין הוא מסוגל להבין לרוחה.

למרות שהעלילה אינה בנויה תמיד על הצד החזק ביותר, וכמה פעמים במשך הסרט נדמה כאילו הגיעה לקיצה, הרי טיבעיותם של ונטורה ואדז'אני, הדיאלוגים הפשוטים והאמינים, והימנעות מכוונת מזוהר מוגזם, הופ־כים את הסרט לביקור חטוף וחביב בחיקה של מישפחה צרפתית. ורק חבל שאין בישראל בעיות כאלו שיש להם שם.

ניילי ואלייאן: חיוורים וחלושים

נוטוסי צה"ל נגד ישו

ישו כוכב עליון (דקל, תל־אביב, ארצות־הברית) — במקורו נכתב ישו כוכב עליון לצורך תק־ליט. הצלחתו הפכה אותו למחזמר, שעיקרו תעלולי במה שנועדו לטייח את דלות העלילה ושיטחיות ה„פאסיון" היומרני, שהוסיף מיקצבי־רוק סוחפים לחייו של הנוצרי, אבל הוא דיגדג רק בקושי את המישטח החיצוני של תו־רתו, המשמשת היום כמדריך רוחני למרבית העולם המערבי.

הסרט הוא עוד יותר שיטחי, חיצוני ויומרני מכל הצורות הקודמות שלבשה אורטוריית־פופ זו. הבימאי נור־מן ג'ואיסון משתמש בנופי מידבר יהודה והנגב כרקע, וכך הופך הטבע החלק המוצלח ביותר של המיבצע. כי הצלם דאגלס סלוקומב, והמעצב ריצ'רד מקדונלד (שניהם הרבו לעבוד עם ג'וזף לוזי), הופכים את מרחבי ארץ־ישראל לחווייה פוטוגנית, שמשום־מה מעולם לא באה לידי ביטוי בסרטים ישראליים.

אלא שבתוך מרחבי המידבריות המדהימים מחוויר אוסף של פיזמונים, מומחזים, כמו לטלוויזיה, בתעמדה דלת־דימיון, עלובה, מגושמת וגסה. הניצבים המעטים הולכים לאיבוד בתוך הנופים, וישו חיוור והסגן הופך את הנצרות כולה לחידה. טנקים ומטוסים של צה"ל, שהואילו בטו־גם לתרום את נוכחותם, במאמצי־השיכנוע לבגידתו של יהודה איש־קריות, הם רק דוגמה אחת לחוסר־הטעם שיכול היה להתפרש כאנטישמי (כאילו ישראל של היום עדיין אשמה בצליבת ישו, אילולא היה זה כל־כך אווילי).

אומנם, בנו של זירו מוסטל, יהושע, בדמות תורדוס אגריפס, הומוסקסואלי נוטף־שומן, הוא מבדר בסצינה אחת, ויהודה איש־קריות הכושי ניחן באישיות חזקה, אבל בסופו של דבר, התקליט עצמו נשמע משכנע יותר.

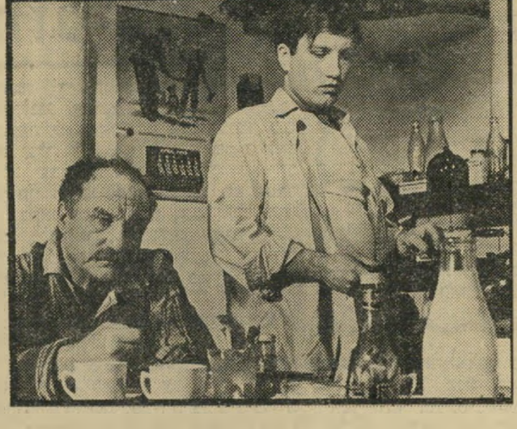

דרייפוס וורד: ההצלחה היא הקרקע

מה נוריץ את דודי?

המירוץ לצמרת של דודי קראביץ (אורלי, תל־אביב, קנ־דה) — דודי קראביץ הוא גירסה קנאדית של סמי גליק, גיבור מה מריץ את סמי, היהודון בעל החוצפה התהומית, מרפקי־הפלדה והתשוקה האינסופית להצליח. אלא שבמקום ניו־יורק והוליווד, שיטחי־הצייד של דודי הם סנט־אורבן, הפרבר היהודי של מונטריאול, והס־ביבה. אלה מוכרים היטב לסופר היהודי־קנדי מרדכי ריכלר, שכתב את הרב־מכר עליו מבוסס הסרט, כשהוא שו־אב את השראתו מזיכרונות ילדותו.

בסירטו של טד קוצ'ף (קנדי גם הוא, שנדד שנים מחוץ למולדתו ואפילו ביים בישראל את בילי שני כובעים, שזכה בפרס ראשון בפסטיבל ברלין), הופך דודי גיבור הגיטו חיהודי הסגור, גיטו העובד את אילי־הממון בדיוק כמו הגויים. ואין זה משנה אם הכסף הושג בשיטות הגנג־סטרים, הסוחרים או תרופאים.

אווירת הגיטו המערבי הזה משוחזרת בנאמנות רבה, על העימות המתמיד שבין היהודי לגוי, בין הזקנים ש־חגיעו מן היבשת הישנה ועדיין מאמינים שקרקע היא הערך העליון, לבין בניהם המעדיפים מרשרשים וכבוד — לבין חנכדים — ששוב שואפים לקרקע. בתוך זה צומח דודי קראביץ שבמרץ, חוצפה ודביקות במטרה עולה בדרגה — ממלצר רודף־בצע במחנה־קייץ, דרך מפיק של סירטי־מחתרת של בני־מיצווה וחתונות, עד שהוא הופך בעל קרקעות ואגם שלם. אבל הסרט, המסכם את המחיר ששילם קראביץ על הכל, משאיר אחריו שאלה גדולה: האם זה באמת כדאי, או שמא זוהי הדרך היחידה ש־דודי מכיר.

ריצ'רד דרייפוס הופך את דודי למיפגן פרטי של כי־שרון־מישחק, כשחוא נעזר בצוות מרשים של שחקני־מישנה: רנדי קווייד (מהפרט האחרון), ג'ק ווארדן, ג'וזף וייזמן והשחקנית הקנדית המחוננת מישלין לאנקטו, ה־מגלמת את המצפון הגויי של דודי.

רחל מרחלת על כל השולם

הכל בא על מקומו בשלום

כשהם התגרשו, דאגה להם כל הארץ. מה יהיה, ואיך יהיה, ואיך הם יסתדרו האחד בלי השנייה. לא שהם הסתדרו כל־כך טוב ביחד, אבל היו כאלה שהיו מוכנים להמר שהם יסתדרו עוד פחות טוב לבד.

ובכל זאת עבר לו איזה זמן, והזמן כידוע עושה את שלו. **ליאורה סחה וכועז שרעבי** נרגעו מהטראומה של גירושיהם, כי הם באמת השתדלו, בכל הרצינות, לשמור על מיסגרת של נישואין, אבל זה לא הלך. מה אפשר לעשות?

מייד אחרי הגירושין נסעה ליאורה לאירופה, להכיר קצת את העולם ולהירגע. בעיקבותיה נסע איזה מחזר עשיר שהלך אחריה באש ובמים, אך ליאורה דחתה אותו מכל־וכל. אחרי ששבה ארצה יצאה מדי־פעם עם מחזר זה או אחר, עד שנת־פסה — ועוד על **אלן אוליארצ'וק**, מלהקת כוורת שבדיוק באותו זמן גמר עם חברתו הקבועה. עכשיו השניים הם זוג קבוע ובלתי־נפרד.

גם בועז לא טמן ידו בצלחת אחרי שהתגרש, ונראה בחברתן של אינסוף חתיכות, אך חזר לאחרונה אל אהבה ישנה שלו, צעירה בשם **אילנה** שאותה הכיר עוד לפני שהתחתן עם ליאורה. וגם השניים האלה נראים שמחים ומאושרים בכל האירועים החברתיים והמסיבות של החבר'ה.

מה אומר ומה אדבר, יכול היה להיות יותר גרוע.

בועז שרעבי ואילנה = **אלן אוליארצ'וק וידידה**

יכול היה להיות יותר גרוע

שינוחה במשפחת טופול

לא, לא היו שם כל המי־ומי ולא כל השחקונה הישראלית. נהפוך הוא, היו שם רק קרובי־משפחה ומעט מאוד ידידים, בהם האמרגן **דשא־כשנב** ואשתו **ניצה**, והשחקן **אורי זוי** ואשתו העיתונאית **טלילה בן־יוסאי**, שהם חברים של מישפחת חתן־השימחה מזה שנים ארוכות.

וחתן־השימחה עצמו, **עימר טופיל**, בנם של **חיים הגליה**, שהיה לבר־מיצווה בשבוע שעבר, הסתובב לו במועדון ה־תיאטרון, שם נערכה חגיגת הבר־מיצווה שלו, כמו חתן אמיתי, ולחץ ידיים לחבריו הרבים שבאו לברכו.

טופול האב ניראה גאה ומאושר בחברת שתי בנותיו **ענת זעירי**, הסתובב לו כש־זקן מעטר את לחייו וסיפר לכל כי הזקן הוא לא לצורך גירסה מחודשת של סלאח שבתי, אלא לצורך תפקיד חדש בהצגה אותלו, שתועלה בפסטיבל התיאטרון החשוב בצ'צ'יסטר שבאנגליה, כשהוא־עצמו מגלם את אותלו, ואילו את **יאגו** מגלם **קית מיצ'**, מי שהיה הנרי השמיני בסידרת־הטלוויזיה הנודעת.

החלמה מהירה לפרופסור

הפרופסור **אריה זקס** הוא אחת הדמויות הידועות ביותר בחוגי הבוהימה בארץ בכלל, ובירושלים בפרט. אריה, שהוא נוסף להיותו ראש החוג לתיאטרון באוניברסיטה העברית, גם במאי־תיאטרון ידוע שביים הצגות נועזות. בין אלו השלום לאריסטופאנס, שבו השתתפה לראשונה ב־תולדות התיאטרון העברי שחקנית שהוסיעה על הבמה בעירום (**עופרה בן עמי**), והבכחאי, שבו נוסף לשבע שחקניות עירומות הציג גם סירטון שבו נשחט שור לצורך טקס פולחני, כשהשחקניות מורחות את גופן העירום בדם הפר.

ובכן, הפרופסור נעלם לאחרונה מנוף קפה טעמון והגלריה הקטנה, שם הוא אורח קבוע. רבים, שתמהו על פשר היעדרותו של אריה, הידוע כשחקן־שח מושבע, טילפנו אל ביתו היפה שבשכונת אבו־טור בירושלים, ושם נודע להם כי אריה זקס ניצל ברגע האחרון מסכנת מוות.

השחקנית **גבי אלדור**, אשתו של אריה ואם בתו **רינה**, סיפרה כי בעלה נדבק באבועות־רוח, מחלה מסוכנת ביותר לאדם בגילו, וכי מצבו היה חמור עד־כדי־כך שהוכנס לאוהל־חמצן. כעבור ימים אחדים הוצא מהאוהל, וכעת הוא מחלים ממחלתו, לשביעות רצונם של רופאיו.

אני, כמו רבים מחבריו של הפרופסור מאחלת לו החלמה מהירה מכל הלב.

ורדים אדומים למזכירה

בסך־הכל, די התאכזבתי משהותו של כוכב־הקולנוע הסובר **אוליבר ריד** בארץ. באמת לא פרא־אדם־מי־יודע־מה כמו התדמית שלו. הוא לא הרבץ מכות לאף אחד, לא שבר ראש לאף אחד, לא רב עם מישהו באופן ראוי־לציון, לא שבר כיסאות בבאר של המלון, בסך־הכל התנהג כמו ילד טוב ירושלים אמיתי.

אחרי מסע־הפירסומת הרעשני שליווה את הדיאלוגים הלא־חביבים במיוחד שעפו בינו לבין השחקן **ריצ'ארד האריס**, אפשר היה לצפות ממנו, מאוליבר ריד, לקצת יותר אקשן.

אבל לא! נכון אומנם שהוא השתכר יום־יום, לא הפסיק לשתות על בימת־הצילומים ומחוצה לה, ואני מכירה כמה עובדות־הסרטה המוכנות להישבע שהוא פשוט לא־נורמלי, הבחור, אבל חוץ מזה — כלום.

רגע־רגע, כן, בעצם משהו כן קרה לו, לכוכבנו המפורסם. לא שזה היה יוצא־דופן במיוחד, כי בעצם ציפיתי ממנו ליותר, אבל בכל זאת הוא התאהב. ולא סתם, אלא במזכירת־ההפקה הבינג'ית של הסרט, **ברכה קאדיש**. ממש התאהב! ומאחר שכמו שאני מכירה את ברכה, אחד שנראה כמו אוליבר ריד הוא לא בדיוק הטיפוס שלה, היא השיבה את פניו ריקם, כצפוי. והאוליבר ריד הענק הזה, הגס, הלא־מנומס ופרא־האדם כביכול, ככל שהיא השיבה את פניו ריקם יותר, כך הוא הפך יותר רומנטי. חדרה של ברכה במלון שלום הוצף בזרי־ורדים שלוש פעמים ביום ובכרכה, שלא ידעה מה לעשות עם כל־כך הרבה ורדים, התחילה לחלק אותם לחבר'ה.

ריד לא התייאש. גם כשלא הצליח לעבוד על ברכה עם פרחים, המשיך לחזר באדיקות שלא היתה מביישת את **וינ'טינו**. אבל מה לעשות, זה לא עזר לו.

וכך נאלץ לו כוכבנו לשוב אל ארץ־מולדתו אנגליה, כשהוא מאוכזב ושבור־לב. והכל, בגלל ג'ינג'ית עקשנית אחת ששברה בצורה הזאת בדיוק, אני מוכרחה לציין, כבר לבבות רבים קודם־לכן.

אהבה שאינה תלויה בדבר

בכל פעם מחדש אני עומדת נפעמת נוכח האמת הפשוטה שבין גבר לאשה. איך אשה מסוגלת לשנות גבר מהקצה אל הקצה, ואיך שגבר מסוגל לעשות לאשה בדיוק אותו דבר עצמו.

והוכחות, ברוך־השם, יש. ההוכחה החותכת והבולטת ביותר לאחרונה היא זו העומדת וקיימת בין **ישראל בויקו**, נער־השעשועים ואחד משותפיו של מועדון־הלילה קארטייה, לבין השחקנית־לשעבר וסוחרת־האמנות בהווה **חנה מסינגר־עדן**.

בויקו, שהיה ידוע כרודף־שמלות מושבע ובתור אחד שכזה זכה בזמנו מעל דפי מדור זה לתואר חתיך־השבוע, פשוט התבייש מאז שחזרה חנה אל חיקו, אחרי שנטשה אותו בזמנו לטובת עסקיה.

השניים מתגוררים בדירה ברמת־גן, ומי שלא ראה אותם האלו ביחד עדיין לא ראה אושר עילאי מימיו.

קודם כל, הבן־אדם, זאת אומרת בויקו, התחיל ללכת לתערוכות, להסתובב ב־גלריות, להבין בציור ובפיסול, להכיר אנשים שבאמנות עיסקם. ובשביל בן־אדם שכל החיים (הקצרים אמנם) שלו היה בענייני בילויים בלבד, זהו שינוי בזווית של 90 מעלות.

חנה, שהיא נציגתם וסוכנתם של ציירים רבים, בהם אביה **מנחם מסינגר**, שהחל לצייר רק לפני שבע שנים ותעשרוכותיו מוצגות כיום במיטב הגלריות בעולם, הצליחה לעשות לו, לבויקו, מה שלא הצליחו רבות לפניה. כל הכבוד. בחיי.

בקצב כזה, בויקו עוד יילך ללמוד ב־אוניברסיטה, וזה, כידוע, עוד לא הזיק לשום נער־שעשועים בעולם.

חנה עדן וישראל בויקו

לא יכול להיות יותר טוב

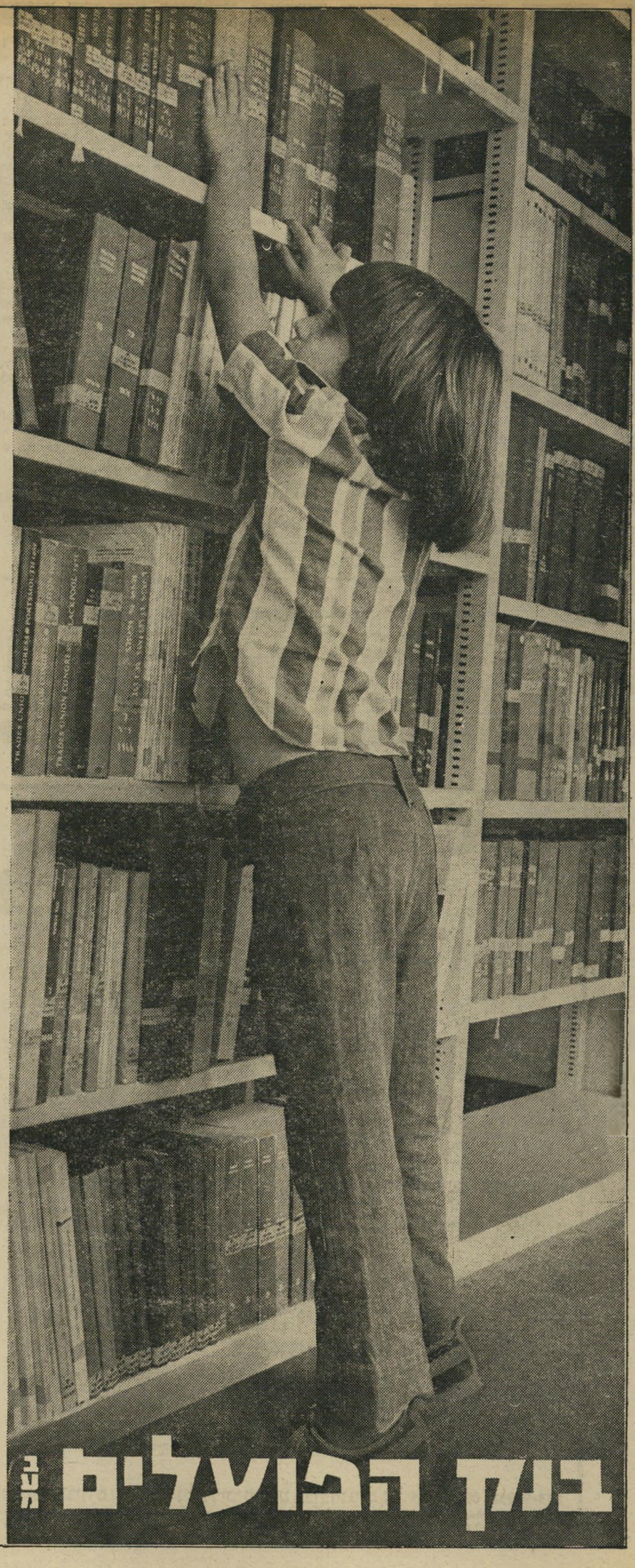

לימודים גבוהים בתשלומים נמוכים

כן, הודות למהפכה השקטה בבנק הפועלים גם זה אפשרי!

חסכון חודשי עבור ילדך ב"חסן להשכלה גבוהה" – התכנית הבלעדית של בנק הפועלים – מאפשר לך לצבור עבורו עד 10.000 ל"י.

וכשיגיע לאוניברסיטה יעמדו לרשות ילדך סכום החסכון, ריבית והפרשי ההצמדה למדד בתוספת הלוואה של עד 10.000 ל"י בריבית בלתי צמודה של 10%. ההלוואה – לתקופה של עד 13 שנה.

כמו כן יהנה ילדך ממענק מיוחד של בנק הפועלים של עד 500 ל"י ואם יווחר על ההלוואה יהנה ממענק נוסף של עד 1.200 ל"י.

הענק לילדך את לימודיו הגבוהים כבר מעתה, כשהם עולים לך פחות.

כך גם ילדך ילמד באוניברסיטה.

"חסן להשכלה גבוהה".
תכנית החסכון הבלעדית של בנק הפועלים

אל ת.ד. 27, תל־אביב
נא לשלוח לי את עלון
"ח'סן להשכלה גבוהה"
שם .....
כתובת .....

פרטים בסניפי בנק הפועלים ובנק יפת.

כן, ילדך ילמד באוניברסיטה!

המהפכה השקטה

יצירת מופת!

„לא פחות מיצירת מופת! מרהיב עין! התצלחה של השנה! פי עשר עצמה מרוב הסרטים בני זמננו! סרט מודרני קלאסי"
N.Y. DAILY NEWS

„ריצ'רד דרייפוס מגיש בצוע שידובר בו עוד רבות".
N.Y. DAILY NEWS

„דמות מרהיבה מוצגת בפשטות ע"י ריצ'רד דרייפוס שהצליח כל כך טוב בסרט „אמריקן גרפיטי".
N.Y. MAGAZINE

„מושלם לחלוטין — מיושן בדרך בה שעון אלג'ין הוא מיושן; רשום מסובך, באמנות יפה, מעגן את העין ויותר מכל זהו סיפורו של זמננו. זהו מסוג הסרטים שהייתי מאחלת לעצמי לכתוב עליהם זמן רב".
COSMOPOLITAN

„עדין, גדוש במלואו מחדוה עד חריפות ועד רגשי־צער. אוסף הביצועים הטוב ביותר בין כל סרטי העונה...
דמויות מבריקות. ריצ'רד דרייפוס, שחקן צעיר ונהדר משחק את דודי. הסרט, בהחלט שווה ראיה..."
A.B.C. TV

„משעשע, נפלא, לעתים קרובות נוגע ללב, מרוץ מטורף.
אין בצוע אחד גרוע בכל הסרט. סרט של חלומות פרועים, של עצב ועליזות בזה אחר זה..."
N.Y. TIMES

„בצוע מרהיב עין ובעל יכולת של ריצ'רד דרייפוס, המגלה את אותה הרעננות, כושר ההמצאה והתרגשות שאפיינו את הופעתו של דסטין הופמן בסרט „חבונר".
NEWSWEEK

„סרט מרהיב עין!
הצוות כולו מצויין!
דודי הוא חזיר —
אך הסרט הוא כביר!!!"!
N.B.C. TV

„סרט מלא חיים ומלא רגישות — משחק מעולה של ריצ'רד דרייפוס".
FAMILY CIRCLE

„חם! משעשע! טוב! בצוע נהדר של ריצ'רד דרייפוס והצוות הנפלא. כלול אותו ברשימה שלך".
C.B.S. TV

„המרוץ לצמרת של דודי קרביץ"

עפ"י רב המכר של מ. ריכלר ★ ריצ'רד דרייפוס („אמריקן גרפיטי")

פרס ראשון פסטיבל ברלין

בכורה ארצית, בעת ובעונה אחת
בבתי קולנוע משוכללים, מפוארים וממוזגי אויר

תל־אביב „אורלי"	ירושלים „רון"
4.30—7.15—9.30	4.00—7.30—9.30

משרד החינוך והתרבות

רשות הספורט והחינוך הגופני מפעלי הדרכה קייץ 1975

בחופשת הקייץ (יוני אוגוסט 75)
תקיים רשות הספורט והחינוך הגופני מפעלי הדרכה ברחבי הארץ בתנאי פנימיה מלאים.

יתקיימו קורסים לראשי קבוצות, עוזרי מדריכים, ומדריכים בענפי הספורט הבאים:

- כדור רגל
- התעמלות
- כדור סל
- טניס
- כדור עף
- ג'ודו
- כדור יד
- סיוף
- שחיה
- טניס שולחן
- אתלטיקה קלה
- התעמלות אומנותית

כמו כן יערכו קורסים למציל החובב.

פרטים והרשמה בביה"ס למאמנים ולמדריכי ספורט מכון וינגייט טל. 053-28015 / 053-92951

עיצוב ל. עובדיה

לשכת הפרסום הממשלתית

אלה הם קוראי העולם הזה

לפי מחקרים שערכו בזמנו „המכון למחקר חברתי שימושי" ו„המכון לקומוניקציה", של האוניברסיטה העברית, לפי הזמנת איגוד המפרסמים, מתברר כי:

- אין אף עיתון או שבועון עברי אחד בישראל, שאחוז כה רב של קוראיו הם בעלי השכלה אקדמאית.
- 44% מקוראי „העולם הזה" הם ילידי הארץ — וגם זה שיא ארצי.
- 32% של קוראי „העולם הזה" הם עצמאיים — שיא בין קוראי העיתונים בארץ.
- 59% של קוראי „העולם הזה", מעל גיל 20, הם גברים ו־41% נשים. חלוקה זו לפי מינים אינה קיימת כשום שבועון ישראלי אחר.

כאשר אתה חושב על פירסום מוצריך, דע כי אין ציבור־קוראים בארץ שיש לו כוח־קנייה כה גדול כמו ציבור זה.

רחל מרחלת על כל העולם

לא מעריצה. לא אלמונית

באמת, לפעמים ברגעים של מחשבה יש לי הרגשה שאנחנו, העיתונאים, מר־שים לעצמנו הרבה מעל למותר, ולא אחת אנחנו הגורמים הישירים למצב־רוחם של אנשים רבים. תאמינו לי, אני לא יודעת אם זה בסדר או לא.

קחו למשל את השחקנית **רחל רביד**, שהיא לא רק שחקנית כי־אם תופעת טבע ממש, או דוריאן־גריי־של־הנשים, כפי ש־רבים וטובים מכנים אותה. כי רחל, הידועה גם כיפהפייה וחתיכה לא־נורמלית, לא השתנתה כלל במשך 20 השנים האחרונות, ואם הזמן אכן נותן בה את אותותיו, הרי זה רק לטובה.

מהו גילה של רחל לא אגלה לכם. די

מייק בראנט ורביד (משמאל)
אחת הידידות —

רחל רביד, בעדה ומעריצים
והמון חסידים משלה

אם אומר שהיא אם **לטל** בת השש־עשרה, המגלה סימנים ברורים שהיא הולכת בדרכי אמה, ושהתפוח נופל קרוב מאד לעץ.

כן, כן, אני יכולה לראות כמה מכם שפוערים עיניים בתימהון ואומרים: מה, רחל אם לנערה בת שש־עשרה?! אבל זאת עובדה. לכן אולי תבינו עד כמה נפגעה רחל, שהיא שחקנית רצינית ואשה נשואה ומכובדת, כשבעיתון מסויים, תח־פרסמה תמונה שלה בחברתו של **מייק בראנט** המנוח, כשהכותרת לתמונה היא „מייק בראנט ומעריצה."

אז קודם כל זה מתחיל בזה, שמייק בראנט ורחל אכן היו ידידים, ואותה תמונה צולמה באחת הפעמים שבהן ביקר מייק בארץ ורחל הלכה לבקרו, במלון הילטון. במקרה נזדמן למקום צלם־עיתונות שצילם את השניים, אבל בין סתם פגישה בין ידידים לבין פגישה של מעריצה וכוכב יש הבדל עצום, נכון?

ומאחר שפירסום התמונה פגע ברחל קשות, מה־גם שהיא מנהלת כעת משא־ומתן רציני ביותר בקשר לתפקיד מרכזי בסרט ישראלי חדש, בבקשה תמונה שלה, לא בחברת מישהו שהיא מעריצה אלא בחברת מעריציה־שלה, והם רבים מאד תשמעו ממני.

הזמנה למסיבה

אם ראיתם בזמן האחרון כמה נשות וגברי־חברה הולכים כשהראש שלהם חפור באדמה, אז תדעו לכם שיש להם סיבה טובה מאד לכך.

פשוט מאוד, **אילנה גור**, הפסלת ה־ישראלית היושבת בלוס־אנג'לס והנשואה למיליונר האמריקאי **לני לוויינגרוב**, מקיימת — כמדי שנה — תערוכה שנתית, המוצגת במוזיאון לאמנות שבלוס־אנג'לס והנקראת „האנשים של אילנה."

אבל לא זה מה שחשוב. כי, כמדי־שנה, תערוך אילנה בערב פתיחת התערוכה מסיבה שכמותה יודעים לעשות רק ב־הוליווד, עיר־מגוריה של הפסלת.

היא מזמינה את כל המי־ומי, החל ב־שחקן **ברט לנקסטר** שהוא שכנה ל־רובע בל־אייר המפואר, וכלה ב**שימחה דיניץ**, שגרירנו בוושינגטון. וחוץ מזה היא שולחת הזמנה גם למיספר מיזערי של אנשים בני־מזל בארץ, ואני באופן אישי מכירה כמה שנוסעים באופן מיוחד ל־מסיבה של אילנה, והדוחים כל תוכנית אחרת עד אחרי החמישה־עשר במאי, הוא היום הגדול.

התערוכה של אילנה זוכה לכיסוי בכל אמצעי־התיקשורת של החוף המערבי. היא מכוסה גם על־ידי הטלוויזיה, שריאיינה את אילנה לפני התערוכה, ושתצלם את טקס־הפתיחה. כמעט שאין מדור חברתי בעי־תונות המכבדת את עצמה שלא הקדיש לאילנה ראיון לפני התערוכה. מה אגיד לכם, ממש חגיגה.

אז עכשיו אתם כבר מבינים למה אותם אנשי־חברה מתחפרים באדמה. הם פשוט לא קיבלו הזמנה אישית מאילנה, ומאחר שה„היט" כיום בחברה הגבוהה הישראלית הוא לשאול: למסיבה של אילנה אתה נוסע? הרי אותם שלא קיבלו הזמנה פשוט נמנעים מלתת תשובה שלילית. לא נעים להם, ואפשר גם להבין למה.

אילנה גור, מלי לנגוצקי ותמר מרוז
שתיים שכן קיבלו

המנחה ינחה ביוני

לכל מי שציפה בכליון־עיניים לאותו לילה בשבוע שבו משודרת התוכנית גבר ואשה: לכל מי שחיכה בתור ועמד להשתתף בתוכנית; לכל מי שעמד הכן ליד הטלפון וקיווה שהתוכנית הזו היא היא שתסדר אותו בחיים עם איזה עזר־כנגד, או בשביל כל אלה יש לי חדשות, ולא־כל־כך טובות.

מני פאר, מנחה התוכנית ואביה־מולידה, עומד לנסוע לו לארצות־הברית שבאמריקה כדי ללמוד קצת מאיש־הטלוויזיה והמנחה האמריקאי המצויין **בובי קארסון**, איך לעשות יש־מאין, ועד שמני לא יחזור, תופסק התוכנית להלוטין. מה לעשות, תצטרכו להסתפק בשירותיהם של מישרדי־השידוכין למי־ניהם, העולים כפורחה.

מני וקרני פאר
שניים שנוסעים

לאלה מכם שאהבו להשתטות בתוכנית שחק אותה, והשתגעו לרוץ בפיג'מה או בתחתונים מפאב הנרי השמיני ועד מלון השרון בהרצליה, מרחק כמה מאות מטרים, ולשיר „קוקו אהה גלידה טובה" בטלפון, אך־ורק כדי לזכות בבקבוק בושם שמחירו חמישים לירות מקסימום, מצטערת. מ־עכשיו תצטרכו לעשות שטויות באופן פרטי, כי מני לא יהיה פה כדי לשגע אתכם ולהביא לידי כך שתעמדו על רגל אחת ותספרו על חיי־המין שלכם, אך־ורק כדי לזכות בזוג עכברים לבנים בכלוב.

לא, הוא גם לא יהיה פה כדי להוציא סיפורים פיקנטיים מכל מיני אישים פו־ליטיים בתוכנית ממני מני. כל אלה ייאלצו למצוא לעצמם דרך אחרת להיות נחמדים אל הציבור.

כי מני פאר, גבירותי ורבותי, לוקח את אשתו **קרני**, ושניהם ביחד נוסעים ל־אמריקה. אבל אל חשש, מני הוא בחור אחראי. הוא ישוב ארצה ביוני, כדי להנחות את המדינה לפני שהיא תלך לגמרי לאיבוד.

הדוקומנט

אז ככה. נכון שאני מגזימה קצת בעניין **נחום שליט**, אבל תודו שהבחור פשוט מעניין, וכמעט תמיד יש לו מה לחדש.

לפני שבועות אחדים סיפרתי לכם בהר־חבה על אהבה חדשה בחייו של השחקן, המשתתף כרגע **בהצגה** איפה הכסף? סיפרתי לכם ששמה **שוש כהן**, ושהיא דוגמנית ישראלית המצליחה דווקא מחוץ לגבולות ארצנו הקטנטנת, והישבת כרגע במדריד.

אלא מה, הצרה עם האהבה החדשה הזו של נחום — שהוא אוהב מפורסם של מוסד האהבה — היתה שהיא עתידה להיפסק באיבה, מאחר ששוש, שלפי עדותה האי־שית היא דוגמנית עסוקה מאד, עמדה לסיים את ביקורה השנתי בארץ ב־20 בחודש אפריל שנה זו.

והנה, חולף לו התאריך הנ"ל בניחותה, ושוש עדיין בארץ. חולפים להם עוד כמה ימים, ואת שוש לא רואים בנמל־התעופה בן־גוריון. תחת זאת היא מסתובבת ב־חברתו הצמודה של נחום. וכששואלים את נחום מדוע הוא מפריע לדוגמנית צעירה בקריירה שלה, הוא משיב: „מה רוצים ממני? היא בכלל נמצאת אצל האמא שלה בירושלים."

כך, או כך, לאלה מכם שהטילו ספק ברומן הקצר והסוער שליט־כהן, הנה ה־דוקומנט, מידיו של נחום שליט עצמו: הוא ושוש בתנוחה ביתית שלווה, בדירתו שליד שדרות רוטשילד בתל־אביב.

נחום שליט ושוש כהן
אחת שנשארת

היסטריה על הקבר

„למה עזבתנו?" זועקת צעירה אלמונית, אחת מההמון העצום של המעריצים (ראה תמונה למעלה משמאל) שהסתער והצטופף על קברו של אליל־הזמר מייק בראנט, שהובא לקבורה בבית־העלמין הישן בחיפה, בדיוק שבוע אחרי שהתאבד בקפיצה מקומה חמישית של בניין במרכז פאריס. לבני המישפחה וידידיו של מייק כמעט שלא ניתנה גישה אל הקבר.

האם ברכה בראנט, אמו של מייק, מתייפחת על קברו הטרי של בנה, שכוסה מייד בעשרות זרים של בני מישפחתו ומעריציו האלמונים. מחזות היסטריה דומים נראו גם ליד בית־החולים רמב"ם בחיפה, משם יצא מסע ההלוויה.

יגון שתי צעירות מליטות את פניהן, כשהן יושבות על אחת המצבות בבית־הקברות, מול קברו של מייק בראנט. כמו בשעת הופעותיו איבדו צעירות רבות את עשתונותיהן והסתערו על הקבר.

בכל אחת מהופעותיו הפומביות של מייק בראנט היה צורך להזמין כוח משטרה מיוחד כדי להגן עליו. לא מפני אוייבין אלה מפני מעריציו. מעריצותיו, ליתר דיוק.

אלה, ש־35 אלף מהן התארגנו בצרפת למועדוני־מעריצים של מייק, ליוו את הופעותיו בצריחות היסטריות ובהתעלפויות. כאשר היה רק מניח את המיקרופון מידו הן היו מסתערות לעבר הבמה כחתולות מיוחמות, מנסות לנשקו, לחבקו, לקרוע מעליו את בגדיו ולתקוע בו את ציפורניהן.

השבוע, כאשר הובלה גופתו של אליל־הזמר יפה־התואר למנוחת עולמים בבית־העלמין הישן של חיפה, לא היה עוד מי שיגן עליו מפני מעריצותיו. הן ערכו עליו את ההסתערות האחרונה.

ההיסטריה היתה צפויה מראש. המאמצים שנעשו להסתיר את סדרי ההלוויה לא הועילו. שעות ארוכות לפני שיצא מסע ההלוויה מבית־החולים רמב"ם בחיפה, כבר המתינו עשרות נערות בשערי בית־הקברות. מיספרן הלך וגבר משעה לשעה. הן באו לבד ובקבוצות, כמה מהן נושאות את תמונותיו של מייק או עזרי־עתונים בהם התפרסמה תמונתו.

כאשר הגיעה מכונית החברא־קדישא עם ארונו של מייק בתוכה, היה עליה לפרוץ את טבעת המצור שהוטל על שערי בית־הקברות. המכונית, ובעקבותיה מכונית נוספת שהסיעה את בני משפחתו, זינקה דרך השער ומיהרה לעבר הבור שנכרה ליד הגדר, כמקובל לגבי מתאבדים, במרחק מטרים ספורים בלבד מקברו של אביו. המון המעריצות, שמיספרן הגיע כבר לאלפיים, פתח בריצה בעקבות המכונית.

לשווא התאמצו הקברנים לטמון את הגופה במהירות ולסיים את טכס האשכבה

סצינות קורעות־לב התחוללו על קברו של מ"ק בראנט

כאשר מאות ממעריצותיו סירבו להיפרד ממנו לעולמים

שחורים לבשו מקורביו של מ"ק בראנט שבאו מפארים עם גופתו. בתמונה נראה אמרגנו של מ"ק בראנט, שמעון ויינסראוב, בחברת אשתו.

צבות, דחפו זו את זו, הלמו אשה ברעותה והצטופפו סביב הקבר כאילו הן מבקשות להיקבר יחד עם הזמר הנערץ.

„שקט!" „שקט!", צעקו הקברנים. אולם קריאותיהם טבעו בים הצרחות והיללות. איש לא שמע את תפילת האשכבה. בקושי הספיקו לחלץ החוצה מתוך המהומה את אמו ואחיו של מ"ק. קרובי משפחה אחרים, ידידים ועמיתים, שחלקם הגיעו ללוויה מצרפת, לא יכלו לגשת אל מקום הקבורה.

תלולית העפר כוסתה בזרי פרחים ומאות נערות נאבקו כדי להגיע אליה, לראות את מקום מנוחתו האחרון של אלילן. „אני לא מאמינה שהוא מת!", זעקה אחת מהן. „עד שלא אראה אני לא אאמין!"

היו שם מחזות קורעי־לב. אפשר היה לדמות כי אבותיהן או בעליהן של המתאבלות, הם שנטמנו באדמה. הן קפצו אל הקבר, נישקו את רגביו. כמה מהן השתטחו לידו. אחדות נשענו על מצבות סמוכות, התייפחו ומירמרו בבכי חרישי.

שעה ארוכה אחרי שהתפזר ההמון עדיין נצמדו כמה עשרות נערות אל הקבר, כשהן מסרבות להאמין שהקול שהסעירן ועורר בהן רטט לא יישמע עוד.

„למה עשית את זה מייק?" זעקה נערה בג'ינס הדוקים, שעיניה אדומות מבכי. „איך יכולת לעשות לנו את זה?!"

לפני שיגיעו נחשולי ההסתערות. בעודם מטילים את רגבי העפר כדי לכסות את הבור, סגרו עליהן המעריצות המתאבלות.

המקום היה צר. מצד אחד ניצבה הגדר. משלושת הכיוונים האחרים חסמו שורות ארוכות של מצבות את הגישה אל הקבר. אולם לא היה מה שיעצור את המסתערות. הן שעטו על פני הקברים, טיפסו על המ־

ליד הגדר

שעות ארוכות אחרי טכס הקבורה עדיין הצטופפו עשרות מעריצות ליד הקבר, שפכו דמעות ורטטו בהתייפחות. בתמונה: אחת האחרונות שנותרו ליד הקבר, שנכרה ליד גדר בית־הקברות בשל העובדה שמייק בראנט התאבד. למרות החששות המוקדמים לא נקבר מייק בראנט מחוץ לגדר, כמנהג ישראל לגבי מתאבדים.

מחיר: 500 ל"י ב"ו אייר תשל"ה, 7.5.75 שנה 39 מספר 1966

העולם הזה

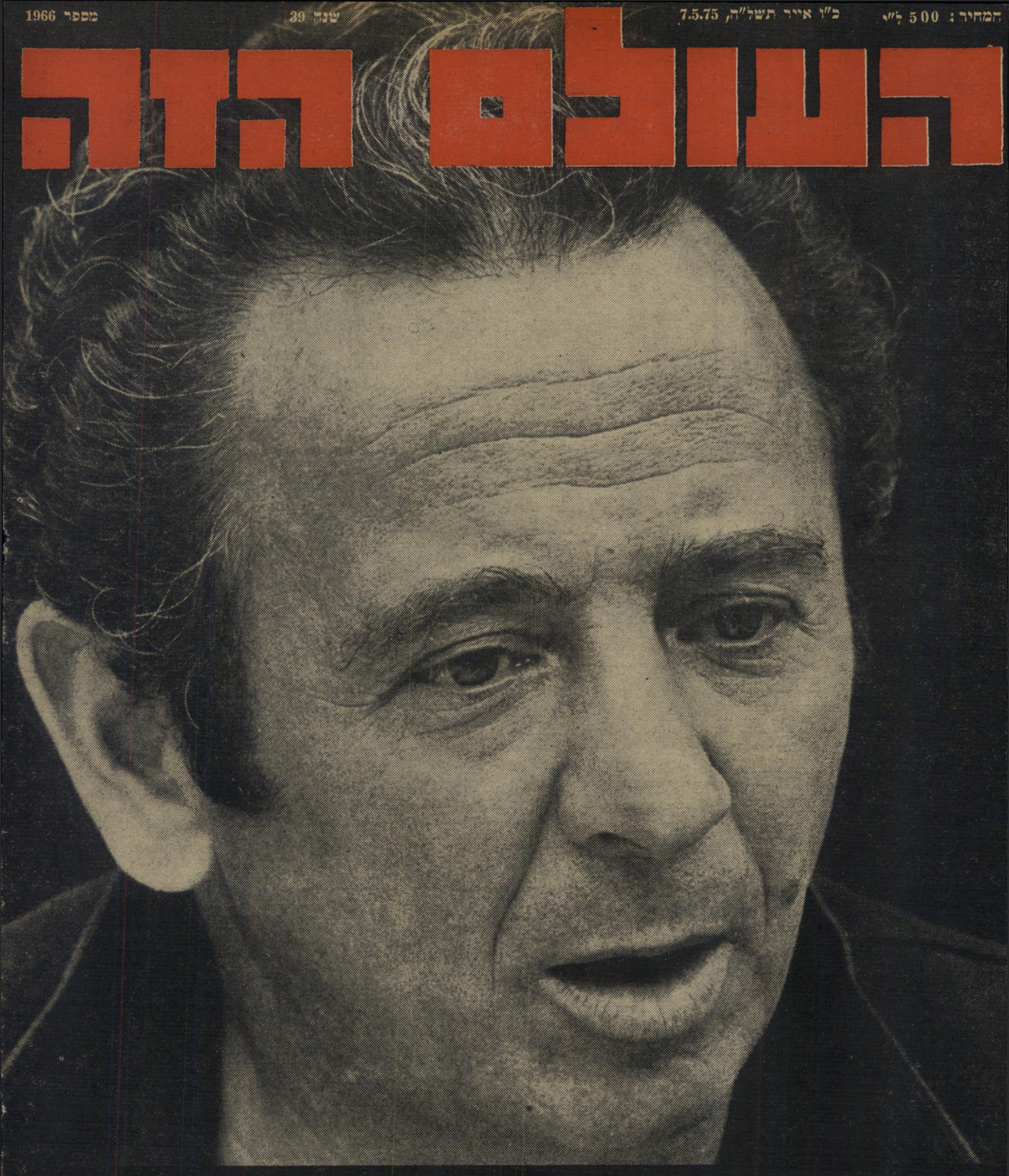

הפרשה המיסתורית של מוטקה קידר